

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Ad Sacræ Congregationis Indicis Eminentissimos ac RR. PP. S. R. E.
Cardinales, Suplex Libellus Amadæi Guimenii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

AD SACRÆ
CONGREGATIONIS
INDICIS

Eminentissimos, ac Reverendissimos D.D.

S. R. E. CARDINALES.
SUPPLEX LIBELLUS,

Quem ad pedes pervolutus AMADÆUS GUIMENIUS exponit.

A SOCIETATIS primordis (Eminentissimi Domini) ea in illam fuit nonnullorum invidia, ut ubique terrarum, linguam, & calami, nulli mala arti parcentes ad calumnias exacerint. Quod cum in non leve proximorum spirituale detrimentum vergeret, indeque præcipue, quod adversus opiniones Morales Iesuitarum, non solum Hæreticos, sed nonnullos etiam Catholicos, & Religiosos viros strepere, & malevolos commovere, publica fama ferret. Inexcusable propterea prudentes, & timorati judicant, justâ defensionis tutelam Iesuitas suscipere, ne silentium criminationes comprobaret, & animarum profectus, inmiscibus totis incambunt, impediretur. Hoc Religio ductus zelo Amadæus Guimenius, annis elapsis pro Iesuitarum Opusculum edidit, quo Adversariorum calumnias detexit, & diluit, omnibusque palam fecit, Iesuitarum opiniones iusto laxiores non esse. Quod si hujus sursum unam, vel alteram unus, vel alter, ab aliis traditam exceperit, alii communitè respuerunt. Opusculum Amadæi in Hispania viri doctissimi ferè per decennium inoffenso pede percurram, & celebriores Complutenses laudarunt. Sed vix Lugduni, an. 1664. lucem vidit, quando tota in Amadæi Sorbona commota, omnes Iesuitarum gloria invidos ad libri confixionem extorquendam concitavit. Quod dum primum accipi, & ad Sacram Congregationem Indicis fuisse delatum; delationis capita sedulo indagans ad infra subjectionem reduci reperi. Quibus in hoc Supplici Libello facere satis opera pretium duxi, ut Eminentissimi, ac Reverendissimi D.D. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sacra Congregationis Iudices, rei certiores facti, justitia, ut de more habent, consulant; & audiam partem, ut spero, absolvant, vel quod non timeo, condemnent. Ea mihi est in enervandis accusationibus repozita spes.

Ad tria capita reducuntur: Primum, quod Amadæus tot opiniones iusto laxiores in variis libris dispersas, in uno opusculo congesserit.

Secundum: quod non reprobet opiniones plures scandalosæ, quas recenset.

Tertium: quod Auctorum loca, & præcipue D. Thoma fideliter non citarit, & tam ex illo, quam ex aliis nonnulla peperam deduxerit.

Hæc (ut audio) accusationis capita Eminentissimos, ac Reverendissimos D. D. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sacra Congregationis Indicis integerrimos Iudices, ad Opusculi confixionem coegerunt. Quibus proinde si supplex hic Libellus satisfecerit, & in nullo Amadæum defecisse confiterit, dignus planè erit, cui Sacra Indicis Congregatio novam libri editionem, animadversoribus, quas censuerit, adjunctis benignè concedat, utpotè, qui non unius, vel alterius Iesuitæ, sed universæ Societatis causam agit, & Familia de Ecclesiâ bene merite, & ad proximorum salutem necessaria fama consulit. Quam denigrare cum Adversarii malis artibus tentassent, oleum, & operam perdidere. Nam postquam Amadæi Opusculum evulgatum est; dentes eorum contriti sunt, lingua coercita, & calami temperati: ita ut Iesuitis omnes congratulentur contra ipsorum opiniones neminem jam oblatrâre, idque Amadæi opera obtentum, quam manifestum mundo fecerit, Iesuitas non laxasse conscientia habenas, nec novas circa mores opiniones induxisse, nec antiquatas, & rejectas suscitasse, sed à nimis strictis, & iusto laxioribus declinasse, vel potius (ut jam nullo modo) laxitates opinionum ab antiquis Theologis inductas coercuisse, & ad severiores regulas correxisse.

in uno opusculo congesserit. Verum si antiquiorum, & recentiorum Summæ evolvantur, quæ non tam quæstiones disputant, quam auctorum sententias compilant, omnes ferè eandem accusationem subire poterunt: quia unius earum scopus est, opiniones omnes, & earum auctores in fasciculum redigete, & præcipuus omnium fructus, ut brevi studio, & exiguo labore, quas in variis libris dispersas, magnis expensis, & multis vigilis studiosi didicis-

S. I.

Dilationis capita proposita diluo.

Primum delationis caput est, Quod Amadæus tot opiniones iusto laxiores in variis libris dispersas,

didicissent, summa brevi congestas facile ebant, & notitiam comparant, quidque de unaquaque opinione Theologi Morales sentiant, ediscant; quid apud ipsos probabile, quid probabilis habeatur, ab autoritate saltem extrinseca discernant. Recolantur Summa Sylvestri, & Summula Patris Sæ, Opera Dianæ, & eorum Compendium, & ferè nulla apud antiquos, & modernos Scriptores reperitur opinio, quæ in qualibet ex præfatis Summis non referatur. Et tamen non Censores Fidei confixione dignas judicant, nec judicabunt. Quia si opiniones illas docere, defendere, & typis dare, propriis earum authoribus permillum est, cur eas, nec approbando, nec reprobando referre, sed ut ab aliis traditas, & in eorum libris contentas, & publicâ autoritate omnibus expositas exponere, damnabile erit? Si enim earum aliqua doctrinam scandalosam, aut improbabilem, aliâve majore censura dignam contineant, deleantur ab authoribus, qui eas docuerunt, hoc exorat Amadæus. Nocentur in aliis, qui eas referunt, hoc exoptat: Hoc iustum, & valdè expediens est. Idque ubique ipse observavit, nullam referens opinionem à Censoribus Fidei aliqua nota fœdatam, quam lectoribus non animadvertat, ut exauthorata opinio; si ex incuria, aut oblivione, à suo Authore fortan crassa non fuerit, nulli deinceps nocumento esse possit. Si verò opiniones tales fuerint, quæ nulla animadversione in suis auctoribus mulcentur, sed probabiles à principiis, ut ajunt, intrinsicis, vel autoritate extrinseca, censentur, non infuicuosus labor haberi debet, qui earum notitiam faciliorem reddat. Quod si hoc ita non est, ut quid tot Summistæ compilatores præla fatigare permittuntur? Cur eorum opera, præcipuè ad Compendium redacta non configuntur? Cum opusculo brevi omnes morales opiniones, et si laxiores, uno quasi oculorum ictu percipiuntur, unoque haustu deglutiantur.

Fuit scilicet Amadæo ratio, quæ pro aliis Summistis non militat; quia opiniones, quas, ut unius, vel alterius Jesuitæ refert, aut eis falso impositas evincit, non voluntate, sed necessitate coactus congestit. Nam cum omnes simul ad calumniam, & invidiam Jesuitis conflandam fuissent ab Anonymo, lib. uno præobjecta, in varios dividi satisfactio non debuit. Alias autem opiniones, quas ab aliis Doctoribus laxiores, traditas superaddit, inculpata tutela suscipiunt manus referre cogit, ut Jesuitas undique vindicaret, tum à novitatis nota; eorum qui eandem prædocuerant autoritate; tum à laxitatis, eorum testimonio, qui laxiores. Nulli ergò vitio Amadæo vertendum, tot opiniones etiam iusto laxiores, (nullam eis adscribendo probabilitatem, sed ut in suis extant authoribus) nulla infamiae nota asperlas, in uno Opusculo, iusta defensionis causa, vel invitum congestisse.

Hoc maximi haberi debet. Et sanè apud Sanctum Hispaniarum Inquisitionis Tribunal tanti ponderis fuit, ut cum nonnulli Amadæi Opusculum anno 1658. ex præfato capite de multitudine opinionum laxiorum, confingendum detulissent, idque totis viribus curassent, præmissis Doctissimorum S. Tribunalis rigoroso opinionum examine, à confixione decreto super sedendum censuerit. Ni enim iustæ defensionis detur locus, insolentiores, & audaciores Adversarii indies evadent, non levi Christianæ Religionis, & animarum salutis præjudicio. Præterquam quod cum Amadæus opinionum Relatorem, non

Doctorem, egerit, nullique se adscribere voluit (ut expressè protestatur) quæ inter Doctores probabilis autoritatis, probabilis non sit; nulla opinio prohibenda venit. Aliorum verò, si in aliorum libris, qui eas defendunt damnabiles non sunt, probabiles, & securæ censentur: ex eo quod summis Amadæo referantur, nec probabilitatem, nec veritatem exunt. Cur ergo earum utilis notitia in uno libro abolenda? Si autem improbabiles: cui illarum nociva doctrina in pluribus abluente lingua?

§. II.

Ad secundum delationis caput, nimirum Amadæum non reprobasse plures propositiones scandalosas, quas recenset, medicinam imple paravit in prologo. Cum enim solummodo intendit ab impetora, & à censura novitatis, & laxitatis opinionum auctorum Societatis vindicare, non Theologica deputatione (ad quam opinionum iudicium pertinet) usus est; sed solis authenticis aliorum testimoniis non solum, quam unus, vel alter ex Jesuitis, sed aliam etiam laxiores opinionum apud graves Doctores petiti constaret. Quas cum ipsi impudè docerent, & doceant, & in eorum libris reperiantur, & in aliquoque obvis permitantur, inde rectè concluditur, non esse cur in Jesuitis minus laxæ condempnentur, & ob eas, ut novatores, & conscientiarum laxatores ab adversariis traducantur. A Censoribus tamen officio Amadæus consulto abstinuit, quia rem, artem, disputativè non agebat, ideoque sui munus non fuit, de univulgi veritate, aut fælitate iudicium ferre, sed suis auctoribus restituere. Nullam verò eis probabilitatem adstruere voluit, ut expressè in prologo protulit, dicens, se illas referre, non ut probabiles, sed ut Anonymi non simplex inè innotescat animus, qui non eas, ut debuisset, sed que omnes, vel alterius Jesuitæ, & si inter alios commentis in eorum vocavit. Nec putavit licere libertius loqui reprobando, aut graviori censura illas notando (& si gravissima plures dignas censuerit) quod gravissimum essent authorum, quibus modè ista, dum Fidei Tribunalia parcent, illum etiam parere cogebat.

Quod si vitio id ei vertatur, correctioni locus est, & fortan gratiæ, quam exorat, meritum obtinet quarta editio Matritensis, anno 1664. in qua plures propositiones reprobat Amadæus, quarum syllabus subijcio.

1. Tract. de Peccatis, Prop. 10. reprobat opinionem asserentem, *Esse probabile non esse mortale, & ipsius, & amplexus habita ob delectationem carnalem, & sensibilem, qua ex illis oritur.*
2. Prop. 11. Execratur opinionem. *Quæ in reatu admittit parvitatem materia.*
3. Tract. de Fide, Prop. 3. rejicit opinionem asserentem, *Prelatos Regularis posse in foro conscientie dissolvere seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursum.*
4. Prop. 9. num. 4. reprobat opinionem asserentem, *Pœnitentem sollicitam in confessione ad innotescit, non teneri denuntiare Inquisitoribus Confessionem, si eisdem suum peccatum confiteatur.*
5. Tract. de Justit. Prop. 1. num. 6. rejicit opinionem asserentem, *Licetum esse Clerico, vel Religioso calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione ingerere minantem occidere, quando alius defendenti modum non suppetit.*
6. Prop. 4. num. 6. reprobat opinionem, quæ asserit

afficit, Non peccare maritum propria auctoritate occiden-
tem uxorem in adulterio deprehensam.

7. Prop. 11. num. 5. plures rejicit opiniones. A-
liam asserentem, Quando litigantes pro se habent opi-
niones probabiles, posse iudicem pecuniam accipere pro feren-
da sententia in favorem unius pro alio.

8. Alteram adituentem, Non esse contra iustitiam
Beneficia Ecclesiastica, non conferre gratis, quia Collator
conferens illa Beneficia Ecclesiastica pecunia interveniente,
non exigit illam pro collatione Beneficii, sed veluti pro e-
mulo temporali, quod tibi conferre non teneba-
tur.

9. Tertiam defendentem, Electores ad Majora-
tam, vel ad Cathedralam posse pretium accipere, ut unum
pro alio eligant.

10. Quartam idem tuentem, Quando quis distri-
buit legatum, cum facultate eligendi personam cui appli-
candum sit.

11. Tract. de Horis Canonicis, Prop. 1. num. 4.
Rejicit propositionem asserentem, Restitutionem à
Pat. impostam Beneficiariis non recitantiis, non deberi
in conscientia ante sententiam Iudicis.

12. Ibidem num. 8. duas reprobant propositiones.
Aliam adituentem, Habentem Cappellaniam collativam,
& quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio li-
terarum vacet, satisfacere sua obligationi, si per alium
vacat.

13. Aliam asserentem, prædictum Scholarem,
Non teneri ad restitutionem fructuum etsi in omissione mora-
rum graviter delinquat.

14. De Sacrif. Missæ, Prop. 2. num. 7. rejicit opi-
nionem, Contententem duplicatum stipendium accipere pro
talem Missæ applicando petenti partem specialissimam fru-
ctuum offerret celebranti correspondentis.

15. Et aliam asserentem, Non esse contra iustitiam
pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium
suum offerre, nec esse contra fidelitatem, etiam si promi-
sant iuramento, quod pro nullo alio offerret.

16. Tract. de Jejunio, Prop. 6. num. 4. re-
probat opinionem tenentem, Quod frangens jeju-
nium Ecclesiæ ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi
frangente contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non
vult se subijcere præcepto.

17. Tract. de usuris, Prop. 8. n. 8. cum alius Jesu-
itis gravi censura inurit propositionem asseren-
tem, Licetum esse mutuari, aliquid ultra sortem exigi-
gere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad cer-
tum terminum.

18. Ibidem, num. 14. reprobant opinionem tuen-
tem, Possè aliquid supra sortem exigi ratione alicujus
tituli intrinsecè & essentialiter ad mutuum pertinen-
ta.

19. Tract. de pœnit. Prop. 8. reprobant pro-
positionem asserentem, Eum, qui bestialitatem, aut So-
domiam commisit, satisfacere si in confessione dicat procu-
ravit pollutionem.

20. Prop. 13. rejicit opinionem tuentium, Eum qui
habet copulam cum soluta satisfacere confessionis præcepto,
dicendo: Commisi cum soluta grave peccatum contra ca-
stitatem, non explicando copulam.

21. Ibidem, num. 3. reprobant opinionem asseren-
tem, Eum qui ex proposito propriis manibus procuravit
pollutionem satisfacere, si hoc confiteatur, nec teneri expli-
care unde sequitur.

Omittit alias, quas (sicut & omnes ferè supra re-
latas, ut minimum, ut scandalosas à Sanctissimo
N. Alexand. VII. damnatas) tract. de Baptismo, de
Eucharist. & de Matrim. Amadæus reprobant, plu-
resque gravi censura notasset, si Doctorum, qui eas

sequuntur, auctoritas, & quam ipse profiteretur, mo-
destia calamum non cohibuissent. Verum cum id
postea à viris sapientissimis, & rectissimis Judici-
bus desiderari perceperit, styli veteris promittit,
& quid de unaquaque centeat expressum offert, si
Eminentissimi D.D. Cardinales, ut sperat, & humi-
liter exorat, ad omnem suspicionem amolendam,
novam opusculi editionem concesserint, quæ hoc
vitiò purgata plausibilior, Societatis opiniones ma-
ledicentium linguas compescat, quæ aliter satis co-
erceri nequibunt.

§. III.

Tertium delationis caput, nimirum, Quod Au-
thorum loca Amadæus fideliter non citavit, & quod
ex D. Thoma, & aliis nonnulla perperam deduxerit,
gravissimum est, & quod libri confixionem (si ve-
rum esset) inevitabilem perpetuò redderet. Sed
scio laborem huic conferendi loca, & expendendi
illationes à pluribus in Hispania susceptum Ama-
dæum ab hac culpa immunem declarasse. Eundem
ego post evulgatam delationem suscepi, aliis com-
mendavi, Doctores etiam, & Eruditos Viros consu-
lui, & nullum in opusculo Amadæi, propria fide, ci-
tatum Authorem reperio, qui pro optine, cui ad-
scribitur, non militet, nullam consequentiam deduc-
tam, quam legitimam, cum doctissimis aliis non
censeam.

Optam præ manibus habere citationes, & illa-
tiones, quas falsitatis, & ineptiæ incularum adver-
sari, ut omnibus liquidò satisfacerem. Et votis an-
nuat Vincentius Baronius Dominicanus, in libro no-
vissime edito adversus Amadæum, qui cum eo ten-
dat, ut ejus opusculum elevet, & D. Thomæ & Do-
minicanos ab opinionibus eis adscriptis, vindicet;
credibile sanè est ad eum undique omnium sua fami-
liæ animadversiones, & notas ad Amadæum confi-
gendum confluisse. Quapropter, si quas Baronius
iste concessit, quibus de Amadæo actum putat, ego
producam, & ut intendo, nulla falsa citatione, aut
mala illatione Amadæi Opusculum claudicare, aper-
tè demonstrarem; tertium delationis caput penitus e-
vanescet, & pro Amadæo ultimam sententiam fe-
rendam jure sperare poterò. Ad rem ergo.

Legi, & perlegi, semel, & iterum Vincentii Baro-
nii opus, in quo, si probra, & contumelias demas, nil
contra Amadæum reperies, quia calumpniæ, & im-
posturæ, quibus sceret, fidelitatem Amadæi in Au-
thoribus citandis, & locis exscribendis commen-
dant. Quod ut feliciter evincam, præmittam verba,
quæ præfatus Author, in Præfatione ad Lectorem,
ad invidiam Amadæo conciliandam habet, oblon-
gum, prolixumque objiciens syllabum locorum,
quæ ab Amadæo fallata, & truncata blaterat. Quem
claritatis gratia ejus verbis proponam, & singulis
breviter satisfaciam.

Syllabus locorum ex D. Thoma, e-
jusque Discipulis, quæ à cor-
ruptelis Amadæi vindicare, Ba-
ronius jactat.

Exscribendus, (inquit Baronius) totus liber, si
singula, quæ ex Sancto Doctore & Thomistis mala
fide loca referri adversarius, colligerem. Quid infi-
mita

excusari à peccato, qui sequitur opinionem alicujus Doctoris, licet postea appareat esse falsam (loquitur in obliquo, & est verum.) Sic Sylvest. *supr.* Videatur etiam verb. *Ignorantia*, num. 27. & verb. *Scrupulus* 1. & verb. *Marr.* 8. *quest.* 13. Ex quibus evidenter constat celeberrimam D. Thom. locum, ex *Quolibet* 8. art. 13. nec falsum, nec corruptum, nec præter mentem D. Thom. ab Amadæo fuisse explicatum.

Locum alium D. Thomæ in confirmationem præfate explanationis adducit etiam Amadæus *sup. tract. de Opin. probabili*, prop. 1. num. 6. ex *Quodl.* 8. art. 15. ubi ait: Quod error conscientie habet vim excusandi, quando procedit ex ignorantia ejus, quod quis scire non potest, vel scire non tenetur, secus quando ipse error peccatum est, ut cum procedit ex ignorantia ejus, quod quis scire tenetur, & potest. Quæ doctrina est verissima, & pluribus in locis ab Angelico Doctore tradita. In hoc ergo art. 15. in exemplum ignorantie excusantis à peccato, (quam invincibilem vocat alibi) adducit ignorantiam rerum facti, quia notior est, & passim obvia. (Ut si quis, inquit, intendere accedat ad uxorem suam, & alia ei supponeretur, eo nesciente.) In exemplum verò ignorantie vincibilis non excusantis à peccato, (quia & ipsa propter negligentiam peccatum est) advocat ignorantiam rerum juris naturalis sub lethali prohibentis fornicationem, Mortaliter, inquit, peccat: (Licet crederet fornicationem simplicem esse peccatum veniale.) Est enim clarè, & expressè alicubi determinatum esse mortale, & secundum Ecclesiæ consuetudinem omnibus fidelibus sufficienter propositum. Non tamen propterea negat Angelicus Doctor, de apicibus juris naturalis, posse etiam dari ignorantiam invincibilem excusantem à peccato, ut constat ex his, quæ habet 1. 2. *quest.* 100. art. 11. ubi tria distinguens præceptorum Moralium genera, tertio loco ait: Quædam verò, sunt quorum ratio non est adeo cuiuslibet manifesta, sed solum Sapientibus, & ipsa sunt præcepta Moralia superaddita Decalogo, tradita à Deo populo per Moysen, & Aaron.) In quorum exemplum adducit fornicationem, & usuram, cui consentit Vincentius Baronius *disp.* 4. *sect.* 1. fol. 134. Ubiquis est in probando contra Wendrockium dari posse ignorantiam invincibilem. (In remotissimas juris naturalis simbras, quales à Decalogo scripturae de usuris tradit.) Quod iterum contra eundem premit *fol.* 394. & 395. & 396. ex quibus constat juris etiam naturalis, quoad remotiores conclusiones, ignorantiam invincibilem possibilem concedere D. Thom. & ex illo Baron. Quos plures Theologi sequuntur. Lorea 1. 2. *tom.* 2. *disp.* 30. *de peccatis*, memb. 2. Valq. 1. 2. *tom.* 1. *disp.* 122. Diana 3. *part. tract.* 4. *resp.* 108. Sotus de *justit.* lib. 5. *quest.* 1. art. 5. *in fine*, & alii.

In prædicto ergo D. Thom. loco, ex art. 15. citato, omisit Amadæus exempla, quibus Angelicus Doctor doctrinam universalem, circa ignorantiam vincibilem, & invincibilem tradidit, dicens hanc excusare à peccato, secus illam; quia alia est ejus, quod quis scire potest, & tenetur; alia vero ejus, quod scire non potest, quæ cum tam rerum juris, quam facti, juxta D. Thom. contingere possit: Ideo tam ad res facti, quam juris, doctrina ejus generalis in hoc art. 15. & aliis locis tradita, ab omnibus Theologis extenditur. Si enim ignorantia invincibilis sit, fide sanctum est à peccato excusare, si facti sit, si vero juris. Idque intendit D. Thom. ut certum statuere, sicut & ignorantiam vincibilem, tam facti, quam juris non excusare, licet claritatis gratia in exemplum invincibilis, ignorantiam

rerum facti, & in exemplum vincibilis, ignorantiam juris adduxerit. Quorum meminisse, nisi ad replendam paginam, non putavit necessarium Amadæus, contentus habere principium hoc inconcussum ex D. Tho. & omnium doctrina: quamcumque ignorantiam ejus quod quis scire non potest, seu ignorantiam inculpam, excusare à peccato. Hanc autem Theologi cõmuniter intervenire asserunt, in concursu opinionum contrariarum probabilium, (quorum aliquos refert Amadæus, ubi *suprà*) si ve opiniones sint facti, si ve juris. Jam ergo in quo defecit Amadæus in locis D. Tho. citandis? In quo falsavit, & corripit, aut præter mentem explicavit? Quandoquidem expressam Angelici præceptoris sententiam à peritioribus Thomistis explicatam proponit.

§. II.

Sotum mala fide relatum, *disp.* 18. *quest.* 2. art. 5. ad 5. pro opinione asserente licitum esse amplecti opinionem probabilem inter Doctores probatæ auctoritatis, expostulat Baronius, pag. 16. Cum Dominici, inquit, hoc dogma inconcussum habeant: Quod agitur contra legem (hoc est re ipsa) semper esse malum, nec excusari per hoc quod sit secundum conscientiam, quacumque probabilitate munitam. Mirabile quidem dictum! cum ferè omnes Dominicani doceant, qui sequitur opinionem probabiliorum, (& secundum plures, etiam minus probabilem) semper excusari à peccato: & tamen non raro opinio probabilior, falsa est coram Deo, & consequenter operatio re ipsa contra legem. Adde ferè nullam reperiri opinionem faventem libertati, apud Amadæum, quæ unum, aut plures Dominicanos pro se non habeat; qui proinde dogma illud inconcussum non admittunt. Sed quidquid de his sit, Magistrum tamen Sotum pro dogmate illo stetit, & solum asseruisse loco citato licitum esse adhærere opinioni probabilis, si pro lege militet, non verò si pro libertate, contendit, sed frustra, Baronius. Quia ut constat aperte ex casu in controversiam ibi adducto, indiscriminatim loquitur M. Soto, tam de opinione probabilis pro libertate, quam de opinione pro lege. *Questio* enim erat: (An Confessarius teneatur absolvere pœnitentem, quinon secum consentit volens manere in contractu, quem contra ipsius opinionem putat, non esse usurarium?) En pœnitens sequitur opinionem faventem libertati, Confessarius verò pugnantem pro lege. Et tamen in hoc casu, asserente Contrado, Sacerdotum ordinatum teneri præfatam pœnitentem absolvere, non verò Sacerdotem delegatum, Respondit M. Sotus: Nullum esse faciendum discrimen. (Sed hoc solum distinguendum, an opinio pœnitentis sit probabilis inter Auctores probatæ auctoritatis, necne? Si opinio, inquit, illa est probabilis, tunc Sacerdos, si ve Ordinarius, si ve delegatus tenetur eum absolvere) subiectens infra. (Quamvis Sacerdos existimet opinionem esse falsam, &c. Si quidem propter probabilitatem excusatur ille à culpa.) Quam doctrinam ipse explicat, & confirmat adducto, claritatis gratia, exemplo alio de opinione probabilis militante pro lege, ut utriusque eandem rationem ostenderet, nullum constituens discrimen inter unam, & alteram opinionem probabilem, si ve enim pro lege, si ve pro libertate militet, hoc solum distinguendum putat. (An opinio sit probabilis inter Auctores probatæ auctoritatis, necne?) Ideoque si probabilis sit, tam in uno, quam in altero casu absolvendum tradit. Aliàs negasset posse pœnitentem absolvi, quando vellet

vellet manere in contractu, quem contra opinionem Confessoris, pro lege, putat non esse usurarium, ut negavit Baronius, & qui cum eo senserunt, non licere amplecti opinionem probabilem faventem libertati. Est ergo evidens M. Sotum bona fide ab Amadæo citatum, & pro opinione, cui adscribitur, militasse.

§. III.

Divum Thomam, & Cajetanum ab Amadæo depravatos, dicit Baronius fol. 101. In quoniam: *Quod exipsis*, inquit, *intendet probare iudicium probabile synonymum esse cum certa, & firma credulitate.* Sed bona ipsius venia, infideliter refert. Ly enim *certa*, apud Amadæum non reperitur. Nec sine fundamento intendit probare, quod ibi proposuit: nam expressè id asserit M. Serra, & D. Thomam sic exponit. Amadæi verba, *tract. de Matrim. Prop. 2.* hæc sunt. (Firma credulitas idem est apud Thomistas, ac iudicium probabile, ut videre licet apud Magistrum Serra. 2.2. *quest. 33. art. 7.* ubi explicans illa D. Thomæ verba: *Nisi fortè aliquis firmiter existimaret*, sic inquit. (Nisi fortè existimaret firmiter, id est, prudenter, & probabiliter) Ergo, ut explicat M. Serra, firma credulitas, vel existimatio, idem est apud D. Thomam, ac iudicium prudens, & probabile. In nullo ergo D. Thomas depravatus est. Idem proorsus de Cajetano dico, ex quo, vi argumenti, idem sentire intulit Amadæus: Docuit enim firmam credulitatem quandoque stare absque iudicio assertive quid in corde determinante, unde apertè illam admittit compatibilem cum iudicio formidoloso, sive prudenti, & probabili, sive imprudenti, & temerario. Quod autem cum imprudenti, & temerario firma credulitas comparatur, tradit expressè in *sum. verb. Iudicium temerarium*, dicens: *Si autem iudicat de peccato mortali, & non asserivè in corde suo determinat, quamvis credat firmiter, & temerarie, non peccat.* Poterit ergo potiori iure firma credulitas stare cum iudicio prudenti, & probabili, quo asserivè, & certo aliquid in corde determinetur. Hoc utitur discursu Amadæus, ex Thomistarum Doctrina, ad exponendum Sylvestrum, ne sibi contradicat, dum jam firmam credulitatem, jam opinionem probabilem de morte conjugis, ad secundas nuptias exigit, quia firmam credulitatem prudentibus conjecturis innixam, cum opinione probabili, aut probabiliori confundit.

§. IV.

Denique, fol. 330. conqueritur Baronius, suppressum per fraudem ab Amadæo, insignem locum Cajetani de opinionis pro lege delectu. Verum ibi exprimere, ad rem non erat; quia in conclusione Opusculi non agebat Amadæus de opinionibus eligendis, sed de alienis non prohibito reprobandis, pro quo adducit Cajetanum carpente meos, qui nimis firmiter suis opinionibus adherentes asserunt ut certum, & indubitatum, quod est intra latitudinem opinabilem. Quod incurrit Baronius, cum assermet ut dogma certum, & inconcussum apud Dominicanos, opinionem pro lege, etsi minus probabilem debere ex præcepto anteponi opinioni probabiliori faventi libertati. A quo innumeros ex hac familia, & in opinando dissentire, & in operando defecisse, notissimū est. Omitto Cajetanum in loco illo, quo Baronius putat tradidisse obligationem eligendi opinionem

pro lege, non fuisse loquutum, quando contrarius fesset probabilior. Imò nec quando probabilis, ut expressè dicit M. Acacius de Velasco, apud Amadæum, *tract. de opin. probab. Prop. 1.* (En realidad de verdad habla Cajetano en este lugar de opinion probable, sino de qualquiera opinio, aunque no sea probable, lo qual es manifesto.) Sic exponit Acacius Cajetanum dicentem: *In operando, nisi tutiorem partem eligendo, non licet opinionem cuiusque sumere.* En ab Amadæo nihil suppletum.

Dedi loca, quæ de probabilitate opinionum, falsata ex postulavit Baronius, cuius fides ex dicto omnino elevata manet, ad alia non meliori objecta procedamus.

CAPUT II.

Respondetur locis, quæ ex Tractatu de Peccatis, ab Amadæo depravata, dicit Baronius.

- Pag. 64. Corruptus insignis locus D. Thomæ, & truncatus de alienæ mortis desiderio.
 Pag. 65. Mala fide citatus S. Vincentius, Zanardus, & Serra.
 Pag. 70. D. Thomas perperam citatus à Sanchez & Amadæo.
 Pag. 88. Immanis corruptela principiorum D. Thomæ.
 Pag. 103. Calumnia in Corradum, & Sylvestrum, truncatis illorum verbis.
 Pag. 121. D. Thomæ locus de Electuarius perperam à Dionisio, & Amadæo lacesit.
 Pag. 126. Mens Cajetani malè explicata de præcepto celeste.
 Pag. 140. Calumnia illata Bannesio de aggressi preveniendo.
 Pag. 153. Holcot malè lacesit.
 Pag. 164. Falsati D. Thomæ, & Sylvestri.
 Pag. 166. Cajetanus.
 Pag. 168. Bannez, & Soto falso accusati.
 Pag. 175. Soto illata calumnia ex Monte pietatis.
 Pag. 178. Cajetano.
 An ex postulationibus his eadem, ac præceceptibus debeat fides? Constat legenti, si linguas perstringamus.

§. I.

Corruptum, & truncatum insignem D. Thomæ locum de alienæ mortis desiderio, conqueritur Baronius Pag. 64. An iure? Videtur Amadæus *tr. de peccatis, Prop. 3.* Ubi ex duplici Divi Thomæ loco: alio 2.2. *quest. 76. artic. 1. alio ex 3. sentent. dist. 30. quest. 1. artic. 1. ad 4.* contendit probare, licet utrumque esse alienæ mortis desiderium propter bonum utile desiderant. Ad idque adducit verba D. Thomæ, *quest. 76. citata dicentis: Si aliquis imperet, vel optet malum alterius sub ratione boni; sic licetum propter malum truncatum, ex postulat Baronius, et hunc locum truncatum, exponit Amadæus omiserit verba, quæ in fine corporis subnectit D. Thomas, quibus mentem suam exemplo adjuncto explicat, v.g. *Cum quis optat peccatum pati aegritudinem, aut aliquod impedimentum, ut melior efficiatur, aut saltem, ut ab aliorum nocentior**

esse In quibus Angelicus Doctor, (ait Baronius) bonum utile non refert ad imprecationem, sed ad illum cui imprecatur. Sed his facile occurrit. 1. quia cessare à nocimento potest in utilitatem deprecantis mortem cedere: Ergo sub ratione boni sibi uti. 2. potest malum alteri imprecari. 2. quia exempla non taxative, sed demonstrative adduci solent. 3. quia ex principio, cui innititur D. Thom. conclusio præfata rectè deducitur. (Si enim, inquit, aliquis imperet, vel optet malum, quasi ipsum malum intendens, sic maledicere erit illicitum, & hoc est maledicere per se loquendo: si autem aliquis imperet, vel optet malum alterius sub ratione boni, sic est licitum, nec erit maledictio per se loquendo, sed per accidens, quia principalis intentio dicentis non fertur ad malum, sed ad alterius sub ratione boni, sic est licitum, nec erit maledictio per se loquendo, sed per accidens, quia principalis intentio dicentis non fertur ad malum, sed ad bonum.) Sic D. Thom. cujus verba æquè comprehendunt imprecationem mali, quando in bonum imprecantis, & quando in ejus cui imprecatur, refertur. Cum utrobique intentio dicentis, non ad malum, sed ad bonum feratur. Ergo conclusio inde deducenda, non est limitanda, licet exemplum limitatum fuisset. Ergo ex tacito exemplo locus D. Thomæ corruptus, aut truncatus dici non debet.

Expresius id evincitur ex loco alio in 3. sent. dist. 30. q. 1. art. 1. ad 4. de quo similiter expostulat Baronius, sed peior fide: quia in illo Angelicus Doctor mortis alienæ desiderium ad bonum utile deprecantis pertissimè refert. (Quia Charitas, inquit, ordinem habet. Et plus debet diligere quisque se, quam alium, propinquos, quam extraneos, amicos, quam inimicos, potest aliquis salva Charitate, optare malum temporale alicui, & gaudere si contingit, non in quantum est malum illius, sed in quantum est impedimentum malorum, quæ ipse patitur.) En D. Thomæ concedit te posse malum alteri optare, salva Charitate, si malum alterius impediatur tibi malum obvenire, quia plus te, quam illum teneris diligere: En ad bonum deprecantis, desiderium mali alieni refertur, & tamen licitum D. Thom. admittit. Conqueritur nihilominus Baronius hunc etiam locum truncatum fuisse, quia Amadæus dolo subtrahit ultima ejus verba. Nam D. Thomas dixit, posse optari malum temporale alicui. (Quia est impedimentum malorum alterius, quem plus teneris diligere, vel communitatis, vel Ecclesiæ.) Et hæc postrema verba, (vel communitatis, vel Ecclesiæ.) (ait Baronius) dolo subtrahit Amadæus. Miror hominis captum. Amadæum contendebat, quod difficile est, nimirum ob privatum imprecationis bonum, licitum esse mali alieni desiderium, & ad id probandum ea solum adduxit verba, quibus Angelicus Doctor illud expressit. Quod autem ob bonum utile communitatis, vel Ecclesiæ id etiam liceat, longè certius est. Nec de hoc ulla est questio. Si autem loca truncata vocat Baronius, in quibus verba, quæ ad rem non faciunt, omittuntur, manus illi sequerentur, & libentissimè Amadæus dabit. Recolat, quæso, quæ D. Thom. in Catena, & meliora sapit.

§. II.

Mala fide citatis sanctum Vincentium, Zanardum, & Serram expostulatio est Baronio, pag. 65. pro sententia nimirum D. Thomæ, §. præcedenti expostita, de desiderio mortis alienæ, ob bonum utilem precanti. Verum non inficiatur pro ea militare Cajetanum, Joannem de la Cruz, & alios ibidem adductos. Solum obicit male citari S. Vincentium, Zanardum, & Serram. Sed ex his Amadæus non adducit

Part II.

S. Vincentium. Unde miror quod apud illum malè citatum invenitur. Zanardi autem verba expressa refert, quibus ait, nullum esse peccatum, quando alteri malum optatur ratione boni publici, vel privati. (Quia non est velle malum alicui sub ratione mali.) Bonum autem privatum, tam imprecantis malum, quam ejus cui imprecatur potest esse, aut utriusque, quale est, quod in exemplum ipse adducit. (Ut dum puella, inquit, à malo viro sollicitata cupit, ut infirmeretur, ne eam amplius vexet, & sic discurrendo.) Cujus ultima verba alios etiam casus comprehendunt, in quibus unius, vel alterius utilitas intendatur juxta D. Thomæ doctrinam supra explicatam. Quoad M. Serram, solum dicit Amadæus, non dissentire, quod jure dixit, quia Author iste, cum referat opinionem, non improbat, sed solum ait oppositum docere Navar. En ejus verba 2. 2. q. 76. art. 1. (Quidam recentiores, quos refert D. ana 3. par. tract. 6. Msc. ref. 84. putant aliquem posse, absque peccato mortali de vita alicujus trahere, & de ejus morte naturali gaudere, illamque petere, & desiderare inefficaci affectu, non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum inde sequutum, quia in tali casu, quis non gaudet de illa morte, quatenus proximo mala est, sed quatenus est causa sui emolumentum, & secundum hanc rationem, bona esse videtur, & appropinquabile, &c. Alii dicunt licere matri mortem filiarum optare, si ob illarum causam male tractaretur à marito, &c. Horum oppositum docet Navarrus cap. 15.) Sic Serra nil ad fundamentum recentiorum enervandum adducens. Quapropter ei non dissentire merito scripsit Amadæus, cum enim in disputationem rem adduceret, impugnandi onus ei incumberebat, si displicuisset.

Pag. 70. (in syllabo) dicit Baronius S. Thom. perperam citatum à Sanchez, & Amadæo; legi, & perlegi, pag. 70. & à neutro citatur.

§. III.

DE Immani corruptela principiorum D. Thomæ expostulat Baronius, pag. 88. ex eo nimirum, quod P. Vazquez, vi consequentiæ, ex illis eruerit, furtum grave, ex suo genere, majus esse peccatum sodomia. Quod hoc syllogismo probavit. Majus peccatum est, quod majori virtuti opponitur, sed furtum ex suo genere opponitur justitiæ, quæ est major virtus, sodomia temperantiæ, quæ est minor, ergo furtum ex suo genere est majus peccatum sodomia, Consequentia videtur legitima, & utraque præmissa est D. Thomæ alia 2. 2. quest. 66. art. 4. alia ibidem, quest. 73. artic. 4. Et quidem quod justitia major sit virtus, quam temperantia, fatentur cum D. Thomæ omnes expostores supr. q. 66. citata. Quod autem ex suo genere majus sit peccatum, quod majori virtuti opponitur, constat aperte ex q. 73. art. 4. ubi gravitatem peccatorum tradit d. ferre secundum dignitatem virtutum, quibus opponuntur. Ita scilicet, ut majori virtuti gravius peccatum opponatur. Ideoque ad 3. argumentum in oppositum tendens his verbis. (Charitas est major virtus, quam Fides, & Spes, odium autem, quod opponitur Charitati est minus peccatum, quam infidelitas, vel desperatio, quæ opponuntur Fidei, & Spei, ergo majori virtuti opponitur minus peccatum) Ad hoc inquam argumentum respondit, negando minorem, scilicet, minus peccatum esse odium, infidelitatem, aut desperationem: Quod inde probat esse majus, quia odium opponitur Charitati, quæ est major virtus Fidei, & Spei.

I 2

(Ad 3.

(Ad), inquit, dicendum, quod Charitas non est quicumque amor, sed amor Dei, unde non opponitur ei quodcumque odium directè, sed odium Dei, quod est gravissimum peccatum.) Ergo cum furtum directè opponatur justitiæ, quæ est major virtus temperantia; furtum grave, ex suo genere, gravius peccatum est, quam peccatum grave contra temperantiam, ergo majus sodomia. Hanc consequentiam legitimam ex principiis Divi Thomæ, judicavit Pater Vazq. 1. 2. quest. 71. art. 4. in Comment. §. ultim. & talem censuit Amadæus, licet asserat Div. Thomam alibi aliter sentire.

Nec solus Vazquez, sed alii etiam doctissimi legitimam ex D. Thom. illatam censuerunt. Baptista Fragosus tom. 1. Regiminis Republicæ, par. 1. lib. 2. disp. 4. num. 230. fol. 230. an edit. Lugd. ann. 1641. post rem undique exgitatam, sic concludit: (Dicendum tamen est peccata luxuriæ contra naturam, etiam si magis turpia appareant, ex genere tamen suo, minor esse, quam peccatum furti, eo quod furtum justitiæ opponitur, peccata autem illa castitati contrariantur. Sic Vazq. 1. 2. quest. 71. art. 4. in Comment. §. ultim.) Hæc Fragosus. Quibus consentit F. Hieronymus Garcia Ordinis Hieronymi in summa Hispaniæ, tract. 1. diff. 2. dub. 9. in fin. num. 24. (Affirmamos inquit) con Vazquez, que los peccados contra naturam, aunque mas feos, y graves sean, de su naturaleza son menores que el hurto, y otro qualquier pecado contra justitia, &c. porque los peccados contra justitia son mas graves que los que son contra castidad. Luego de primo ad ultimum venimos a concluir, que el hurto, y adulterio de suyo, son mas graves que la sodomia.) Cui facit Sylvester verbo (Perjurium) quest. 2. ubi ex eodem principio probat, perjurium esse majus peccatum homicidio, dicens: (Secundo queritur, utrum perjurium sit gravius peccatum homicidio: Et dicit D. Thomas in quodl. quod sic, &c. licet homicidium gravius puniatur in Ecclesia, quia magis nocet hominibus. Summa autem Angeli contra Supplem. tenet contrarium, quia homicidium charitati proximi, & perjurium latræ opponitur, quæ est virtus minor, sed dico istam rationem esse ridiculosam, quia homicidium immediate opponitur justitiæ, quæ est minor latræ.) Sicut ergo ex principiis D. Thomæ rectè concluditur perjurium esse majus peccatum homicidio, quia latræ cui illud opponitur, major est virtus, quam justitiæ, cui homicidium: ita similiter concludi debet, furtum ex suo genere esse majus peccatum sodomia, quia illud immediate justitiæ opponitur, quæ major est virtus, quam temperantia, cui sodomia.

Ideo consequentiam P. Vazquez firmam etiam esse tueri sapientissimus Doctor Ludovicus Montefino in Academia Complutensi Primarius Sacra Theologia Cathedra moderator, tom. 2. in 1. 2. quest. 73. art. 4. in edit. Complut. anno. 1622. ubi postquam cum D. Thomæ statuit (esse gravius peccatum, quod opponitur præstantiori virtuti.) Sic ait: (Sed dubium est, utrum gravitas peccati ita sumatur ex suo objecto, quod si sit unum peccatum minus grave ex objecto, possit crescere ejus malitia, ratione circumstantiarum taliter, quod adæquet, aut etiam superet malitiam alterius peccati, quod est gravius ex objecto? Partem affirmativam tenet Medina, quem sequitur Lorca disp. 19. &c. adducitque exemplum de peccato sodomia, quod est gravius, quam homicidium, & furtum, & tamen objectum est minus grave, quoniam est objectum intemperantiæ, & objecta alio-

rum peccatorum sunt injustitia, &c. Contrarium sententiam tenet Vazquez, & alii recentiores Expofitores hujus articuli, &c. In hac re vix potest esse controversia, nisi de modo loquendi, &c. Quoniam si circumstantia addat malitiam diversæ speciei, potest contingere, ut ratione ipsius, peccatum quod alias erat minus grave ex suo objecto, fiat gravius, quam alterum, v.g. furtum minus grave est ex suo objecto, quam homicidium, tamen si furtum sit rei sacræ, sit gravius, quam homicidium ratione circumstantiæ sacrilegii, quia sacrilegium pejus est quam homicidium. Hinc colligitur peccatum mortale casusumque speciei gravius esse quolibet veniale, quantumvis hoc gravius sit ex objecto, verbi gratia, fornicatio gravius est, quam furtum veniale et levi. Ratio est, quia peccatum mortale dicitur quodammodo accidens diversæ speciei à veniale, sicut etiam veniale à Deo ultimo fine, ratione cuius simpliciter est gravius peccatum, quam veniale. Loquamur ergo de duobus peccatis mortalibus, aut duobus venialibus, facta comparatione inter se. Et certum est peccatum quod est minus grave ex objecto posse habere maiorem malitiam accidentalem ex circumstantiis. Similiter est certum, peccatum, quod est peiora objecto, habere majorem malitiam essentialem. Sed dicitur, quod sit dicendum simpliciter, & absolute gravius? Respondit D. Thom. quodl. 1. art. 18. quem sequitur Cajetanus 2. 2. q. 144. art. 3. Sylvester verbo Perjurium, num. 2. Vazq. & ceteri Expofitores citati, quod ex objecto est gravius: & ita inquit D. Thomas, perjurium esse gravius peccatum, quam homicidium. Et ratio est, quia objectum perituri est peius, quia contra Religionem.) Hæc tenus indigit Doctor Ludovicus Montefino inter Hispanos celeberrimus, qui ex prædictis principiis deducit, fornicationem accidentaliter esse gravius peccatum, quam furtum, non verò essentialiter, & ex suo objecto, itemque cum Vazq. de sodomia dicendum putat, &c. &c. unde aperte sentit simpliciter, & absolute loquendo, furtum ex suo genere dicendum esse simpliciter, & absolute gravius. Impugnatque expositionem quondam asserentium peccatum fornicationis, vel sodomia, ultra malitiam contra temperantiam continere aliam contra justitiam, ratione injuriæ, quæ sit præiudicanda, vel quæ produceretur. Quam quidem doctrinam debere necessario amplècti putat Amadæus) Zume, & Herrera, ut juxta principia D. Thomæ defendi possit, sodomiam esse majus peccatum furto, quod est aperte facti legitime ex illis contrarium deduci, si soli intemperantiæ sodomia opponatur. Quod cum aliis Theologis communiter proponit Vazquez, ut notat Amadæus supra. Quo posito ejus consequentiam urgere, nemo negare poterit. Et talem necessario sentit M. Lopez de Texeda in Theologia Moral. lib. 2. tract. 3. quia certum sibi proponit, peccatum contra naturam soli castitati opponi, & alibi argumento à nobis supra facto de oppositione cum majore virtute utitur, ad probandum homicidium esse majus peccatum fornicatione, quod eadem vi probat furtum esse majus peccatum etiam genere, quam sodomia. (Probat, inquit, quia, ut docet D. Tho. peccatum eo est gravius ex natura sui, & specie, quod opponitur directè majori virtuti, ergo cum justitia cui directè opponitur homicidium, sit longè major, & perfectior virtus, quam temperantia, cui opponitur fornicatio, longè levius est peccatum ad fornicationem inducentis, quam sodomiam occidens.) Hæc Texeda sup. contr. 10. dub. ultim.

num. 37. Quæ idem de sodomia, & furto evincunt, ut ex terminis patet. Ubi ergo illa principiorum D. Thomæ in manus corruptela?

§. IV.

De calumnia in Corradum, & Sylvestrum truncatis eorum verbis, exposulavit Baronius pag. 107. ex eo nimirum (alia non est causa) quod Amadæus tract. de matrim. prop. 2. num. 4. referat formalia illorum verba, quibus irreverenter loquutos dicit contra dispensationes à Summis Pontificibus factas in voto solemnium Religionis. Cum enim præfati Doctores defendant Pontificem non posse in voto solemnium dispensare, & valido in contrarium argumento ex facto Pontificum urgerentur, respondent: (Se vidisse Pontificem facientem majora cum scandalo totius Christianitatis.) Quos cum reprehendere debuisset Baronius, responsum laudat, vel excusat, dicens: *Quid peccavit Sylvester in Pontificem Romanum.* Et in unum Amadæum stomachatur, imponens verba fuisse ab illo truncata. Sed in quo? in eo, inquit, quod ad individuum, & per summam calumniam subicit Amadæus, quam addit Sylvester distinctionem facti & decreti Pontificis, illud ait interdum damnandum? Sed bona venia, mala in fide scribit: Quia Amadæus non de decreto, sed de solo facto loquitur, & hoc à Sylvestro, & Corrado damnatum, dicit his verbis: (Ad questionem de facto respondet Corradus, &c. Et ante illum Sylvester, &c.) Non ergo verba truncata refert.

§. V.

D. Thomæ locum de electuariis perperam à Diana, & Amadæo lacesitum, conquirerit Baronius fol. 121. & 122. dicens: *Notam uterque inurit falsissimam lachrymæ eluendam; sic enim illum accusat, delatore Diana 1. part. tract. 14. resol. 60. &c. Utra ex illo referat; nec enim licuit adhuc locum Diane consulere: Sic Baronius, cui ni ipse non coactus diceret, non crederem. Quod alios Authores non legerit, non miror, quia ut ipse fatetur pag. 51. Vix centesimam partem habuit librorum, quibus Amadæus abitur ad suam causam.* Mirabile vero omnibus erit, hominem tantalibrorum inopia laborantem, & tot occupationibus distractum, ut nec Dianam, qui præ manibus erat, consulere licerit, ausum fuisse suscipere provinciam respondendi libro Amadæi. Guimen. qui non rationum pondere, sed solum Authorum testimonio, quod intendit evincit? Quem proinde impugnare in questione facti, Authoribus non rejectis, & locis collatis, impossibile potius est; idque maxime Baronio, qui non solum libros non vidit, sed nec Authorum nomen audivit, unde & eos Amadæum finxisse, non solum præ eruditionis inopia sibi suisit, sed & pro intrepidi animi audacia scribere non dubitavit, dicens: *Placuit etiam (Amadæo) conpingere, qui nunquam scripserunt, nec usquam existerent.* Nullam verò hujuscemodi Authorum, nec in locorum syllabo, nec in toto suo opere nuncupare voluit, ne ignorantia convinceretur: quia verè nullus apud Amadæum confictus reperitur, licet plures Baronio, & parum verfatiss in Theologia morali, penitus ignoti. Sed ad rem nostram.

Omitto Baronium, non solum Diane locum ab Amadæo relatum, ut fatetur, non consuluisse, sed nec Amadæum legisse, alias non scripsisset, sed diffiniam notam lachrymæ eluendam D. Thom. inute-

re. Quia ut viderelicet in Opusc. tr. de jejunio, prop. 6. num. 2. Amadæus potius vindicat Angelicum Præceptorem à calumnia, tum Diane, tum Clerici Minoris Hurtado, qui verba ejus diminuta, & truncata adduxerat, & fideliter ipse exscribens verum, & legitimum D. Thom. ser. tum exprimit, & approbat: legat, qui dubitet. Non ergo ab Amadæo fuit lacesitus, ut finxit Baronius.

§. VI.

Cajetani mentem malè explicatam de præceptis Ecclesiæ dicit Baronius fol. 126. Amadæus, inquit, contendit transgressionem legis jejunii, vel nullam, aut tantum peccatum veniale esse ex Cajetano in sum. verb. Jejunium. Verum Amadæus id absolute à Cajetano traditum non contendit, sed solum fideliter ejus verba refert, tract. de jeunio, prop. 6. num. 3. dicens: (Sed circa præceptum jejunii laxiora reperies apud Cajetanum in summa, Venetiis edita anno 1584, verb. Jejunium, ubi ait: *Quantum est ex jure scripto, nullum agnosco inveniri peccatum mortale in fractione jejunii Ecclesiæ si desit contemptus.* Instat Baronius, perperam trahi in istam opinionem ex alio loco, quo ibidem ab Amadæo citatur ex sum. verb. Clericus. Cæterum fat erat; quod in verb. Jejunium, Cajetanus id tradidisset. Sed nil Baronio condonandum. Idem iterum assero in ver. Clericus à Cajetano traditum, adjunctis quæ ex 2. 2. ex illo refert Amadæus ubi supra dicens: Cajetanus ver. Clericus in fine, ait: (*Nec naturalis, nec humani juris præcepta omnia obligant ad mortale, sed ea solum, quorum transgressio contra charitatem est.*) Quod autem transgressio præcepti jejunii contra charitatem non sit, tradit ipse Cajetanus 2. 2. quest. 147. art. 3. §. Ad hujus evidentiam in fine, his verbis: *Quod in præfenti constat non habere locum, quia hujusmodi jejunium constat, nec ad Dei, nec ad proximi dilectionem esse necessarium.* Ex duplici igitur hac præmissa, alia in sum. verb. Clericus, alia ex 2. 2. per legitimam consequentiam sententia justo laxior, & omnino reprobanda excusans à lethali transgressionem jejunii, aperte deduci videtur. Alii judicent. Non ergo perperam ex his locis pro illa, quam verb. Jejunium, tradit sententiam Cajetanus adducitur.

Duo etiam aperte falsa superaddit Baronius: Aliud, verba Cajetani superius adducta ex sum. edita anno 1584, verb. Jejunium, ubi ait: *Ex jure scripto se nullum cognoscere peccatum in fractione jejunii deficiente contemptu: non reperiri in aliis summis.* Quod evidenter falsum est. Leguntur enim etiam in sum. Parisiensi, anno 1530. & in Salmantina anno 1571. & in aliis, quas viderim. Aliud, Cajetani verba ex verb. Clericus, solum excludere à culpâ lethali transgressionem præceptorum ab Ecclesiâ, non verò præcepta Ecclesiæ: Nam ibidem (ait Baronius) accuratissime distinguit aliud esse præceptum Ecclesiæ, aliud præceptum ab Ecclesiâ, & non excusat à mortali, quæ in quinque præcepta Ecclesiæ graviter impingunt, sed qui leviora cadunt. Cæterum hoc etiam Baronii commentum est, quia in nulla ex tribus editionibus supra relatis, anno 1530. & 1571. & 1584. nec in alia mihi nota, talis distinctio præceptorum Ecclesiæ, & ab Ecclesiâ reperitur: lectorem in testem advoco. Sed ibi postquam Clericorum specialia peccata ex transgressione juris positivi, recensuit, subnectit, *Verum horum, & hujusmodi transgressio, si cemeritas, si contumacia, si contemptus desit, non est peccatum mortale,*

meo iudicio, quantum ex præcepto juris postivum pendet. Et sequentem solummodo exceptionem adhibet, dicens: Quod idem adiunxi, quia non loquor de peccato quo res Ecclesiastica male consumuntur, nec de peccato scandali, nec de avaritia, inani gloria, aut luxuria, & similibus immixtis, nec de peccatis quibus se irregulares reddunt constituti in sacris ex actu prohibito, aut excommunicationem quicumque Clerici incurrerent. De cæteris autem Ecclesiæ præceptis non meminit, sicut nec distinctionis illius à Baronio confictæ inter præcepta Ecclesiæ, & ab Ecclesia; & unum verum de omnibus præceptis tam iuris naturalis, quam divini & humani asserit, ea sola ad mortale obligare, quorum transgressio contra charitatem est, ideoque ad hoc recurrendum juxta Cajetanum ad discernendum, quænam ex præceptis Ecclesiæ sub lethali obligentur? Et cum ipsemet affirmet transgressionem jejunii contra charitatem non esse, planè videtur ex his præmissis deduci, jejunii præceptum sub lethali non obligare, quod falsissimum est, & ut scandalosum novissimè damnatum à Sanctissimo nostro Pontifice Maximo Alexandro VII. die 24. sept. anno 1665. prop. 23.

Non tamen propterea dicas, nec Amadæus alibi dixit, Cajetanum absolute negare obligationem gravem jejunandi; concedere enim videtur in sum. ver. jejunium ex communi interpretatione Ecclesiæ, aut ex consuetudine, ut videlicet apud Amadæum tract. de ieiunio, prop. 7. num. 4. ubi hæc ex Cajetano adducit verba: (Ex communi interpretatione videtur vinculum præcepti obligantis ad mortale transgressores ex inobedientia, vel contemptu: & hoc ego non audeo ex jure scripto asserere, quia nullibi scio scriptum esse præceptum obligans ad mortale, non jejunantem.) Quod antea etiam tradiderat expressus 2. 2. quest. 147. art. 3. §. Ad hujus evidenti-

Ex præfatis Cajetani locis quibus ex jure scripto nullum agnoscit præceptum sub lethali obligans ad jejunium, dixit Amadæus, argumentum validum desumi posse ad tutandam opinionem contendenti in jure scripto, nullum contineri præceptum sub lethali obligans ad abstinendum ab ovis, & lacticiis tempore Quadragesimæ. Nam præceptum, inquit, abstinendi à lacticiis, & ovis, quatenus est ex jure scripto, non magis urget, quam præceptum jejunandi: hoc autem non obligare ad mortale, tradit expressè Cajetanus in sum. ver. Jejunium. Hæc Amadæus. In quem sic invenitur Baronius: *Ovorum, & lacticiorum usum carere lethali peccato, si eo vacet ipsius Quadragesimalis jejuni violatio, ita est, sed unde probas jejunium solvi citra lethale peccatum? Cajetani, inquit, verbis quæ nulla prorsus apud illum extant. Vide hominis odium in jejunium, advocat testimonium Cajetani quod desideratur, vel nunquam extitit, vel saltem Ecclesiæ mandato sublatum est. His Baronius Amadæum impetit. Quæ fides? Lector juvillet. Quia verba Cajetani expressè supra dedi, quibus ex jure scripto nullum esse præceptum jejunii, sub mortali obligans affirmat; in tribusque editionibus supra citatis continentur. Quo ergo jure asserit, apud Cajetanum non extare, & vel nunquam extitisse, vel Ecclesiæ mandato sublata esse? Quæ fides in posterum Baronio in his, quæ ad Amadæi auctoritatem elevandam congerit? Validum ergo ex uno præcepto ad aliud, argumentum desumitur, & obligationem abstinendi à lacticiis, & ovis, ex sola consuetudine sub lethali adstringere, non pro ex jure scripto, vi saltem argumenti, ex Cajetano dedu-*

citur. Vide etiam Amadæus supra num. 3. ubi Cajetanus id expressè alibi concedens adducitur, cuius Baronius responderet.

§. VII.

DE calumnia illata Banneio de aggressore præcedenti, expostulatio est Baronio fol. 140. sed ea sententia Banneium referentes, quos adducit tract. de just. p. 1. num. 2. Unum repetere sufficit. M. Joannem Martinez de Prado, tom. 2. Theolog. tom. 20. q. 4. num. 24. ubi sic: Dico licitum esse occidere iniustum aggressorem, qui in praxi vulcedere, in Sorus, & communiter Thomista, &c. Imò M. Bannez 2. 2. quest. 64. art. 7. dub. 3. ait: Hæc est communis doctrina Theologorum bene sentientium, & si quis dicitur, quod non sit, iudicio nostro contradicit sacra Scriptura. I. Hec M. Prado ex Bannez: cuius alia verba ad rem adducit M. Serra, & ex utroque Amadæus sup. num. 4. Nulla ergo calumnia de aggressore præcedente Banneio illata. Addo falsam, & contra mentem expressam Mag. Bannez esse interpretationem, quæ et adhibet Baronius, quoad opinionem aliam de calumniatore occidendo, ad quod, cum expressè dicitur Bannez sub disjunctione, sufficere certam mortem, vel infamiam, inde proventuræ notitiam (ut ex illo asserit M. Serra apud Amadæum supra) motus ipsos terminare inde sequitur notitiam à M. Bannez assignatam, quasi certa calumnia, & infamia per se non sufficiat. Quod contra mentem M. Bannez est, & contra expressè illius verba, quæ adducit Amadæus sup. num. 4.

§. VIII.

MAGISTRUM HOLCOT male læcessum ab Amadæo, conqueitur Baronius fol. 159. ledentem. Cum Baronius ipse verba non inficians illam vindicare non fuerit ausus à duplici hæresi, quam ab illa notatam Amadæus refert, tract. de just. prop. 10. n. 7. Aliam Deum posse esse infidelem. Aliam non solum falsum dicere, sed eum id aliquando dixisse. Recorquet Baronius, Amadæum graviter errasse, quia Deo requivoocationem, & restrictionem mentalem concedit. Sed de his in toto Opusculo, nec verbum apud Amadæum. Ut omittam æquivoocationis, & restrictionis mentalis usum ex causâ plures Doctores defendere; mendaciorum verò nullum, ne hominum quidem nedium Deo.

Placuit hic adnectere querelam aliam Baronii, quam licet ipse in syllabo non exceperit, habet tamen in opere, fol. 152. dicens: Immo adducit Cajetanum pro opinione asserente non esse peccatum mortale scripturam publicam falsare, quando minimum inde sequitur nocumentum; quia Cajetanus, inquit, interpretandus non est de scripturis publicis, sed de privatis. Cæterum quod de utraque loquatur, constat aperte ex ejus verbis in sum. ver. Falsarius, ubi sic scribit: (Falsarius tam moneta, mensuræ, & ponderum, quam scripturarum, seu litterarum, aut sigillorum, peccat proculdubio mortaliter, quia interventus ibi factum pernitiosum est in genere. Posset tamen veniale tantum intervenire propter imperfectionem actus, vel ratione minimi nocumenti.) En de scripturis publicis, sicut de monetis, & publicis mensuris aperte loquitur. De privatis vero infra subnectit, excusari posse à lethali (cuius jure generatim alieno nomine, quis fingit litteras) imò, & quæ ad quædam

etiam à veniali, (Conting' t' quoque, inquit, sine omni forte peccato fingere alio nomine litteras officiose, dum uti litera agitur eius negotium, nec dubitatur, quod gratum erit illi, cuius nomine subscribitur. Et in huiusmodi privatis litteris alieno nomine si etis caritativo à falsitate excusat.) De mente ergo Cajetani, quoad publicas scripturas, sicut nec quoad privatas, dubitari non potest: has enim ratione joci à lethali excusat; imò & ratione utilitatis alterius, à veniali etiam, & à falsitate; illas verò à solo lethali, vel propter defectum deliberationis, vel ratione minimi nocuamenti. Non ergo immerito, sed jure optimo pro hac opinione illum adduxit Amadæus.

§. IX.

Thomam, & Sylvestrum falsatos ab Amadæo, dicitur Baroniis fol. 164. ex eo quod tract. de usuris, prop. 1. ex illis probaverit, ratione periculi in recuperanda sorte, licitum esse aliquid ultra illam exigere. Pro qua opinione supra duodecim adducit Auctores, inter quos Sylvestrum apud Magistrum Serenam, qui illum sequitur, & eius ratione probat, dicens: (Probatur ratione sumpta ex Sylvestro.) Hoc cuique sufficeret ad vindicandum Amadæum à calumnia Baroniis. Sed vindicem etiam ipsummet Sylvestrum advoco. Ipse enim verb. *Usura*, 1. *quæst.* 35. sic ait: Queritur, quid si quis mutuet naviganti, vel mandatis adeunti recepturus aliquid ultra sortem, pro eo quod suscipit in se periculum pecuniæ; aut necesse, si salvæ redierint. Et distinguit Archi post Lau. Joannem de Neapol. & Joannem Cal. & summam *Uf.* Quia est usura, si recipit ultra sortem ratione mutui tantum, non obstante ratione periculi. Et est casus in d. *cap. naviganti*. Et si militer si ratione mutui, & periculi simul ea ratione, qua recipit ratione mutui (attendens). Non autem est usura, si recipit ratione periculi tantum, ut pretium periculi, quia etiam si non mutuet, & periculum navigantis velle in se suscipere, licet perciperet pretium, nec efficitur deteriorationis conditionis per hoc, quod ei seruit mutuando. Et concordat etiam Lau. de Ridol. & ita etiam tenet summa Angeli, & Rosella. Supplementum autem vult indistinctè, quod sit usura, per dicit. *cap. naviganti*, etiam si quid recipitur ratione periculi, &c. Sed dicto, quod iste non bene intellexit textum. Quem ibi ipse explicat, dicens usuram non intervenire, ubi liberatur quis mutuet, & deinde, ut a securator suscipiat periculum cum pretio. Sic Sylvester. Quibus nec Baroniis textum intellexisse demonstratur, alias non ausus esset dicere Sylvestrum ab Amadæo fuisse falsatum.

Quoad D. Thomam, Baroniis fides melior non est. A tenem: *Falsissimum est, quod addit Amadæus D. Thomam Opuse. 73. cap. 10. docere semoto titulo damni emergentis, posse aliquid ultra sortem mercium numerari ratione solus periculi incerti.* Hæc Amadæo imponit Baroniis, quia de his, nec verbum apud illum; solam enim ait Patrem Salas adducere D. Thomam pro opinione nuper ex Sylvestro, & aliis relata: ex illis forsitan verbis D. Thomæ, quæ in *fine cap. 10.* subnectit damnosum lucrum ultra sortem (proveniens ex natura temporis sine exercitio laboris, & sine dubio periculi probabiliter possibilis evenire,) ubi supponit, ratione periculi probabilis excusari posse. Idem quod D. Thomæ & Sylvestri, dicit Baroniis fol. 166. sentire Cajetanum. Unde nescio, cur ab Amadæo falsatum dixerit. Maxime cum Amadæus prædicta opinione illum non adducat, sed pro longè

diversa, ut videlicet, *ubi sup. tract. de usur. prop. 6. num. 6.*

§. X.

Sotum, & Bannez falso accusatos ab Amadæo, ex Spolatio est Baroniis fol. 168. dicens: *Calumnias calumniis cumulat, dum Sotum, & Bannez Patronos ad censet opinionis relata; scilicet, asserentis, ratione periculi expensarum ad recuperandum pretium posse carius vendi.* Pro hac opinione (quam omnes docere, ait Salas tract. de vendit. dub. 41. num. 5.) adducit Amadæus, Sotum, & Bannez; non pro alia asserente ratione etiam periculi in recuperando pretio: ut falso ei imponit Baroniis, pag. 167. & 168. Amadæi verba num. 5. sunt: *Et saltem quod ratione periculi expensarum ad recuperandum pretium, possit carius vendi credito, tradunt Sotus, & Bannez.* Pro hac, inquam, opinione illos adducit, & plures DD. refert, *ubi sup. tract. de usuris, prop. 1. num. 3.* inter quos M. Serra pro se referens Sylvestr. & Medin. Item M. Petr. de Ledesma, M. Corred. M. Acacium de Telasco. Pro qua M. Joann. Martinez de Prado apud Amadæum in edit. Martitenli, anno 1664. num. 5. sic ait: (Quam sententiam hodie esse communem inter Doctores, docet Bartholomæus à Sancto Fausto,) & pro illa stare Mag. Sotum, dicit M. Serra 2. 2. *quæst.* 77. *art.* 1. pag. 689. ubi ait: (Quartam partem (conclusionis) de expensis, & molestiis recuperandam pecuniam, concedit etiam M. Sotus,) cui consonat Joannes Martinez de Prado tom. 2. *Theolog. mor. cap. 27. quæst.* 3. §. 3. verba Soti adducens, quæ sub jocio, (ubi omni procul fraude (ait Sotus 6. de just. quæst. 4. art. 1.) bonis conjecturis timentur expensæ, nempe dum tuus debitor à tuo loco distat, nulla est iniquitas de expensis, & laboribus, pactum cum illo inire, constitutumque pretium recipere, etiam si nullos sit postea facturus. Nam etiam si esset plura expensurus, non posset amplius recipere, quam fuit conventionem firmatum.) Sic Sotus: quibus aperte concedit, aliquid supra sortem exigere ratione probabilis periculi expensarum ad recuperandum pretium, licet simul tueatur non licere recipere ratione periculi pecuniæ amittendæ, quem propter inconsequentiam rejicit M. Serra *ubi sup. 2. 2. quæst.* 77. *art.* 4. *dub.* 4.

Sententiam Soti, quoad utramque partem, sequitur M. Bannez loco ab Amadæo citato; scilicet 2. 2. *quæst.* 77. *art.* 4. *dub.* 6. ubi duplici se conclusione explicat. 1. *Posse in pactum deduci expensas faciendas in recuperatione debiti.* 2. *Ratione periculi, & metus recuperandi pretium, nil posse exigi.* Quapropter pro sententia Soti citari solet; (quem (ait Salas de contr. tract. de usuris, cap. 22. num. 4.) Sotus, & Bannez imitari videntur.) Sed mirum esse debet, Baroniis a deo sollicitum in excusandis Soto, & Bannez ab ista sententia, cum ipsemet partem etiam, quam illi negant, approbet, & Cajetano cum eius interprete attribuat fol. 178. & 179. sic excusans eminentem minoris us ad æs alienum (*Si subsit, inquit, aliquod periculum amittendæ summa, & sortis, vel sint faciendæ expensæ in ea recuperanda, nil verat, quod viliori pretio ematur us ad illam, attentis expensis, & diminutione pretii compensandis.*) Poterit ergo similiter res carius vendi credito, quoties simile fuerit periculum, vel pretium amittendi, vel expensarum in eo recuperando: quæ est opinio M. Serra, & aliorum. Quo ergo fundamento dixit Baroniis falso accusatos? Ut quid illos vindicandos suscepit, cum ipsi sententia placeat?

§. XI.

EX Monte Pietatis calumniam Magistro Soto ab Amadæo illatam, dolet Baronius fol. 175. sed quamnam non explicat: nec poterit. Nam Amadæus solummodo relativè adducit verba Soti, lib. 6. de just. quest. 1. art. 6. ubi non obstante declaratione, & definitione Leonis Decimi, qua sacro approbante Lateranensi Concilio, decernitur. (Montes Pietatis antea statutos, & autoritate Sedis Apostolicæ approbatos, in quibus pro eorum indemnitate, aliquid moderatum, ob solas ministrorum impensas, ultra sortem, absque lucro eorum montium, recipitur, nec speciem mali præferre; quinimo meritotium esse, & probari debere tale mutuum, & minimè usurarium esse.) Post hanc, inquam, declarationem, & estimationem M. Soti ubi sup. contrarium ex instituto defendit, dicens: (Arbitror ejusmodi rationem Montis neutiquam ab usura fordibus elui posse.) Quod multis suadere conatur: idque in causa fuit, ut à nonnullis immodè, & irreverenter reprehendatur, & ab aliis feveriori censura notetur. Hæc cum certa sint, & nil ex propria pharetra contra Sot. deprompserit, nec in hujus verbis referendis fidelitati defecerit, calumniæ Amadæus inculcari minimè potest. Posset tamen ipse in Baronium retorquere, quia non solum Soti conclusionem aucterè defendit. Sed per calumniam alios in subsidium advocat, dicens: Adde Concilium Lateranense & Leonem Decimum, ut observat Suarez tom. 5. de censuris, disp. 23. sect. 7. approbasse Montes Pietatis, quatenus non dissentiant à sacris Canonibus. Verum deceptus est Baronius, quia Suarez id non asserit, nec refert, nec Montis Pietatis ibi meminit, sed aliam vers. ns. quæstionem, ait: (Censuras Concilii Lateranensis, ut Cajetanus, & Navarrus adnotant, non esse usu receptas.) Verba autem quæ Baronius impoluit Suariorum, apud Sotum, ubi supra legit, qui Cajetanum id advertisse in suo Opusculo contra Montes Pietatis post Concilium Lateranense inser. pro, ibidem adnotat. In quo forsitan deceptus est Sotus, sicut & in tempore, quo Opusculum scriptum dicit ut notat Baronius supra: (Sed hac de re (inquit) deceptus est Soto, quod crediderit Opusculum illud de Monte Pietatis scriptum fuisse ab Authore post Concilium Lateranense: cum autem ad calcem libri annotatum sit, illud absolvisse ann. 1496.

Dæ deceptum, quia limitatio nil favere potest sententiæ Soti, cum certissimum sit, Montes Pietatis, ut à Leone X. & à Concilio Lateranensi approbatos, & ut licitos declaratos non dissentire sacris Canonibus: & tamen illos ab usura labe elui non posse, dixit Sotus. Quem aliunde autoritate Cardinalis Bellarmini excusare, etiam intendit Baronius, dicens: (Bellarminus etiam lib. 2. de Concil. cap. 13. ait dubium esse, an ultimum Lateranense Concilium verè sit æcumenicum. Sed in hoc etiam à veritate deviat: quia Bellarminus loco citato id non dicit, sed alios id dubitasse refert, dum aliam exagitat quæstionem de potestate Pontificis supra Concilium. (De Concilio, inquit, Lateranensi, quod expressè rem definivit, nonnulli dubitant, an fuerit verè generale, ideo usq; in hanc diem, quæstio superest inter Catholicos.) Sic ex aliorum mente ubi supra propriam verè exprimit 6. 17. inquit: (Ad hunc locum Concilii nil potest responderi, nisi vel non fuisse Concilium generale, vel non definitivè hoc, tanquam de fide, sed non fuisse generale, vix dici potest, nam et si fuerint Episcopi paucissimi; nam ad centum non pervenerunt;

tamen Concilium omnibus parebat. Et in eo Sotus Pontifex verus, & indubitatus præsidebat. Quod verò Concilium hoc rem istam non definitivè propriè, ut decretum fidei Catholica tenendum, contrarium sentiunt, & à temeritate magna exultant possunt.) Hæc Bellarminus. Ex quibus dicitur potest, qualiter Soto, & Baronio faveat. Si enim Montes Pietatis, ut supra à Concilio expositos, æquè certum sit, ex vi definitionis esse licitos, ac est certum Pontificem esse supra Concilium: Videat Baronius, quæ probabilitas sententiæ, quam ipse cum Soto defendit.

Instat M. Sotum, licet jure naturæ illicitos certent Montes Pietatis, in quibus pro alimentis, & asperatione approbati sunt à Concilio) ex estimare rationem pro obligatione mutandi, quæ Montis pietatis adhibita est, licitum esse tenuissimum aliquid supra sortem exigere. Cæterum sub lite est, an hæc doctrina sustineri modo possit; quia obligatio mutandi, & obligatio non repetendi mutuum usque ad certum terminum in estimatione morali æquivalente videtur: pro secunda autem aliquid supra sortem exigere non licet, & contrariam sententiam M. Petri de Medina, M. Serra, & aliorum, quos refert Amadæus tract. de usuris, prop. 1. num. 7. & 8. damnavit, ut mutuum, ut scandalosam Sanctiss. Nolæ Alex. VII. die 24. Septembr. anno 1665.

§. XII.

DE calumnia Cajetano illata, expostulat Baronius fol. 178. eo quod tract. de usuris, prop. 3. num. 7. dixerit Amadæus, Cajetanum in summa veri. 1. 1. in fine, §. (Cogor) defendere, debita solvendi pecuniam, etiam si liquidissima, & absque difficultate, & labore exigibilia, posse anticipare minoris emptionis. Quod autem injusta hæc expostulatio sit, ostendit evidenter ipsius Cajetani verbis, ita docentibus supra, quæ legere poteris in edit. Parisiens. anno 1570. & in Salmanticensi anno 1571. & in Venet. anno 1574. (Nec hoc (inquit) quod diximus de venditione, & emptione juris pagorum ex monte Genetico, est singulare in illo monte, quoniam hoc est commune omni alteri juri quorumcumque creditorum. Nolumus enim licitè emere ius tuum, quoties debent ab altero mille aureis, & licitè emendo, dabo tibi minus mille aureis, præsupposito debito liquidissimo, & absque difficultate, & labore exigibili. Quoniam ius recipiendi ad annum mille aureos, minus est secundum rem, & secundum usum, & humanam estimationem, quam mille aurei. Hæc Cajetanus, cujus sententia adeo aperta est, ut expostitione non egeat, nec ab homine sane mentis negari possit. Quapropter turpiori vitio Baronius vertendum, quod per calumniam hanc sententiam Cajetano illatam expostulet, & simul advertebat principium supra jactum, improbatum esse à rebus Thomisticis, nec ab ullo receptum, cum tamen apud Amadæum probabile illud putet M. Serra, M. Joan. de la Cruz, & M. Fumus, quos Baronius non vindicat, nec potest. Eo autem admisso: Quot ab illa inde sequantur? Quot consequentiæ ultrius nam aperientes? Demonstravit Amadæus argumenta, quæ solutionem Baronius non invenit. Nec consequentiam illam, qua actum est de usuris, aliter vitari potest autumat, quam asserendo Cajetani sententiam locum habere non posse, nisi quando subest aliquod periculum amittenda summa sortis, vel sint faciendæ expostulatio

intra recuperanda. Quod est aperte illam defecere (quod ab aliis etiam exoptat Amadæus) cum Cajetanus ius ad id ille post annum solvendum minoribus possit sentire, licet debitum liquidissimum sit, sed abique difficultate exigibile, quale non esset, si periculum amittendi sortem, vel saltem expensarum, in eo recuperando daretur.

Libuit huic alluere querelam aliam Baronii, fol. 170. licet ipse in syllabo contra Amadæum non exceperit; ait enim illum: Fraude puniendâ invertisse verba Cajetani (verb. Emprio) qua refert continuata serie, quæ ita habeantur apud Cajetanum; cum tamen prima aut multa postremo locoreponat, & ultima primo aut medio, ut in vero Cajetanum cruciet, exarnisicet, ut ab invitis dicit, posse citra usuram vitium redimi minoris à vendente, quod pluris eidem vendiderat. Fateor Amadæum clausis gratia non tam Cajetani formalia verba, & ordinem observasse, quam legitimum, & genuinum eorum sensum, qui ut supra expositus, in illis continetur, nec invitatus Cajetanus propinat. En ejus verba: (Quarto (emprio est illicita) ex pacto de retrovendendo, si pretium, quo emitur minus est, quam res valeat; habet enim speciem mutui palliati sub nomine emptionis. Unde si pretium est iustum, contractus licitus reputatur, & communiter fit.) Casus est. Mercator vendit merces pretio iusto credito, compacto de retrovendendo, quas postea ipse emit. Hinc emptionem, dicit Cajetanus, fieri illicitam ex pacto de retrovendendo, si pretium, quo res emitur, minus est, quam res valeat, si verò pretio iusto ematur, contractum esse licitum. Hic est apertus verborum Cajetani sensus. Quem propterea sic expressit Amadæus dicens, Cajetanum tenere, quod quando venditur aliquid cum pacto de retrovendendo, si pretium est iustum, contractus licitus reputatur, & communiter fit, scilicet si pretium quo emitur, minus est, quam res valeat. Expendat lector, an Amadæus sententiam imposuerit Cajetano? An eam, quam ipse docet, ei attribuerit? Licet verborum ordine non nil transmutato, ut sensus magis innotesceret. An denique ab invito elicerit, posse citra usuram vitium redimi minoris à venditore, quod pluris eidem vendiderat? si enim pretium est iustum, ait Cajetanus, contractus licitus reputatur, potuitne clarius dicere? Nulla ergo quaerenda fraus hic intervenit.

CAPUT III.

Expostulationibus Baronii in loca, qua de Religione, & eius partibus ab Amadæo depravata jactat, satisfi.

- Pag. 201. Falsata loca D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri de Horis Canonici.
- Pag. 203, Soto Pag. 204. Iterum Soto male citatus.
- Pag. 208. Falso accusatus D. Thomas de Sacramento Marimonii.
- Pag. 212. Enormiter truncatus D. Thomas de intentione Ministrorum Sacramenti, & illata calumnia plures de Martyrii Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Item plures calumnia aspersi, Paludani, Tabiena, Cano, Cajetanus.

Pag. 222. Enormis impostura ex Opusculo suppositio truncatis.

Pag. 232. & 233. Horribilis corruptela de incestu, & de speciebus, & circumstantiis peccatorum conficendis.

Pag. 244. & 245. Mala fide citati de jure eligendi confessorium Cajetanus, Serra, Soto, & Sylvester.

Pag. 253. Calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistia.

Pag. 254. Alia calumnia in D. Thomam de confessione facta Laico.

Pag. 257. Alia in Cajetanum captata accusatio de confessione pramittenda ante Communionem.

Pag. 260. de Sacramento, & de Sacrificio Missæ D. Antoninus, & Sylvester falso citati.

Pag. 268. Male Cajetanus citatus de simonia.

Pag. 270. Perperam accusatus Soto.

Erpag. 271. Falso explicatus à Sanchez & Amadæo.

Pag. 274. & 275. De censuris Cajetanus falso citatus de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum.

Pag. 281. & 282. De sollicitantibus mala fide relatus Serra.

Horrorem lectori tot citationes falsitatis inculatæ incuterent, si Baronii ubique mala non esset fides, ut in sequentibus demonstrabo.

§. I.

Falsata ab Amadæo D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri loca, expostular Baronius, fol. 201. Loca, scilicet, de Horis Canonici, eo quod Amadæus in tract. de Horis, prop. 1. eos adduxerit pro opinione asserente, Beneficiarium, qui Officium Divinum voluntarie distractus recitat, satisfacere præcepto, hoc est, non peccare mortaliter, licet interius divagetur. Verum cum Amadæus nullum eorum locum referat, sed aliena fide Illustrissimi, ac Rever. P. M. Acacii de Velasco, ex Ordine Prædicatorum, Episcopi Oriolensis, & Rever. P. F. Leandri à Sacram. Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis, Ministri Generalis, prædictos Authores adducat, non alia quam Baroniana fide dici potuit, eorum loca ab Amadæo fuisse falsata. An ab Acacio, & à Leandro? Non credam. Et ne dubia quidem fides Baronii maneat; vidi Sylvestrum, quem se etiam prælegisse jactat (quod miror) & in illo clarè reperio præfatam opinionem, tum ab ipso, tum à D. Thom. & à Petro de Palude traditam. En eius verba ex editione Antverpiensi, anno 1569. verb. Hora undecimo quaestio, num. 3. (Hoc præceptum (inquit recitand. Horas) quidam sic intelligunt, ut sub præcepto sit dicere devotè, & studiosè, ut devotio ad intentionem, studiositas ad modum dicendi referatur. Sic sensit supplementum, sed male, quia attente orare in Horis Canonici, non est de jure divino, ut credit, sed positivo, quod ius positivum ad interiora non se extendit per se, sed tantum in quantum colligantur exterioribus, ad quæ se extendit, secundum mentem D. Thomæ, & Petri de Palude, & communiter Doctorum. Unde præcipiendo exteriora, præcipere potest interiora, sine quibus illa esse nequeunt; sicut præcipiendo accessum ad Missam, præcipit velle accedere, &c. Alii verò dicunt, quod sub præcepto ibi cadit Horas dicere; cætera verò, quæ in devotione consistunt, suadendo dicuntur, &c. Quem sensum videtur habuisse Hostiensis, Arch. & Summa Rosel. Sed isti licet verum dicant (attende)

(attende) quantum ad hoc, quod attentio non est sub præcepto; non tamen quantum ad hoc, quod ea quæ in devotione consistunt, suadeantur tantum, &c.

Et ideo dico ex mente D. Thomæ, & Petri de Palude, quod ibi præcipitur devotio quantum ad actum exteriorem, ut non dicantur Horæ operando manualiter opera impertinentia, aut confabulando, aut notabiliter synopizando, & faciendo hujusmodi, quæ hic reprehenduntur. Et similiter quantum ad actum interiorem, sine quo iste exterior haberi non potest, cujusmodi est velle satisfacere præcepto Ecclesiæ, & p[ro]solvendo velle abstinere à prædictis; non autem attentio, sine qua prædicta esse possunt.) Quamvis autem sub præcepto Ecclesiæ attentio interior non cadat, subnectit, & bene Sylvester ex Petro de Palude, voluntariam distractionem interiorem absque veniali non evenire, quod alii Authores non negant. (Requiritur tamen, inquit, quod mens ab officio scienter non distrahat, &c. Evagatio autem advertenter secundum actum interiorem solum, licet sit temeraria, & gravis forte, non tamen est mortale, nisi propter contemptum, quia Ecclesia non habet judicare de actibus interioribus merè.)

Sic Sylvester, qui hanc sententiam à Petro de Palude, & à D. Thoma traditam asserit, dicens: (Sanctus Thom. prædictum intellectum Petri de Palude dedit eadem distinctione per hæc verba: Quando quis mentem ex proposito distrahit ad alia in orando, sine culpa non est, præcipue si in aliis se occupat, quæ mentem distrahant, &c. Si autem sine hoc quod percipiamus, mens ad alia evagetur (attende) vel culpa caret, vel minima erit.) Hæc ex D. Thom. Sylvester, cum Petro de Palude. Ex quibus apertissimè habemus, non peccare mortaliter Sacerdotem, aut Beneficiarium, qui voluntariè distractus recitat. Qua ergo fronte dixit Baronius eorum loca fuisse falsata ab Amadaeo, cum nec ipse referat, & alii quorum fide adduxit, expressam eorum sententiam tenuerint?

His non contentus calumniis Baronius, alias cumulat, dicens: Amadeum prædictam opinionem tutam facere: (Addito tot testimoniis isto argumento, Ecclesia non potest præcipere actus interiores qualis est attentio mentalis: ergo etiam si desit, nil peccat, qui pensum Horarum solvit, & officio vaga mente de industria recitato, fructus Sacerdotii suos facit.) Verum Amadaeus tale argumentum non addit, nec illius meminit, ut videre quisque poterit, tract. de Horis, prop. 1. Fingere voluit hostem Baronius, quem impugnaret; non tamen indignit, cum apud Sylvestrum, si legisset (ut jactat) facile invenisset; licet, & huic etiam consequentiam, quam non deducit, imponat, quia non infert, nil peccare, sed non mortaliter, aut sub disjunctione cum D. Thoma: *Vel culpa vacat, vel minima erit.* An Baronius è regione his opponatur? Docti judicent.

§. I I.

Locum Petri de Soto falsatum, conqueritur Baronius, pag. 203. dicens: Amadaeum illi imposuisse, omitterentem Officium Divinum, nisi in pecuniam ei à Prælati imponatur, non teneri per se ad restitutionem fructuum. Sed causa homo cadet. Adduxit Amadaeus formalia verba Petri de Soto, id asserentis, in lectionibus de institut. Sacerdot. tract. de vita Sacerd. lect. 4. pag. 385. in editione Lugdunensi,

anno 1586. Nec eius verba Baronius inficiant, licet Authorem non legerit, quia Petrum de Soto cum Dominico de Soto confundit, & quod ex illo profert Amadaeus, isti attribuit dicens, calumniam editam: (Quia Soto, questione citata, art. 6. hanc hoc statuit: *omisso pensu horario, non esse curam beneficii proventus restituendos, si impleta fuerint alia onera, & munera adjuncta Sacerdotio, præter pensum officii pensandum.* Hæc Baronius, sed non ex Petro, sed ex Dominico de Soto, qui libros de Justitia in questionibus, & articulos digessit. Petrus vero in materia, & lectionibus, in quibus nec verbum hanc sententiam, quam ex illo Amadaeus adducit.

Magistrum Dominicum de Soto male alibi citatum ab Amadaeo, tract. de Horis, prop. 1. nam postulat cum illo Baronius, pag. 204. ex eo quod dixerit Sotum putasse probabile cecos, aut ita oculis caligantes, ut legere nequeant, non teneri recitare, licet Horas memoriter profere possint. (Quandocumque tenacitas illa memoriæ accidentaria sit, licet tutius esset, quod se obligatos censerent.) Hæc Soti verbis ductus præfatam sententiam ab eo probabilem judicari, scripsit cum aliis Amadaeus. An jure? Docti judicabunt, sicut & de titulo, quo Amadaeum caput ex hoc capite Baronius dicit: *Sed nullus hic finis falsatum est, exolut ab hoc verum, qui legere nequeant, licet memoriter possint Horas recitare, & eius indulgentia Sotum falso auctoritatem dicit.* Amadaeus non exoluit, sed exolventes referat: licet aliarum opinionum Authores.

§. I II.

Div. Thomam de Sacramento Matrimonii falso accusatum, condoleat Baronius, pag. 208. comitum, quod Amadaeus tract. de matrim. prop. 1. num. 1. ad excusandos M. Sotum, & unum, vel alterum ex Thomistis, quos (et si cum formidant) sequutus est P. S. afferentes non esse mortale occupare per procuratorem Sacramentum Matrimonii in peccato mortali, dixerit eorum assertum forte tantum opinionem aliquorum ex antiquis, qui sententiam Matrimonii Sacramentum non conferre gratiam, quam probabilem judicasse videtur D. Thomas, cum contrariam, quam sequitur, probabiliter recusat. Juxta commune Theologorum moralium axiomata sic nomina hæc comparativa exponens, Amadaeus vera referre non judicatur Baronius, sed male intellegere censet, quia *ly probabilior, & probabilis, & est modi verba, secundum regulas D. Thomæ interpretanda, inquit, sunt, adversative, non comparative.* In quam ergo expositionem, ubique ventura, nil alibi nomen istud *probabilis* comparative acceptum apud D. Thomam invenissem. Sed juxta substantiam materiam adversative tantum usurperam lubere admittam, ne sententiam hæreticam, ne ut probabiliter, etiam ante rei definitionem à D. Thoma quidem, etiam ante rei definitionem à D. Thoma judicatum, concedam. Quia in posteram solutione vindicari poterunt Doctores alii, quibus absurdissimæ sententiæ imputari solent; eo quod contrariam, quam sequuntur, modelle sitis probabilior dixerint, cum omnino certam vocasse debuisse.

§. I V.

Enormiter truncatum D. Thomam de intentione Ministri Sacramenti, lachrymatur Baronius, pag. 212. An jure? Docti in judicio advoco, licet

plus causæ merita expenderint. Igitur Amadæus, tract. de matrim. prop. 2. num. 10. duo Angelici Præceptoris adducit loca: Alium ex 4. sent. dist. 6. quæst. 1. art. 2. Alium ex 3. part. quæst. 64. art. 8. ad 2. In quibus Angelicus Doctor planè assentitur opinioni asserentium, deficiente intentione in baptizante puerum, Deum eam supplere, quantum ad ultimum effectum, conferendi scilicet gratiam, & salutem. Hanc opinionem cum referat Amadæus locis citatis traditam. Ex primo ex Sententiariis, hæc solum excerptit verba: (Si desit mentalis intentio in baptizante puerum, piè creditur quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat.) Quibus non contentus, quia libros Sententiariarum juvenis D. Thom. scripsit, subnequit Amadæus in memoris D. Thom. tradit 3. part. quæst. 64. art. 8. ad 2. dicens: Quidam dicunt quod requiritur mentalis intentio in Ministro, qua si desit, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus; in adultis autem qui intendunt Sacramentum suscipere, supplet illum defectum fides, & devotio: Sed hoc satis posset dici quantum ad ultimum effectum, qui est justificatio à peccatis, sed quantum ad characterem, non videtur per devotio- nem accidentis posse suppleri. Hactenus D. Thomas, quibus tam in uno, quam in altero loco, aperte consentit opinioni asserentium, deficiente intentione Ministri, Deum supplere defectum, quoad ultimum effectum, conferendo pueris gratiam justificantem: quod ex D. Thomæ discipulis etiam defendunt M. Paludanus, M. Jabellius, M. Bartholom. ab Angelis, M. Zanard, & M. Viguierius, quos refert Amadæus, tract. de Baptismo, prop. 2. num. 11. in edition. Martit. anno 1664. Quorum opinio facit etiam alia ejusdem D. Thomæ in 4. dist. 24. quæst. 1. artic. 2. quæst. 3. ubi ait: Quod si quis, non baptizatus Ordinem Sacerdotalem suscipiat, (Non est Sacerdos, nec conficere potest, nec absolvere in foro penitentiali, &c. Sed tamen piè credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum, Summus Sacerdos suppleret defectum.) Quod igitur in hoc loco de abolutione à non Sacerdote tradit, id ipsum de Baptismo à non habente intentionem baptizandi, piè credendam asserit, id est, nullibi Sacramentum confici, & utrobique Deum gratiam justificantem conferre: sic in editione Veneta, anno 1593. His positus.

In quo ergo enormis illa D. Thomæ truncatio? Excipe ab ipso Baronio supr. ubi in Amadæum sic invehitur. (Divo Thomæ instruit insidias ex 4. sententiariarum dist. 5. (6. voluit dicere) artic. 2. ubi referens aliorum opiniones, sic præfatur: Quidam dicunt, si desit intentio mentalis baptizandi puerum, piè creditur, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat. At Amadæus, puniendus fraude, eralis primis verbis: Quidam dicunt, reliqua refert, quasi dicta à D. Thomæ ex propria mente, si desit intentio baptizantis suppleri à Deo. Nec contentus impugnisse in hunc errorem, adjungit alterum de Baptismo Martyrii.) Multa hic ad trutinam vocanda: Primum, quod Baronius ausus fuerit dicere errorem opinionem, quam D. Thomas sustinet, 3. part. quæst. 64. citata, verbis supra allatis. Secundum, quod illorum ex industria memisse noluerit, cum apud Amadæum legisset: eo quod in illis non desiderentur ea verba, Quidam dicunt: quibus non obstantibus, ex propria mente, eorum opinioni suum suffragium D. Thomas adjunxit, & suppleri intentionem Ministri, quoad ultimum effectum gratiæ justificantis admisit. Nil ergo in D.

Thomam peccavit Amadæus, ex eo quod in loco ex Sententiariis verba illa, Quidam dicunt, omiserit, cum in alio ex 3. part. expresserit, & nullibi opinionem imposuerit, sed quam D. Thomas utrobique amplectitur, deproplserit.

Sed ut loco beneficii reponat Baronius, quam enormem truncationem incautè vocavit; Duplicem solutionem, loco citato, ex sentent. dist. 6. art. 2. adhibet D. Thomas secundo argumento neganti necessitatem intentionis Ministri. Aliam deficiente intentione baptizantis, Deum conferre gratiam justificantem; Ministrum verò non conficere Sacramentum Baptismi. Aliam, & gratiam conferri, & Baptismum confici. Ex his duabus solutionibus primam tantum D. Thomæ attribuerit voluit Amadæus, etsi utramque juxta eius mentem esse, non dubitavit. Quas hic per extensum referre cogor, ut Amadæum apertissimè vindicem ab impostura opinionis, quam errorem vocare, Baronius non timuit.

Argumentum igitur, quod ibi secundo sibi objicit D. Thomas, ejusmodi est: Intentio hominis non est alicui certa, nisi sibi; si ergo requiritur intentio ad Baptismum, non erit certum de aliquo, quod sit baptizatus, nisi apud eum, qui baptizavit. Et hoc est inconveniens, quod homo sit in tanto dubio salutis. Huic igitur argumento duplicem solutionem supra expositam tradit D. Thomas, his verbis: (Ad secundum dicendum, quod ad hoc, secundum diversas opiniones, respondetur. Quidam dicunt, quod si desit mentalis intentio in baptizante, non confert Sacramentum Baptismi; tamen in adulto supplet fides, & devotio defectum Baptismi, ut periculum ex hoc, baptizato, qui ignorat intentionem baptizantis, non proveniat, si autem puer, creditur piè, quod Summus Sacerdos, scilicet, Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat, &c. Alii dicunt, quod in Baptismo, & in aliis Sacramentis, quæ habent in forma actum exercitum, non requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta, & ideo si forma servatur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est.)

En D. Thomas duplici solutione, secundum diversas opiniones, respondet, & utrique adhæret, & forsitan magis secundæ, cum secundo loco reponat. Amadæus verò, obsequii ergo, primam tantum memoravit, ut distantior ab hæresi in Concilio Tridentino, sess. 7. canon. 11. damnata. (Si quis dixerit in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.) Certissimum enim est huic Tridentini definitioni minus repugnare asserentes, deficiente intentione Ministri, Baptismum non confici; Deum verò eius defectum quantum ad ultimum effectum gratiæ justificantis supplere; quam qui & Baptismum etiam confici asseruerint. Hanc enim doctrinam gravissima censura Doctores in-urunt apud Amadæum in edit. Martit.

Hæc igitur cum sic se habeant; cur tantus Baronio in Amadæum stomachus? Cur D. Thomæ insidias instruere dixit? Cur pag. 217. illum iterum carpit, dicens: Adversarii calumniam deteximus revera severissimè castigandam, nisi atrocissimum scelus majus supplicium esset qualibet pena à nobis deprecanda: imò Deum precamur, ut quas commovit, condonet. Quorsum hæc Baroni? Quod Amadæus D. Thomæ sententiam referens ex duplici loco, alio ex Summa Theologica, alio ex Sententiariis, verba illa, Quidam dicunt, in uno suppresserit, tanto supplicio dignus

dignus est? Hæcine est calumnia severissimè castiganda? Hocceatrox scelus? Apage.

Adde Baronium, solutionem, quam Amadæus D. Thomæ attribuit, non calluisse, nam cum primam, ut vidimus exscripserit, falso illi imponit, in patrum secundam D. Thomam advocasse, nimirum assentis Deum supplere intentionem Ministri ad validum Baptismum necessariam, ideoque Baptismum confici, licet intentio baptizandi deficiat. *Si Amadæo, inquit, fides ulla sit, ipse D. Thomæ non omnino certus fuit pedem, sed in hoc lubrico titubabat, & cadit, cum supplementum aliquod intentionis ad validum Baptismum necessarium repetit à Deo Summo sacerdote. Sed deceptus est Baronius, quia, ut ex dictis apertissimè constat, in illa prima solutione, quam D. Thomas admittit, & ei Amadæus attribuit, supplementum intentionis ad valorem Baptismi necessarium, non à Deo repetit, sed solummodo ait, Deum supplere defectum intentionis, quoad effectum ultimum, id est, non confici Baptismum, Deum verò gratiam justificantem, non baptizato ex misericordia conferre. Hoc piè credi posse in prima solutione D. Thomæ concedit. An verò in secunda, quam consulto prætermisit Amadæus, quod ei imponit Baronius, contineatur? Doctores judicabunt. Secunda enim solutio fuit ad conficiendum Baptismum, non requirit intentionem Ministri, sed sufficere expressionem intentionis per verba ab Ecclesia instituta, dum nil exterius dicatur, quod intentionem contrariam exprimat. Video hanc solutionem (quam iterum tradit 3. p. quest. 64. art. 8. ad 2.) Baronium errorem appellasse, dum ab Amadæo confictam censuit, dicens: *Nec contentus impigisse in hunc errorem, adjungit alterum de Baptismo Martyrii. Ideo D. Thomam aliter, ac verba sonant, explicandum censo cum Cajetano, & Soto apud Amadæum omnino videntur in editione Mattirensi, tract. de Baptismo. prop. 2. num. 10. fol. 235.**

§. V.

Expostulat etiam Baronius, ubi *suprà* (sed præcipue pag. 218.) de pluribus illatis calumniis D. Thomæ, de Martyrii Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Quoad martyrium verba nuper relata apud illum reperio, quæ non satis capio; quia nec Amadæus putat errorem, nec D. Thomæ quidquam imponit. Ejus enim formalia verba adducit ex 3. part. quest. 66. art. 12. ubi martyrium sine charitate non habere rationem Baptismi asserit. *Ad secundum dicendum, quod effusio sanguinis non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate, ex quo patet, quod Baptismus sanguinis includit Baptismum flammis.* Hæc D. Thomæ, quem Amadæus exponit de Baptismo sanguinis adultorum: nam parvulorum, ut Sanctorum Innocentium, certum est non includere Baptismum flammis, utpotè carentium actu fidei, & dilectionis. In quonam, rogo, illata D. Thomæ calumnia? Ni forsitan in eo contendat, quod Amadæus inquirat: cur adulti non disponantur sufficienter per attritionem ad Baptismum sanguinis, sicut & ad Baptismum aquæ? De hoc autem merito dubitavit, sicut & plures alii, qui contra D. Thomam attritionem, sufficientem dispositionem putarunt, inter quos M. Serra, tom. 1. de Sacra. quest. 66. art. 12. dub. 1. fol. 183. cujus verba adducit Amadæus in edit. Mattirensi. tract. de Bapt. prop. 2. n. 15. in fine.

Quoad Ordinem Episcopatus, ait Baronius *suprà* pag. 218. *Venosa magis est accusatio, quasi nolis D. Tho-*

mas nullam conferri gratiam consecrati Episcopii, sed tantum calumnia est. Verum Amadæus, tract. de mart. 1. num. 6. ubi rem hanc attigit, id à D. Thomæ non asserit, sed vi consequentiam deducit, quod Episcopatus non est Ordo. Exiterum: Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est quoddam Sacramentum, Episcopatus vero esse Ordinem distinctum à Sacramento. Imò (& quemlibet horum duorum Ordinem verum esse Sacramentum certa fide habendam esse, ut Petrus de Soto apud Amadæum. An vero negata distinctione horum Ordinum, ut Baronius negat, & affirmata sola extensione characteris sacerdotii in consecratione Episcopi, non censetur augmentum in tali consecratione ex opere operante conferatur? non est adeo exploratum, ut vi consequentiam negari non possit. Quia non iterato Sacramento, gratiam sacramentalem sic augeri, aut de novo conferri, nullibi definitum est, nec ratio adeo innititur, ut oppositum improbabile efficiat. Id vi argumenti ex D. Thomæ opinione rectè deducitur.

Pluribus calumniis Paludanum, Armillam, (cui ipse vocat) Tabienam, Canum, & Cajetanum ab Amadæo asperfos, prop. 2. de Bapt. clamat ubi supra Baronius, fol. 2. 4. sed nullo prolixo fundamento. Nam omnium verba fideliter exscripta (quod ipse non inficiatur) Amadæus refert. Imò Baronius ipsi licet Cajetanum deserat, & Paludanum incendat exponere, tamen opiniones Tabienæ, & Magistri Cani amplectitur, Armillæ verò nullam: putavit enim eruditus vir Armillam, & Tabienam eundem esse Authorem, cum sint valde diversi: quia Armillæ summa est Magistri Bartholomæi Fumo, non Joannis de Tabiena, quem laudat Baronius, & aliorumque ibidem adductis sententiis. Atque adeo defendendus est opinio Tabienæ asserentis: (Ad hoc quod aliquid determinatum ab Ecclesia, non potest esse falsum, requiritur, quod determinetur, ut penitus ad fidem, dicendo contrarium esse hereticum.) Et quod tenere contra determinationem Ecclesiæ, antequam sit, ut *suprà* determinatum (potest esse hæresis, & sine peccato.) Quas propositiones gravi nota dignas censo. Item adjungenda Baronius, Cano defendenti Pontificem posse errare in approbatione Religionis, & in canonizatione Sanctorum. Quod malè audit apud Doctores, quæ adducit Amadæus, ubi *suprà*.

Deserit tamen, & merito Cajetanum asserentem parvulos, qui moriuntur in utero, salvos fieri abque Baptismo, sicut & illos, quibus baptizandis, aqua defecit, Quos benedictione, aut preceatione preterita salvandos putat. Quod docuit etiam ex eadem familia Margarita Confessorum, quam refert Amadæus in editione Mattirensi, anno 1664. Quis scit quid sit Campanella, teste Baronio, *suprà* fol. 216. cui quoad totalem fidem facit; non verò quoad subsidium, quod pro erronea ista opinione ab Eminentissimo Cardinali de Lugo mendicatum refert. Quia nullo testimonio comprobatur, & a tanto Doctore alienissima est.

Paludanum, ut prædixi, exponit Baronius, quoad propositionem illam, quam fidei contrariam dicit Suarez apud Amadæum *suprà* tract. de Bapt. prop. 2. nimirum (in omni propositione nota per fidem infusam, semper Deus est subiectum, quantumcumque prædicatum sit non Deus.) Quid autem sit subiectum, quid prædicatum in propositione? nota

horum tyronibus etiam est, ut pudeat explicare, licet Baronius cogat: quia nomine subiecti, & prædicati propositionis, non intelligit duo extrema, quæ in copula illam constant, sed subiectum propositionis notæ per fidem, inquit, esse objectum formale, ratione cuius intellectus ad assentiendum propositioni movetur, & idem consequenter dicere tenetur de subiecto cuiuslibet propositionis, sive per fidem humanam, sive per scientiam notæ. Quod primis rudimentis Logicæ contradicit. Hac violenta, & erroris vocum expositione Paludanum ab hæresi excusat Baronius. Ab intentione laudandus.

§. VI.

DE ENORMI D. THOMÆ IMPOSTURA, VERBIS EX OPUSCULO SUPPOSITITIO TRUNCATIS, EXPOSTULATIO EST BARONIO, pag. 222. Ex eo nimirum, quod Amadæus, tract. de penit. prop. 19. in fine. Ex Opusculo 65. D. Thomæ, §. (De cautela in confessione habenda) hæc fideliter scripsit verba: *Si infirmus petit penitentiam, & antequam Sacerdos veniat ad eum, sit mortuus, vel amiserit loquelam. Sacerdos habeat eum pro confesso, & post mortem absolvat eum.* Fatetur Baronius verba; conqueritur tamen de enormi impostura Opusculi, quod D. Thomæ non esse, totis nixibus conatur ostendere: & Amadæum carpit, quod D. Thomæ illud adscripsit: (*Non adeo perversi, inquit, aut obruti criteriis in recensendis Authorum libris Amadæus est, ut nisi excocasset animum libido carpendi D. Thomam non posset facile agnoscere illud Opusculum, nec stylum, nec eruditionem, gravitatem, & modestiam Sancti Doctoris respere. Nam ut omittam infinita argumenta: Sancti Doctori omnino insolens est, quodcumque convitium, nec verbum asperius dictum, &c. At Sacerdotes, qui aliquis peccant in administrandis Sacramentis, stultos, & fatuos vocat Author illius Opusculi, quod à D. Thomæ ad alium est, ut ne dicam Sacerdoti, sed nec etiam Atheo stultitia notam voluerit in istam, contentus opinionem stultitiam damnaße.*) Hanc D. Thomæ modestiam Amadæus in toto Opusculo imitatus est. Utinam, & Baronius, cuius liber tot in Amadæum diçeris, probis, & calumniis scaturit, ut vel ex hoc configendus venisset, nisi præviè vix prima luce positum, dum adhuc sub prælo esset, velut in utero suffocasset prohibitio Sanctissimi Nostri Alexand. VII. in Bulla, Cum ad aures, expedita die 26. Junii anno 1665. propter censuram Sorbonæ, quam ibi laudatam, & insertam trahit, non veritus fulmen Apostolicum, quo in præfata Bulla feritur: *Neque in libro, aut etiam scripturis publicis, vel privatis illas allegæ sub pena excommunicationis late sententia, cuius absolutionem nobis, ac Sedi Apostolica reservamus.* Et inter: *Insuper libros & opera, in quibus præfata censura quomodolibet continentur, laudantur, & defenduntur, Apostolica auctoritate prohibemus.* Quibus non obstantibus, nec opus prælo subtraxit, nec à divulgatione abstinuit. Hæc est illi in Sedem Apostolicam reverentia!

Congratulatur verò Amadæus Baronio, quod præfatum Opusculum 65. quod inter D. Thomæ opera circumferretur, alienissimum à D. Thomæ dialget, & ab eius operibus abrasum non fuisse, docet, quod jam præliterat Amadæus in editione Martiniensi, anno 1664. concludens: *Quapropter mihi suadet illud Opusculum non esse D. Thomæ.* Sed unde? Est eo nimirum, quod eius Author ad errorem comprobandum, duplici abusum est textu: alio ex dist. 1.

PART II.

de penit. cap. multiplex, in quo contrarium expressè deciditur, ibi: (*Quod manens in corpore non receperit, consequi exutus carne non poterit.* Alio ex cap. à nobis, de sentent. excommuni. qui omnino extra rem est, quia in illo tantum est sermo de absolutione ab excommunicatione, quæ etiam defuncto conferri potest. Ab hac autem non valet argumentum ad absolutionem à peccatis, ut omnes Theologi inconcussim habent. Quapropter jure optimo Amadæus in dicta Martiniensi editione Opusculum illud 65. adulterinum D. Thomæ opus iudicavit. Et sanè valde miror, quod vel ex hoc absolutionis post mortem delirio, inter tanti Doctoris volumina circumvolui, tot annis PP. Dominicani passi fuerint, & inter dubiæ fidei Sancti Doctoris opera, illud admiserint, cum citra omne dubium, ut inquisum excludere, & eradere debuissent.

Sed restat adhuc Baronio querela, quod Amadæus in editione Valentina, anno 1661. (quam postea mendis refertam Typographi Lugdunenses è suo prælo evulgarunt) omiserit textus supra adductos, ex cap. multiplex, & ex cap. à nobis. Fateor, sed non castiganda fraude præterit (ut temerè dixit Baronius) sed quia sententiam referentis contentus de Authoris fundamentis, ut de more illi est, non curavit. Et quidem si is fuisset illi animus, quem per calumniam affinxit Baronius, nempe insidias instruendi Angelico Præceptoris; non omisisset erroris subtidum à præcatis juris capitibus petitum, cum ex illis potissimum, & novum insidiarum caput parare potuisset, non solum sententiam erroris incusando, sed etiam inscitæ arguendo, utpotè ex duplici juris capite de promptam; alio expressè contrario; alio extra rem adducto. Nullius ergo criminis accusari potest Amadæus: nullius imposturæ, nec truncationis loci: cum nec Opusculum, nec verba ex illo excerpta sinerit, nec errorem excusantia omiserit, sed quæ potius cumulabant.

§. VII.

DE HORRIBILI CORRUPTELA D. THOMÆ, DE INCESTU, & CIRCUMSTANTIIS PECCATORUM CONFITENDIS EXPOSTULAT BARONIO, pag. 232. & 233. eo quod Amadæus, tract. de penit. prop. 4. adduxit D. Thomæ 2. 2. quest. 154. art. 9. pro opinione asserente incestum esse unam determinatam speciem luxuriæ, & consequenter omnes gradus consanguinitatis, vel affinitatis, nec inter se, nec hos à illis specie distingui. Unde cum Angelicus Doctor pluribus in locis teneat circumstantias aggravantes intra eandem speciem non esse de necessitate confitendas, planè ex his præmissis deduxit, in doctrina D. Thomæ eum, qui cum matre incestum habuisset, præcepto confessionis satisfacere, se accusando de incestu, occuliando gradum. Quod tradunt apud Amadæum decem Doctores.

Nihilominus de horribili corruptela supra citati loci D. Thomæ, accusat Baronius Amadæum, his verbis: *Infelicitatem reputo necessarium cum hoc homine certamen, cum non tam schola nostra, quam Religionis Christiana causam ago. D. Thomam nego docere eo articulo quidquam eorum, quæ illi affingit per summam calumniam Amadæus.* Sic Baronius. Sed quo jure? Qua fide? Verba D. Thomæ sententiam ferent, cum præmifero pro eadem opinione, qua Amadæus, referre D. Thomam quàm plures gravissimos, tam domesticos, quàm extraneos Doctores, inter quos Bartholomæus à Sancto Fausto, apud

M

apud Dianam, *part. 5. tract. 14. resol. 56. §. Quarto sexto*, sic scribit: Quia juxta opinionem D. Thom. 2.2. *quest. 154. art. 9.* & Cajetanum ibi, omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt ejusdem speciei in genere moris, sufficit, ut ille, qui cum matre, vel filia, aut sorore carnaliter peccavit, dicat: Commisi incestum semel, aut bis non explicando personam, cum qua peccavit. Et quamvis gravior sit incestus cum matre, vel filia, quam cum sorore, vel consobrina; tamen quia ista gravitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessario confitenda.) Hæc Faustus apud Dianam *suprà*. Qui ejusdem sententiam tenet, tum ibi, tum 1. *part. tract. de circumstantiis aggravantibus, resol. 31.* dicens: *Et hæc opinio D. Thomæ magis placet*, pro qua adducit Magistrum Nunno, in *Additionibus ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 2. dub. 3.* his verbis: (Dandum est igitur cum Nunno, diversitatem graduum non facere diversitatem specificam in incestu, sed esse circumstantiam aggravantem, quam ego probabiliter puto, non esse in confessione necessario explicandam.) Et primam hujus sententiæ partem; nimirum omnes incestus esse ejusdem speciei, ultra Cajetanum, quem citatum 2.2. *quest. 154. art. 9.* sequitur Bonacina, *tom. 1. quest. 4. punct. 16.* tenent M. Canus, & M. Sotus, ut testatur Valquez, *tom. 4. in 3. part. quest. 91. art. 1. dub. 4. num. 10. §. Tertio*, dicens: (Quod gradus incestus non differant specie, docent Canus, & Sotus, ubi *suprà*, & existimant esse sententiam Sancti Thomæ, & Cajetani 2.2. *quest. 154. art. 9.*) Quos sequitur M. Joannes de la Cruz in *summ. præcep. 6. art. 4. dub. 6. concl. 2.* ubi ait: (Inter proximiores consanguineos, aut affines erit gravior incestus intra eandem speciem. Imò in primo gradu gravior erit incestus cum matre, aut filia, quam cum sorore.) Nihil ergo affinitatis Amadæus D. Thomæ, dum ei adscripsit gradus consanguinitatis, & incestus, nec inter se, nec ab affinitatis gradibus specie differre. Nulla ergo, nedum horribilis, loci corruptela interfuit, cum hanc fuisse Angelici Præceptoris mentem, non solum Doctores extranei, sed domestici etiam fateantur. Quos si evolvisset Baronius, inauditam sibi sententiam tantopere non exhorruisset. Nec si D. Thomam legisset.

Sententiam igitur, de qua est sermo, apertam esse D. Thomæ, licet Authores citati suadere sufficerent; eius tamen productis verbis probandum suscipiam. *Disput. 2.2. quest. 154. art. 9. Verum incestus sit determinata species luxuria?* Et conclusio est affirmativa. Imò supponens ut certum gradus consanguinitatis inter se non differre specie, nullum ex hoc capite contra conclusionem producit argumentum, sed tantummodo ex distinctione inter gradus consanguinitatis, & affinitatis. Quos specie distingui, primo intuitu dicendum videbatur, & consequenter incestum cum consanguinea ab incestu cum affini. Ideo argumentum contra hanc solum partem, sic sibi objicit: (Incestus est consanguineorum, vel affinium abusus, sed affinitas differt à consanguinitate; ergo incestus non est una species luxuriæ, sed plures.) Cui concessa majori, negat minorem; & inde consequentiam, inquires: (Ad secundum dicendum, quod persona affinis jungitur alicui propter personam consanguinitate conjunctam, & ideo quia unum est propter aliud, ejusdem rationis inconvenientiam facit consanguinitas, & affinitas.) Sic D. Thomas. Quod tamen non tollit intra eandem speciem gravior peccatum esse incestum cum matre, quam cum sorore, & hunc quam cum sorore uxoris. Quod ad-

notavit Cajetanus, Angelicum Doctorem sequens *sup. §.* (Ad secundum vero,) ubi ait: (Verum est hujusmodi incestus differre secundum gradum absolute, quia gravior est secundum peccatum incestus cum sorore, quam cum sorore uxoris, sed hoc non sequitur diversitas speciei: gravior enim que est furari mille, quam decem, & tamen non distinguuntur specie. (Ethinhabes, quod peccatum carnale commissum cum affini.) Hæc que non oportet te in hujusmodi circumstantiis diversitate sollicitari de necessitate.) Similiter ergo incestus cum matre, gravior est, quam cum sorore, quia cum matre conjunctus est filius immediate, & se ipso, cum sorore autem ratione parentum, & quod eadem sit utriusque origo. Unde personam ait D. Thomas *suprà*: (Cum non conjungatur per se ipsas, sed per ordinem ad parentes, non habent ita ex se ipsis indecentiam.) Ac proinde peccatum incestus minus grave est cum sorore, quam cum matre: & cum sorore gravior, quam cum uxoris, quia uxor fratris non est conjuncta per ordinem ad ipsam, sed propter fratrem consanguinitate sibi conjunctum. Unde provenit, & quod intra eandem speciem una indecentia minor sit alia, & quod eadem profus ratio, qua D. Thomas probat, incestus inter consanguineos, & affines non differre specie, potiori jure probet, nec incestus intra gradus consanguinitatis inter se, sicut neque etiam intra gradus affinitatis.

Hæc ex D. Thomæ observat Cajetanus, ubi *sup. §.* (Ad evidentiam) *prop. finem.* Quædam, negat, est naturalis reverentia consanguineis per se, & immediatam conjunctionem carnalem personarum: hæc est inter parentes, & proles. Quædam verò est, quæ consequitur conjunctionem carnalem non per se, & immediatam, sed media consanguinitate in parentibus, seu filiis, & hæc est inter eas, quas personas tam consanguinitate, quam affinitate conjunctas; nam nullæ tales per se ipsas junctæ sunt, secundum carnem, sed mediante patre, aut matre, seu filio, aut filia, ut patet discurrendo. Cum ergo conjungi immediate, & mediante alio, seu conjungi per se, vel per ordinem ad alium, ad eandem speciem pertineat, in doctrina D. Thomæ; consequitur planè, incestus omnes intra gradus consanguinitatis inter se ejusdem esse speciei, non minus quam incestus intra gradus consanguinitatis, & affinitatis. Et hæc si ita non esset, falsa proinde esset conclusio, incestum esse determinatam speciem luxuriæ, & non plures. Nam licet consanguinitas, & affinitas unam speciem conflarent; gradus tamen consanguinitatis inter se, plures species constituerent, quod est aperte contra D. Thomæ, quia, ut concludit ex secundo argumento, eam negat consequentiam: Ergo incestus non est una species luxuriæ, sed plures. Sic illi Doctoris mentem prolixius examinare libuit, ut ex his innotescat bona illa Baronii fides, quæ de horribili D. Thomæ corruptela Amadæum accusat, cum genuinam eius mentem cum aliis Thomistis, & vandoctissimis expresserit.

Semel autem statuto incestus, omnes esse ejusdem speciei; cum in sententia D. Thomæ, non sit obligatio confitendi circumstantias aggravantes intra eandem speciem (ut tradunt celeberrimos Thomistæ, & apertis D. Thomæ testimoniis comprobatur Amadæus, *tract. de penis. prop. 17. num. 3. & tract. de matr. prop. 5. num. 2. & 3.*) ex utraque præmissa evidenter deducitur conclusio, quam veluti D. Thomæ

teretur plures, nempe eum, qui cum matre incestum commisit, satis facere, se accutendo de incestu occultando gradum. Unde concludo, nec de incestu, nec de circumstantiis peccatorum confitendis, Amadeum D. Thomæ quidquam imposuisse.

§. VIII.

De alterius D. Thomæ loci corruptela, non merito fide exposulat Baronius pag. 232. ex eo scilicet, quod Amadeus tract. de panis. prop. 4. h. d. l. iter excerpta referat D. Thomæ verba ex opusculo sexagesimo quarto, §. Complacentia habita in memoria peccati, ubi Angelicus Doctor sic scribit: (Si autem rememorando mala præterita, quæ fecisti, non habes dolorem, sed potius delectationem in eis, & propter hanc delectationem facis moram, bidem, non credo expedire, quod specifics ipsa peccata rememoret, si alias integre confessus es ea. Et si non habuisti aliud, quam delectationem in mente, sufficit dicere. Mihi venerunt in memoriam quædam vindicta, vel iniuria, quas feci; vel quædam peccata gravia, quæ commisi, de quibus non solum non habeo dolorem, sed de his cum multa complacentia cogitavi.) Hactenus ibi. Quæ cum non iniicitur Baronius in Opusculo citato reperiri, nec verbum aliud quod suppositum, neque additum fuerit, nescio cur loci corruptelam in syllabo appellet? nec tunc calumniam in libro? (Sed quis, inquit, erit tandem calumniarum finis, frustra si ab Amadeo sperem? Superior enim novâ cumulat ex falso principio. Vbiq. obrudat Opusculum sexagesimum quintum, adulterinum D. Thomæ opus, ut supra demonstretur est, &c. Do lubens Baronio falsissimum principium illud esse, utpote ex quo, nec species peccatorum confitendas deducitur. Et bene ipse paulo infra ait: Capitaliter adversari principio apud D. Thomam inconcusso, actus qualescunque ab eo quo tradunt, obijci, speciem famere. Quapropter merito Opusculum, in quo continentur, adulterinum vocat, & ab operibus D. Thomæ eradendum censet. Sed homo non advertit Opusculum non esse opusculum sexagesimum quintum (quod supra non esse D. Thomæ sed demonstratum dicit,) sed sexagesimum quartum. Unde duojam Opusculum qua inter alia D. Thomæ opera circumferuntur, ex Baronio habemus; nec ut dubia fidei habenda, sed radicitus evellenda, & abolenda esse. Sit ut velit. Dum in posterum non in Amadeum, sed in Authorem Opusculi, & in eos qui inter D. Thomæ opera inferuerunt, virus evomat.

§. IX.

De jure eligendi confessarium mala fide citatos Cajetanum, Serram, Sotum, & Sylvestrum, conqueritur in syllabo Baronius. Sed ex his Authoribus, nec Cajetanum, nec Serram refert Amadeus, nec eorum meminit. Imò nec Baronius ipse foli. 244. & 245. quo se remittit. Igitur Amadeus tract. de panis. prop. 16. pro opinione asserente Curatum ex Consuetudine posse simplicem Sacerdotem ab Ordinatione non approbatum in confessarium eligere, adduxit Margaritam confessorium, Lesdesim. Panorm. tanum. & Vegam. Item Sylvestrum verbis ejus fideliter relatis, & Magistrum Dominicum de Soto in 4. dist. 18. quæst. 4. artic. 2. §. Similiter & omnes; ubi sic ait: Curati consuetudine habent, ut possint sibi eligere confessores, præterquam in casibus reservatis. Quin verò & universi simplices Sacerdotes eadem gaudent facultate, ut si

Part. II.

bi promiscue quemcumque eligant Sacerdotem. Quapropter, & cuiuscumque de Religiosis confiteri possunt, quamquam ejusmodi Religiosus nec sit expositus ab Episcopo, nec à suo Prelato.) Et infra. (Quod si quis nobis, contra id quod de consuetudine diximus, cap. si Episcopus objiciat, ubi habetur: nullâ consuetudine induci posse, ut quisq. absq. licentia sui superioris confessarium sibi eligat: Responderetur nudam consuetudinem contra illud prævalere posse. Sic Sotus supra in editione qua utor) Methynâ Campiann. 1579. Stetit ergo apertissime Sotus, pro opinione, cui Amadeus, & alii Lectores adscribunt. Pro eadem adducitur ab Anonymo Gaspar Hurtado disp. 10. de panis. different. 12. sed non bene: quia ibi tantum jussit Curatû, & alios Sacerdotes posse ex jure consuetudine introducto, eligere sibi confessarium, non verò ait, quod possint eligere simplicem Sacerdotem, sed sicut conceditur, inquit: Accipientibus Bullam Cruciata. Et nullibi docet præfatam consuetudinem concedere prædictis facultatem eligendi confessarium absq. restrictione aliqua, quod necessarium erat, ut pro Soto stet. Ite dicitur.

Cæterum hæc sententia, cuiuscumque fuerit, sustineri non potest, & inanis esset decisio in cap. si Episcopus, si consuetudine induci posset, ut quis, absq. licentia Superioris, confessarium eligere posset, cum id ipsum in eo capite negetur. Præterquam quod adversatur etiam Tridentino, sess. 23. cap. 15. in quo expressè decernitur, nullum etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nisi aut Parochiale Beneficium habeat, vel Episcopi approbationem: & privilegia, & consuetudines quæcumque etiam immemorales revocantur. Quapropter præfatam sententiam, ut minimum tanquam scandalosam damnavit, & prohibuit S. N. Alexander. VII. die 24. Septemb. anno 1665.

§. X.

De calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistiæ, condolet Baronius pag. 253. ex eo scilicet, quod Amadeus tract. de Euchar. prop. 6. num. 6. adduxerit verba D. Thomæ negantis Sacramentum hoc institutum fuisse post benedictionem panis, ibi: (potest, inquit, intelligi concomitantia, ut sensus sit: dum benediceret, frangeret, & daret, dixit hæc verba: Accipite, &c.) Cum tamen ex Tridentino constet: (Hoc tam admirabile Sacramentum Redemptionis nostræ instituisse; cum post panis viniq. benedictionem se suum ipsius corpus illis præbere, & suum sanguinem, disertis, & perspicuis verbis testatus est.) In his locis referendis, falsum non commisit Amadeus, nec minus ex D. Thomæ, quam ex Tridentino formalia excepit verba: Unde non est cur uni potius, quam alteri calumniari dicatur. Licet D. Thomæ vicio verti non posset, quod ante Tridentinum, ut supra opinatus fuisset; variatamen & probabiles expositiones loco citato Doctores adhiberit: Quibus suam adjungere non dubitavit Baronius, dicens: In actu exercitio institutum & confectum fuisse Sacramentum hoc benedictione, & in actu signato fuisse præceptum se imitandi. Cæterum cum institutio, & confectio Sacramenti actum exercitum involvant, & ex Concilio constet; post benedictionem panis fuisse institutum, non facile percipitur; quomodo in actu exercitio non post benedictionem, sed ipsa benedictione, institutum concomitanter dici possit; quin Concilio contaveniatur. Sed

de his alibi.

M 2

§. XI.

§. XI.

DE alia calumnia in D. Thom. de confessione facta Laico (de qua sermo est apud Amadæum, *tract. de Euchar. prop. 1. num. 4.*) expostulat cum illo Baronius pag. 254. Verùm cum Amadæus formalia Divi Thomæ verba referat, nullaque fraus interveniat, nulla malitiosa interpretatio, nulla mendax informatio, capere non possum, cur Baronius veram, & fidem verborum excriptionem calumniam blateret. Sensus D. Thomæ apertissimus est, confessionem in casu necessitatis posse fieri Laico deficiente Sacerdote, & hujus defectum Deum supplete, non quoad valorem Sacramenti, quia Laicus absolvere non potest, sed quoad effectum gratiæ justificantis. Tribuit itaque huic confessioni, quod supra retulimus, attribuisse confessioni, bona fide factæ non Sacerdoti ex defectu Baptismi, & quod Baptismo deficiente intentione baptizantis. Quod pietati, non rationi innititur.

Exponit D. Thomam, Baronius cum P. Nicolai, dicens: Non esse mentis D. Thomæ parem statuere necessitatem utriusque Sacramenti; videlicet, Baptismi, & Penitentiae: quia Baptismus non solum adultis, sed etiam parvulis confertur, qui cum remedium supplere nequeant alio modo, quoad illos absoluta est necessitatis, & idem confertur potuit Laico. Penitentia autem ad adultos pertinet, quam cum supplere possint interno dolore, non est par necessitatis confitendi Laico, &c. Quamvis in signum quoddam Christianæ professionis, prædicta confessio fieri possit. Fateor discrimen, sed expositionem non ad rem: quia nullibi Amadæus adscripsit D. Thom. quod parem utriusque Sacramenti necessitatem fecerit, nec quod necesse sit confiteri Laico, deficiente Sacerdote, sed quod confessio illi fieri possit. Quod admittit Baronius cum P. Nicolai; licet uterque omiserit, quod D. Thomas addit, Deum supplere defectum Sacerdotis. Quem sequitur Raynerius de Pilis, cujus verba adducit Amadæus loco citato.

Quod de confessione lethalis ante Communionem tradidit Cajetanus, omnibus notum est. Quod autem Amadæus iuste illum accuset, *tract. de penit. prop. 2.* non inficiatur Baronius fol. 357. Sed Amadæo ad rem, quam ibi agebat, id non conducere, contendit. Sed quidem cum ille ostendere intendisset, laxiorem esse Cajetani opinionem negantem obligationem confitendi mortalia ante communionem, quam aliorum negantem obligationem confitendi peccata dubia, non fuit alienum ab hac quaestione alterius meminisse.

§. XII.

DE Sacrificio Missæ D. Antoninum, & Sylvestrum falsò citatos, clamat Baronius pag. 160. Mirabile dictu! Concedit D. Antonini, & Sylvestri esse verba, loco, & capite ab Amadæo citatis; & tamen falsò citatos dicit. Quis intelliget? Ad rem ergò. Imposuit Anonymus Pat. Layman opinionem falsam & scandalosam Amalarii dicentis, assistentem sacro ab Offertorio usque ad benedictionem (ac proinde nulli Evangelio) satisfacere præcepto. Vindicavit Amadæus Jesuitam, & imposturæ Anonymum inculcavit. Et obiter ibid. *tract. de Sacrif. Missæ, prop. 5.* quaesivit. An saltem præcepto satisfaceret, qui omnino primo Evangelio assisteret ab Offertorio usque ad ultimum Evangelium inclusivè: Et postquam pro

parte affirmativa adduxit M. Zanard. Faustum, Guadam, & alios, ait: Eis favere D. Antoninum, Guadam lethali excusat, non assistentem ultimo Evangelio, quia secundum M. Acacium, & alios, sufficit Evangelium audire, aut primum, aut ultimum. Quod etiam cum formidine sequitur est Layman ab ipso, & nim opinionem verba ejus dicitur, ut ex contextu colligitur. In hujus igitur subsidium, vi argumenti, D. Antoninum & Sylvestrum Amadæus non contentens ex illorum principis exigentibus ad mortale omissionem dimidiat, aut tertiam partem Missæ, præfatam opinionem legitimè deducit. Nam qui contra post ledum Evangelium minus quam tertiam partem, aut quam fore dimidium omittit, ac proinde ex Dominica lethali culpe accusari potest. Sic arguit Amadæus, nulli alienos ostendat. Parvi fecit Baronius Dominicanos alios viros doctissimos, M. Zanardum, M. Acacium de Valasco, & M. Nunno, quos excusantes à lethali apud Amadæum paucis retrò lmeis prælegat, & de Amadæo actum putavit, si D. Antoninum, & Sylvestrum vindicaret, non quidem à falsis citantibus falsò prædixerat) quia & locum, & verba Amadæi fideliter refert, sed à consequentia, quam ex principio ab his jactato, pro falsis Dominicanos situm abcurisse putavit, censens, & merito, post ledum Evangelium primum, ultra duas Missæ partes, utque ultimum inclusivè superesse. Devoti Sacerdotes iudices sunt.

§. XIII.

DE simonia malè citatum Cajetanum 2. 2. 1. 105. *art. 1.* querela est Baronio pag. 168 & v. ubi quærit illo excepta adducit Amadæus *tract. de simonia prop. 1.* negat Cajetani esse. Nullum, inquit, verbum simoniarum, quæ ex illo refert Amadæus, sed diversa præsumunt, quæ statim adducam. Promissis non sitit Baronius nec potuit nisi verba fingeret, id è maluit infidelitatem, quam mendaciam, aperte convinci. Incidit verò Scyllam, dum nullum verbum eorum, quæ Cajetano refert Amadæus, in illo reperit: cuius est dicitur Producam in iterum, ut in editione Veneta anno 1599 continetur. Et claritatis gratia præmittit, opinionem apud Amadæum, ubi supra esse: *Ad expresse obligare ad aliquid temporale pro spirituali certitudine conferendum sit simonia.* Negant plures, negantur opinioem, vi consequentia, adducit Amadæus Cajetan. ex verbis illis. (Expacto velle, non est vendere spiritualia, quia pactum non mutat materiam contractus.) Quo principio probat Cajetan. (sit dicitur) posse in pactum deduci, quod recipitur per modum stipendii, vel sustentationis, postquam similiter proponere de illo, quod per modum liberalis donationis consequentiam deducit Amadæus, ex supra dicto Cajetani verbis: Quæ Baronius non formidat recipere, cum quaestio facti esset, & facile convinci possit. Nicolai iterum, quælo, eorum locum, 2. 2. *quæst. 1. art. 2. in comment.* & hæc inveniet: (In art. 2. 2. 4. simul dubium occurrit, an stipendium sustentationis sub pacto ponere liceat Sacerdotibus, præcatoribus, Divini que cultus Ministris? Ex eorum dubiis, quia partem negativam omnia jura clamat, pacta ejusmodi exterrimantia, & panitentia, & c. Pro parte autem affirmativa, inquit, pugnat ratio approbata ab Ecclesia approbata. Ratio deinde in prædicto, quænam velle stipendium sustentationis, non est reale temporale pro spirituali; ergo ex pacto velle tale stipendium

§. XV.

non est vendere spiritualia. Prima consequentia patet, quia pactum non mutat materiam actuum, eadem namque est materia donationis, & venditionis, si vas argenteum datur, vel venditur, & propterea si absolute velle spirituum sustentationis, non est velle temporale pro spirituali, ergo velle idem ex pacto, non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere. Hæc Cajetan. Ex quibus infert Amad. licere etiam, ex pacto velle aliquid temporale pro spirituali ex gratitudine conferendum (ex pacto scilicet amicitia nullam obligationem inducente, sed exprimente, quæ jure naturali est. (Nam si absoluta velle temporale aliquid per modum gratitudinis, ut omnes fatentur, non est simonia: (Ergo velle idem ex pacto non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere.) Quod probat Amadæus verbis formalibus Cajetani. (Consequentia patet: quia pactum non mutat materiam actuum.) Ex his duabus propositionibus unam conflat, & tanquam Cajetan proposuit. (Ex pacto velle, non est vendere spiritualia, quia pactum non mutat materiam actuum.) Quæ duas præcedentes includit, & distinctum solum est, quod Cajetan dixit: Velle ex pacto, Amadæus verò: Ex pacto velle. Ex quibus infertur Baroni fides, ubi supra dicentis, quod Cajetanus: Nullum verbum habet eorum, quæ ex illo refert Amadæus. Uterque tamen valde, cur de solo Cajetano vindicandum, Baroniis fuerit sollicitus, & de Magistro Soto, M. Serra, & M. Joanne Martinz de Prado (quos pro eadem sententia Amadæus adducit) non curaverit.

§. XIV.

Deperam accusatum M. Sotum (ait Baroni pag. 270.) quod docuerit, licitum esse ad baptizandum puerum, cum alia via non suppetit, emere ipsam sacramentum & gratiam sacramentalem. Cujus sententia ex Suarez improbabile vocavit Amadæus, tract. de simonia Prop. 9. Quos proinde Baronius reprehendit, dicens: Vel nulla, vel certe levis est culpa Soti, ut non debuerit ejus opinio, ut improbabilis omnino, post Suarez damnari ab Amadæo. Imò Sotus illam probat validis argumentis contra Cajetanum quibus respondendum erat Amadæo. Verum cum Amadæus disputativè non egerit, ejus muneris non fuit, aliorum sententias argumentis refutare, sed ut ad scopum faciebant, referre. Præterquam quod satis hanc rejecit, dum ei opposuit D. Thom. expressè contrarium in 4. scilicet. dist. 25. q. 3. art. 1. q. 1. ad 3. ubi ait gratiam non posse ullo modo vendi. (Nec super hoc voluntas deliberata emptionis cadere potest.) Et expressè in terminis rem attingens 2. 2. quest. 100. art. 2. Ad 1. argumentum: Quod ejusmodi erat. (Licet, ut videtur, in aliquo casu dare pecuniam pro Baptismo, puta quando Sacerdos puerum morientem, sine pretio baptizare non velle; ergo non semper est illicitum emere, vel vendere Sacramenta.) In hoc casu, quo Sotus dixit, licitum esse emere Sacramentum, negat expressè D. Thom. his verbis: (Ad primum dicendum, quod nullo modo est peccandum: pro eodem est habendum, si Sacerdos absque pretio baptizare non velit, ac si non esset qui baptizaret.) Non ergo deperam Amadæus Sotum accusavit, nec levis, aut nulla fuit ejus culpa in deferenda D. Thomæ sententia, quam vi juramenti, sicut & Baroniis, sequi tenebatur.

Part II,

Sotum malè explicatum à Sanchez, & Amadæo, expostulat Baroni pag. 271. dicens: Et Sanchez eximit à simonia eum, qui pretium dat, ut quis intercedat apud Collatorem Beneficii, quod tamen ipse conferre nequeat. Quidquid sit de propositione apud alios, certum est falsò illi advocari Sotum in patronum à Sanchez, cujus errorem sequutus est Amadæus, cum debuisset corrigere. Dico hic aperte falsa, 1. Quia Sanh. nec ex illo Amadæus, eximit à simonia dantem alteri pretium, ut intercedat apud Collatorem Beneficii; sed tantum eundem tertio, ut intercedat apud alterum, cui non incumbit conferre, neque eligere, nec præsentare: imò neque id Sanh. affirmat, etsi probabiliter putet: Licet hoc (inquit) probabile sit, probabilis est oppositum. Itaque neque pro intercessione mediata aliquid conferre, vel accipere per modum pretii, excusavit à simonia P. Sanh. nec ex illo Amadæus 2. Quia neuter, ne ut probabilem quidem admittit sententiam de pretio pro immediata intercessione apud Collatorem Beneficii, quam probabilem putasse M. Soto, dixit, etsi cum formidine P. Sanh. apud Amadæum, tract. de simonia, prop. 2. n. 2. eò quod contrariè, quam sequitur, dicit se libentius assensum præbere. (Undè videtur, ait Sanh. probabilem reputare hanc sententiam.) Nec aliter in ejus patronum Sotus advocatur: certum est enim contrariam defendere, ut verba ipsa, quibus aliam probabilem innuit, præferunt. Quod si velit Baroni comparativum illud libentius apud Sot. non comparativè usurpandum, sed adverbialitè, ac proinde autoritate Soti, nec ut probabile defendi posse, licitum esse pro intercessione immediata pretium conferre, vel accipere, libenter subscribam, dum hæc solutio Jesuitis, cum locus occurrat, suffragari etiam possit.

§. XVI.

Cajetanum etiam falsò citatum de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum, dolet Baroni pag. 274. & 275. & actum de Amadæo, ut potè de falsarii crimine aperte convictum, sibi blanditur, negans esse Cajetani verba quæ ex illo excerpta scribit, tract. de censuris prop. 4. Quæ refert, inquit, ex Cajetano excommunicationem non esse latam, nisi iustus pertigerit ad Clericum fraude non caret: tractatio de excommunicatione est apud Cajetanum longissima, & diffunditur ultra summarium per 76. capita, nec locum, nec numerum annotat, quo extent verba relata, ne plagium deprehendatur. Certe si ubi hæc scripsisset Cajetanus, legerentur cap. 10. contra manus violentas: illud legi, & re legi & nihil horum verborum repert. Ergo commenta sunt. Doleo hominis ausum, & quod tam levi manu Authores etiam suos, & eorum Principem evolvent. Verba, quæ Amadæus adducit, sunt expressa, & formalia Cajetani verb. Excommunic. non verò extant t. 10. contra manus violentas, quod se legisse, & relegisse jactat Baroniis, nec in ullo ex 76. capitibus, per quæ tractatio de excommunic. diffunditur, sed inter ea, quæ ad omnia capita de excommunicatione communia, Cajetanus præmittit. Sic ubi leges. (Ante omnia circa intellectum excommunicationum, sive à jure, sive à iudice sint, prænotanda sunt duo.) Personam, scilicet, & actionem. (Opottet autem, inquit, scire quod ex parte termini actio excommunicationi subiecta intelligitur consummata. Itaque regulariter loquendo, nisi actio illa sit consummata, non est lo-

M 3

est lo-

est locus excommunicationi. Post hæc igitur immediate subnectit, quæ ex illo fideliter refert Amadæus. Attende. (Unde quantumcumque conetur aliquis percutere Clericum lancea, sagittis, lapidibus, nisi lanceæ, aut sagittæ, aut lapidis ictus peringat ad Clerici personam, non incurrit excommunicationem latam contra percipientes Clericos; quia manus violentæ injectio non est consummata; consummatur enim tactione ipsius Clerici, & non aliter, & sic de aliis.) Hæc Cajetanus in summ. verb. Excommun. in editione Parisiensi anno 1530. & in Salmanticensi anno 1571. & in Veneta anno 1584. & in aliis quas viderim. Quid ad hæc Baronius? Obmutescat, vel linguam satrem coërceat, & nullum temerè lacestat, Inest, & formicæ, & serphobilis.

§. XVII.

MAlè citatum M. Serra pro opinione excusante, à denuntiatione solicitantis, eum, qui non potest probare, asserit Baronius pag. 281. & 282. Sed oppositum contabit legenti Amadæum, tract. de fide prop. 4. formalia verba Magistri Serra adducentem ex 2.1. quæst. 76. art. 3. in fine, ubi de denuntiatione, & de accusatione idem dicendum tradit: certissimum autem est neminem teneri accusare, si probare non possit. (quod diximus, inquit Serra, de accusatione, dicendum est de denuntiatione, nam denuntiationo debet esse iusta, talis autem non est, si crimina falsa imponat, aut occulta propalet, quæ nullo modo probari possunt.) Et licet quæstione 68. sequenti art. 1. dub. 1. ex professo disputans: An idem de denuntiatione, & de accusatione sit iudicium? In oppositum inclinare videatur; cum post secundam sententiam affirmativam multis probatam, concludat dicens: (Mihi tamen prima securior videtur.) Quamvis inquam, hæc ita se habeant (quibus innixus Baronius malè citatum ab Amadæo dixit) nil tamen obstant, nec Amadæus illa prætermisit, sed verbis his adductis, inconsequenter redarguit. (Quomodo inquit securior?) Si iusta non est denuntiatione, quando delictum probari non potest? Quomodo securior? Nam ut ipsemet Serra eadem quæst. 68. eodem art. 1. dubio sequenti 2. de denuntiatione delicti loquens, ait: (Necessarium est, ut crimen probari possit; si enim crimen omnino esset improbable, non solum contra charitatem, sed etiam contra iustitiam peccaret, accusando, vel denuntiando laicorum, nam hoc ad nil aliud deservire possit, quam ad infamandum laicorum. Hæc in M. Serra, & merito ubi supra Amadæus, ut inde ejus inconsequentia manifesta fieret. Nam licet ad illum pro contraria sententia referendum, satis esset in quæst. 67. præcedenti, illam tenuisse, & in quæst. 68. probabilem judicasse; dum alteram securiorem vocavit; nihilominus, & inconsequentiam notate non prætermisit, ut ex professo ejus mentem indagasse ostenderet.

Sed modo locorum ordine attentius inspecto, & re melius considerata M. Serram excuso, quia suppositicia iudico verba illa (Mihi tamen prima securior videtur,) quæ post secundam sententiam ab ipso probatam adjecta forsitan à revisore fuerunt. Moveor, quia in triplici loco supra citato rem attigit, quæst. 67. art. 3. q. 68. art. 1. dub. 1. & ibidem dub. 2. in primo, & tertio loco apertissime tradit non teneri nec posse denuntiare, quæ non possunt probari, & in secundo intermedio, dicit securiorem partem contrariam. Incredible autem est tam brevi tramite sententiam retractasse, & in retractatam iterum abiisse:

tum etiam, quia sententiam negantem in hoc sermo loco multis suis, & ad argumenta contrariæ spondit, cui non bene coherent verba illa in retractata; quibus propria sententia locis aliis tradita, & tradendæ contradicit. Sed quid immoror; cum hanc sententiam plures Dominici apud Amadæum defendant, quos Baronius vindicare non curat.

§. XVIII.

I N eodem tractatu de fide, falso accusatos ab Amadæo, prop. 11. Nicolaum Jansenium, & Combeffium, dicit Baronius pag. 284. Amadæi criminetur, quod, cum adduxisset Nicolai Jansenii formalia verba asserentis: (D. Thomam Jansenium formali ingrediatur Paulus) sic exposuerit, quæ Paulus, ut dicitur D. Thomæ scholam, & non potest Magister ingressus fuerit. Quod inquit Baronius: Nescio an plus ineptie respiciat, quam malignitatis. Quæ Paulus D. Thomæ scholam dicitur sit à Nicolao ingressus, potius ut discipulus quam ut Magister. Sic etiam de locis ubi dicitur D. Thom. ingressum fuisse scholam D. Pauli, non è contra: improprie enim dixerunt, D. Thomam ingressum Cajetani scholam, cum hic discipulus, ille Magister sit, solutionem hanc non ignorabat Amadæus, sed maluit (utreeo) ineptiam, quam amentiam redargui. Si enim hujus florentinæ scholæ Paulus Magister esset, opinioniones omnes, quæ D. Thomæ adscribuntur, sententiæ D. Pauli dicendæ forent, eandemque operibus D. Thomæ, & D. Pauli præstandam fidem, discipulos inde contenturos timuit. Hæc, & alia absurda cupientem vitare charybdim in scyllam incidere compulerunt. Sed utrumque monstrum vitandum.

Sicut & Jansenii verba, ita & Combeffii additæ excerpta refert Amadæus, quæ non inficiatur Baronius: dixit enim Combeffius loco ab illo citato. Paulum una cum Petro dividuæ, una formali, & per se Cathedra, cujus successio sit penes Pontifices, esse parvam. Quæ sententia alia non est ab ea, quam Aragonius quidam in Gallia tenuit, de Sanctis Petro, & Paulis duobus simul Ecclesiæ Caputibus. Quam hæc ecclesiæ de navit Innocentius X. Non inficit ipsi summet Combeffium ad finem sui operis, post Notas ad Orat. Demetrii, definitioni Pontificis inhætere, & se ipsam explicare contendere, ut Arnaudii sententia excusanda. Ob quod laudandus venit, sive sententiæ retractatio sit, sive incongrua expositio. Extrà rem vetò omnino est, quam Baronius addacit, dicens: Combeffium non fecisse Paulum Petri consortem potestatis vel auctoritatis cui successerint Pontifices Romani, sed sapientia, & palma martyrii, atque illius gloria. Conferto, quæ Baronii verba cum relatis ex Combeffio, & Jansenio contradictoria reperies. Sic alibi alios exposuit.

CAPVT IV.

Locis, quæ de charitate falsata obicit Baronius, sit satis.

Pag. 296. De officio charitatis criminatio falsa. Caput. Pag. 297. De desiderio mortis alienæ. Sotus in alienam summ detortum.

Pap. 299. De scandalo ad peccandum dato, locus D. Thomæ
enormiter corruptur:
Pag. 300. De calumnia ad defensionem, Banez in pravam
sensum detortur.
Pag. 301. De correctione fraternæ idem Banez præposterè
correctus.
Pag. 304. De præcepto correctionis fraternæ, Sotus perpe-
ram explicatus.
Pag. 308. De correctione fraternæ constitutiones Prædi-
catorum in alienum sensum explicata, & multo gravius
Franciscanorum detorte.
Pag. 310. De eadem correctione depravatio loci D.
Thomæ.

§. I.

DE criminatione falsa Cajetani de officiis cha-
ritatis, expostulat cum Amadæo Baronijs
pag. 296. sed finxit hostem referens Cajetani
locum ex 2. 2. quæst. 5. art. 9. cujus Amadæus non me-
minit, nec in prop. 10. tr. de charitate, Cajetani citatio-
nem ullam adducit, sed ad tractatum de peccatis,
prop. 3. ubi cum citavit, lectorem remittit. Quæstio
autem utriusque fere eadem est. An scilicet deside-
rare liceat, & à Deo petere, ut inimicum è vi vis tol-
lat, si damna tibi inferenda nequeas aliter evadere?
Assimant plures, inter quos recensuit Amadæus
Cajetanum, non 2. 2. sed in summ. verb. Maledictio,
ubi sic scribit: (Requiritur ad maledictionem, quæ
sit culpa gravis, quod sub ratione mali, & non sub
ratione honesti, & utilis desideretur homini malum:
puta mors, infamia, damnum rerum, &c.) Cum ergo
inimici mors tibi valde utilis sit, cum aliter immi-
nentia damna evadere nequeas, non apparet ratio ul-
la dubitandi, Cajetanum pro licito mortis naturalis
desiderio militasse. Cujus sententiam expressam esse
D. Thomæ putat, & merito Amadæus (quidquid
contra Baronijs garrat) sic iterum legens cenleo.
Quæstio recolas 2. 2. quæst. 76. art. 1. in corpore. (Si
aliquis inquit, imperet, vel optet malum alterius sub
ratione boni, sic est licitum, nec erit maledictio per
se loquendo, sed per accidens, quia principalis in-
tentio dicentis non fertur ad malum, sed ad bonum.
Contingit autem aliquod malum dici imperando,
vel optando, sub ratione duplicis boni; quandoque
quidem sub ratione justitiae, & sic iudex licetè maledi-
cit, &c. Quandoque vero sub ratione utilis: puta
cum aliquis optat aliquem peccatorem pati aliquam
agredudinem (attende) vel ut ipse melior efficiatur,
vel ut ab aliorum nocimento cesset.) Ergo juxta ex-
pressam D. Thomæ mentem, licitum tibi erit, malum
inimico optare, ut à tui nocimento cesset: ergo à Deo
petere, ut eum è vivis tollat, si aliter tibi inferendum
vitare nequeas. Quod expressis tradiderat D. Thom.
in 3. sent. dist. 10. quæst. 1. art. 1. ad 4. ubi ex eo, quod se-
cundum ordinem charitatis: (Plus debet diligere quis-
que se, quam alterum, amicos, quam inimicos, deducit
quod, potest salva charitate optare malum temporale ali-
cui, & gaudere, si contingit, non in quantum malum il-
lus, sed in quantum est impedimentum malorum al-
terius, quem plus tenetur diligere.) Ergo quoties mors
naturalis inimici impedimentum tibi sit gravium
malorum, cum pluste, quam illum diligere teneas,
poteris juxta D. Thomam, salva charitate, ma-
lum hoc temporale illi optare, & à Deo petere. Hæc
consequentiâ adeo aperta ex præmissis est, ut negari
nequeat.

PRO sententia de desiderio mortis alienæ, ut supra
explicato adducit etiam Amadæus Magistrum
Soto, ejus formalia referens verba; quem tamen in
alienum sensum detortum, dicit Baronijs pag. 297.
nil curans de alijs Dominicanis M. Corrado, M. Za-
nardo, & Joanne de la Crux, pro eadem adductis.
Verum quod Sotum frustra ab illa eximere tentave-
rit, constat legenti lib. 5. just. quæst. 12. art. 1. ubi de-
siderium mortis alienæ, non solum ad commune Re-
publicæ nocimento vitandum (ut contendit Baro-
nius) licitum putat, sed etiam ad privatum desideran-
tis. & utrumque verbis expressis complectitur. Pri-
mum, verbis illis: *Quin etiam & mortem alicui optare
possimus, licet nobis conset viam perditionis ingressum ire,
ut non sit Republicæ mala caveantur, paxque, & tranqui-
litas contingit. Potest enim quisque Turcæ mortem, & cla-
des omnes imprecari, ut ab eius tyrannide liberemur.* Sec-
undum, in his, quæ subsequuntur: (*Quin vero, &
Christianis hostibus, qui nos injuste persequuntur, quando
alia non potuisset via, licitum est id ipsum (nempe mor-
tem) optare.*) Sic Sotus, cujus ultima verba cum ali-
quid speciale præferant, quod in præcedentibus
non continetur, & in his desiderium mortis alienæ
ad bonum commune retulerit, ut scilicet Reipubli-
cæ mala caveantur, planè sequitur in sequentibus, ad
particulare cujusque bonum respexisse, & cuilibet
concedere, mortem inimico persequenti optare,
quando alia non pateat via, ad gravia damna sibi im-
minentia vitanda.

Facit ad hæc locus alius ejusdem M. Soti in 4. sen-
tentiæ, quem adducit M. Joannes Martinez de
Prado, tom. 1. Theolog. mor. cap. 15. quæst. 1. §. 3. n. 24. ubi
ex Soto hæc verba excerpta refert. (Næque vero illa
solum causa, nempe fruendi Deo, mors optabilis
est, verum tanquam medium, ut homo à miseria hu-
jus vitæ liberetur; videlicet, à periculis peccandi,
dum maxima homini impendunt. Imò & ab alijs in-
gruentibus malis, & incommodis, quæ hominem ve-
hementer perturbant, qualia sunt morbus acerbis,
grandis infamia, & honoris jactura.) Hæc ex Soto,
M. Prado subnectens: [Quod proportionaliter lo-
quendo, procedit de illo (attende) qui optat mortem
proximi ob suam commoditatem.] Quibus favet M.
Lorca, 2. 2. quæst. 26. art. 28. membr. 3. dum ait: (Non o-
portet præferre majus bonum proximi minori nostro,
si illud alicujus momenti est, nam quanto præcellit
bonum, tantum præcellit dilectionis propriæ meri-
tum.) Ergo si inimicus te injuste est vexaturus ali-
quo ex modis supradictis, poteris juxta mentem So-
ti, & M. Prado naturalem mortem sub conditione,
si Deo placuerit, ei optare. Quæ conditio semper in-
esse creditur, licet non exprimitur. En aperte de-
monstratum ex mente Soti, non solum ex communi
bono Ecclesiæ, sed ex privato etiam commodo, dum
momenti sit, licitum esse inimici mortem imprecari.
Id quod Div. Thomas, & ejus Discipuli supra citati
nos edocent.

§. III.

DE scandalo ad peccandum dato, locum D.
Thomæ enormiter truncatum expostulat Baro-
nius pag. 299. Casus est. Amadæus tract. de charit.
prop. 9. inter Doctores, qui asserunt, offerentem ali-
cui occasionem peccandi, ob bonum finem, non
peccare; adduxit D. Thomam q. 13. de malo, art. 4. ad 19
ubi

ubi sic scripsit: (Pro nullo incommodo corporali vitando, debet homo consentire in peccatum alterius, sed tamen pro aliquo incommodo vitando, potest homo licite uti malitia alterius, vel materiam ei non subtrahere, sed præbere. [Hæc ex D. Thoma fideliter Amadaeus: quæ Baronius non inficiatur, sed locum truncatum dolet. Sed hic, inquit, solito enormiori fraude elegantissimum Div. Thomæ locum ex q. 13. de malo, art. 4. ad 19. corrumpit, truncatis verbis, quæ aperte sensum D. Thomæ interpretantur, & fraudem Amadaei resellebant. Cur tacuisti quæ sequuntur verba? sic enim prosequitur Sanctus Doctor. (Sicut si latro aliquem jugularet, & ad vitandum periculum, aliquis latroni thesaurum ostenderet.) Vides ex D. Thoma non licere quancumque occasionem, aut materiam peccandi præbere, sed tunc tantum, cum quis vitam invadit, atque ab homicidio semovet, permissis eius arbitrio fortuna bonis?

His de Amadaeo actum Baronius putat, quasi exemplum, quo usus est D. Thomas demonstrat extra casum imminentiæ mortis, ad quam inimicus jam est accinctus, non licere, ex quocumque alio bono fine, materiam peccati illi præbere. Cæterum homo illus est, quia licet D. Thom. claritatis gratia, exemplum adhibuerit in latrone jugulum minanti, cui ostendi posse thesaurum diripiendum, ad vitandum mortis periculum, in confesso apud omnes est; non tamen in hoc solo casu existimat licere materiam peccati proximo præbere. Imo potius eo exemplo utitur ad probandum, in aliis etiam casibus, etiam tanti momenti non sint, idem licitum fore. Ad quorum evidentiam, proponam argumentum, cui D. Thomas ibidem respondet, quod est 18. & 19. Et hujusmodi (Ille, qui subministrat peccanti mortaliter, peccare videtur, sicut si quis mutuet arma furenti, aut interficere volenti; si ergo usurarius mortaliter peccat mutuans pecuniam ad usuras; videtur, quod etiam illi, qui apud eos deponunt pecunias, mortaliter peccent. Sed dicendum, quod si absque necessitate apud usurarium deponat suam pecuniam, mortaliter peccat. Si vero ex necessitate, à peccato excusatur. Sed contra (inquit) necessitas non potest esse, nisi ad vitandum aliquod damnum temporale, sed pro nullo temporali damno vitando, debemus consentire, aut materiam ministrare alterius peccati; ergo pro tali necessitate non excusantur prædicti à peccato mortali.) Hoc est argumentum, apertissimè procedens de subministrante materiam peccati uturæ, & intendens excusari à peccato non posse, ex necessitate offerentis. Cui respondet D. Thomas ad 19. id negando. Quia licet (pro nullo, inquit, incommodo corporali vitando, debeat homo consentire in peccatum alterius. Sed tamen (attende) pro aliquo incommodo vitando, potest homo licite uti malitia alterius, vel materiam ei non subtrahere, sed præbere.) En Baronius expressè concedit D. Thom. non in solo casu imminentiæ mortis, sed ad vitandum longè minoris momenti damnum, licitum esse subministrare, & præbere materiam peccati, ut pecuniam usurario. In cujus confirmationem adducit exemplum latronis aliquem jugulare volentis, cui thesaurus diripiendus ad vitandum mortis periculum, licite ostenditur, ut hoc exemplo falsitatis convinceret principium, cui argumentum 19. innitebatur, ad negandum licere deponere pecuniam apud usurarium ex necessitate offerentis. Ex quibus evincitur, exemplum latronis non taxative, sed demonstrative à D. Thoma appositum, ut de more est apud Doctores. Levissimo ergo, & falso fundamento ductus est Baronius ad dicendum: Ex D. Thoma tunc licere tantum materiam peccati

præbere, cum quis vitam invadit, atque ab homicidio semovet. & non nisi per summam calumniam scribere potuit. Enormiori fraude elegantissimum D. Thomæ locum truncatis verbis ab Amadaeo jussu corruptum. Cum generum D. Thomæ mentem expresserit, & nihil ad hæc faciens suppresserit.

§. IV.

DE calumnia ad defensionem, in pravum sensum detortum M. Bannez, queritur Baronius pag. 300. Sed finxit hostem. Quia Amadaeus strai dicitur. prop. 7. num. 3. refert formalia Magistri Bannez verba ex 2. 2. quæst. 70. art. 3. dub. 2. dicentis: (Solum esse peccatum veniale mendacii obijcere criminosi factum testi iniquo, quando talis obijctio prodesset ad refutandum ejus testimonium.) Post hæc autem paulò infra, num. 4. in fine, adnotat Amadaeus, regulariter loquendo prodesset non posse, ideoque regulariter peccatum esse mortale crimen falsum testi iniquo obijcere, idque tenuisse M. Bannez, & advenit Cardinalem de Lugo. Hæc repetit Baronius, & nec verbum addit. Quapropter valde miror, cur in sylabo locorum, quæ falsata traducit, impoluerit Amadaeo in sensum pravum detorsisse Bannezianam cum eisdem verba, imò & expositionem, quam ipse Baronius, & Bannezio, & Card. de Lugo adduxerit.

§. V.

DE correctione fraternæ eundem Bannez præpositæ correctum, dicit Baronius pag. 301. sed Amadaeo imposuit, non levi doctissimi Theophilus Rainaudi injuria, in quem ibi invehitur, eundem cum Amadaeo, ubique falso sibi affingens, unde Authorem Opusculi jam Amadaeum, jam Theophilum nuncupat: sed non meliori, quam in aliis fidei Res apud Hispanos, & Italos, & apud non imperitios Gallos notissima.

§. VI.

DE præcepto charitatis fraternæ, M. Sotum præperam explicatum, quælas fundit Baronius pag. 301. Non verò negat Soti verba, quæ ex illo excerpta adducit Amadaeus. tract. de charit. prop. 7. n. 2. quæ hic repetere, ut casus innotescat, necessarium est. (Locus, inquit, Evangelii Luc. 6. *Miserum dicit, ut inde sperantes, ad hoc propositum* (scilicet ad præcedendam prohibitionem usuræ) non illam habet exigiam, quæ vulgo æstimatur. Quapropter D. Thomas factorum sensum oculatissimus perspicitor non usus est illo: agnovit enim non esse prohibitionem usuræ, sed consilium mutuan di sine spe humanæ compensationis.) Hæc Sotus (quibus utitur Amadaeus ad explicandum locum Evangelii de correctione fraternæ) quæ explanatione non indigent, nec illum Amadaeus adhibuit. Unde nescio, ubi præperam explicatum Baronius invenit. Invenio tamen ego apud illum, nam cum Sotus expressè ex D. Thoma aliter in verbis relatis Luc. 6. non contineri præceptum, sed consilium: oppositum tamen expressè Bannezio dicit: *Quamvis hæc Christi verba, inquit, secundum certum tamen est, aliqua sui parte continere. Sæpe hoc negat Soto. Expendat Lector, an Amadaeus, an Baronius Sotum præperam explicaverit. Negat Sotus ex illis*

& D. Thomæ mente in eo Evangelii loco prohibi- tionem vitare contineri: Affirmat è contra Baro- nius, nec id negare Sotum dicit: Quasi id quod continetur in aliquo parte loci, in loco non conti- netur, & quod in aliqua Evangelii, in Evangelio non contineri, liceat asserere. Talis est Baroni ex- positio, & tamen Amadeum de mala explicatione, licet nuda Soti verba adduxerit, carpere non dubi- tavit.

§. VII.

DE correctione fraterna, constitutiones Prædi- catorum in alienum sensum ab Amadeo expli- catis, & multo gravius Franciscanorum detortas, aliter Baronius, fol. 308. sed non meliori fide. Quia Amadeus tract. de charitate propos. 4. num. 10. prædi- ctas constitutiones à Bernardino de Arevalo memo- ratas exhibet, non et ponit, sed mere relative addu- cit, ut dicitur, ubi supra. Et excerptis ex Arevalo verbis constitutionum Franciscanorum, adjungit verba Laurentii Portel, sic inde referentis: (Clare patet statutum illud præcipere, ut omnia correctio- nes fraterne, crimen occultum Prælato denuntietur, etiam antequam sciat, peccatum contineri.) Quod aliter etiam Bernardinus de Arevalo, loco ibi citato, verum per contrarium usum esse illi derogatum, notat Amadeus ibidem, adductis verbis ejusdem Portel, in dubio regul. tom. 1. verb. Correctio, in fine, in Ad- dit. num. 5. ubi ait: Dico hodie, non esse in usu in Or- dine nostro, sed per contrarium usum abrogatum.) Hispositis optarem à Baronio excipere, in quo Ama- deus constitutiones Franciscanorum gravissime de- tortas, cum ipsorum verba proposuerit, & per con- trarium usum statutum de correctione fraterna ab- rogatum cum Portelio scripserit?

Quoad constitutiones Prædicatorum minus gra- viter deliquit: Amadeum, faretur Baronius. Unde minus nihil, si fieri posset. Quod ex ibi etiam ad- ductis facile ostenditur: quia Amadeus solum re- fert verba Arevali dicentis, idem, ac in Francisca- norum constitutionibus, in statutis Fratrum Prædi- catorum haberi: Quod tamen Amadeus non appro- bat, potius in contrarium adducit Joannem Marti- nez de Prado asserentem, id nunquam in illis fuisse habitum, & itam esse indubitam, & perpetuam totius Religionis praxim. Non ergo, nisi per sum- mam calumniam, scribere potuit Baronius, Ama- deum constitutiones Prædicatorum in alienum sen- sum explicasse, & multo gravius Franciscanorum detortisse. Utriusque Familiæ Doctores judices sunt.

§. VIII.

LOCUM de correctione fraterna ex disput. D. Tho- mæ, quest. 3. depravatam exclamat Brentius, pag. 110. plures suadere contendens, in doctrina D. Thomæ nunquam licere, admonitionem secre- tam omittere, quando spes fuerit emendationis, sed jure nullo. Quia Amadeus, tract. de charitate, prop. 4. plura congerit D. Thomæ loca. Alia quæ probant admonitionem secretam posse omitti, quando de- linquens per Prælatum melius corrigendus speratur. Quod etiam. Quodl. 11. art. 13. ubi inquirens: (U- trum si quis sciat peccatum proximi, peccet mor- taliter referendo illud statim Prælato suo?) Respon- det: (Si ergo scio quod frater per me corrigetur, non debet hoc denuntiare Prælato; si autem vide-

tur quod hoc melius fiat per Prælatum, & Prælatus sit pius, discretus, & spiritualis, non habens rancore- rem, seu odium adversus illum subditum, tunc licet potest denuntiare sibi. Et tunc, inquit, non dicit Ec- clesie, quia non dicit ei sicut Prælato, sed sicut per- sonæ proficenti ad correctionem proximi, & emen- dationem.)

Sic D. Thom. quem celebriores discipuli sequun- tur, apud Amadeum supra, num. 8. ubi alia insuper D. Thom. loca adducit, in quibus præceptum Evan- gelicum de admonitione secreta præmittenda; sic exponit, ut non de admonitione ante denuntiatio- nem privatam, quæ Prælato, ut patri fit, sed ante publicam, quæ illi ut judici, seu Ecclesie est facien- da, intelligatur. Ut videre licet 2. 2. quest. 33. art. 7. ubi inquirens (Utrum in correctione fraterna de- beat ex necessitate præcepti admonitio secreta præ- cedere denuntiationem?) Non privatam, sed publi- cam intelligit: quasi ad illam de necessitate præ- cepti non esse præmittendam supponat, & solum ad publicam controversiam revocari existimet, idque indicant argumenta quæ sibi objicit eo solum ten- dentia, quæ constat ex 2. 3. 4. & 5. ibi: (Non ergo est de necessitate præcepti, ut secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem.) (Ergo videtur, quod non sit de necessitate præcepti, quod secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem.) Et si- militer in aliis. Et quæstioni respondet, dicens: (Respondeo dicendum, quod circa publicam denuntiationem peccatorum, &c.) Et concludit, (Un- de patet, quod potest esse de necessitate præcepti, quod secreta admonitio publicam denuntiationem præcedat.)

Hac conclusione respondet D. Thom. quæstioni, in qua universaliter inquisivit: An admonitio secreta ex necessitate præcepti debeat præcedere denuntiationem. Quod æquivalere dicitur: debet præcedere publicam, quæ fit Ecclesie, seu Prælato, ut judici; non verò secretam, quæ Prælato ut patri. Cujus ratio est: Quia (ut tradit in Quodl. 11. loco, & verbis citatis) tunc non dicit Ecclesie. Cui facit q. 33. citata, art. 8. ubi so- lum inquit: (Utrum testium inductio debeat præ- cedere publicam denuntiationem?) Nil curans de secreta, quæ Prælato ut personæ privatæ fit. Quibus consonat 4. sent. dist. 19. quest. 2. art. 3. ad 1. ubi ait: (Dominus præcepit, ut secreta admonitio publicam denuntiationem præcederet.) Et Quodl. 11. art. 13. supra citato ad 1. ubi loquens de omittente admonitionem secretam ante denuntiationem privatam, inquit: (Non facit contra præceptum Evangelii, quia non dicit hoc Ecclesie, sed personæ proficenti, ut dictum est.) Ex hoc igitur, & aliis locis, sic concludit Ama- deus. Constat ergo aperitissime ex D. Thomæ, non esse con- tra præceptum Evangelicum non præmittere correctionem fraternam ante denuntiationem secretam, quæ fit Prælato ut patri, secus ante publicam, quæ illi ut judici fit. An- to- lide, ut cenfeo, an ineptissime, ut dicit Baroni, docti judicent.

Nulli ex prædictis locis respondet Baroni, con- tentus acrem verberare, dicens: Mala omnino fide advocari D. Thomam. Quia autem ipse: Constat ex D. Thomæ verbis supra adductis. Unum verò dum- taxat D. Thomæ locum, ex disput. quest. 3. de corre- ctione fraterna, vindicandum allumit, & deprava- tum esse contendit, quæ ex illo tantum Amadeus præfatam conclusionem, de correctione fraterna ad denuntiationem privatam non præmitterda, dedu- xisset. Nam D. Thomas, inquit, verbis ex illa quæ- stione supra adductis, de sola inductione testium fuit loquutus.

loquutus, quos inducere ante denuntiationem secretam, qua Pralato ut personae privatae sit, non censet de necessitate praeccepti. (Sic autem dicere Pralato, ait D. Thom. nempe non praemisit testium inductionem) non est dicere Ecclesiae, sed quando dicitur in publico, quasi in loco iudicis residentis.) Ceterum non advertit Baronius correctionem fraternam duo ante denuntiationem importare, & admonitionem secretam, & testium inductionem; ideoque Amadaeus duplici locorum genere usus est; alio, quod admonitionem secretam, alio quod inductionem testium praemittendam non esse de necessitate praeccepti, ante denuntiationem privatam, comprobaret.

Ex loco autem, quem depravatam falso jaecat Baronius, ex quaest. 3. de correctione, non intulit Amadaeus, posse omni admonitionem secretam, sed inde fundamentum, cui utraque conclusionis pars inscribitur, verbis supra datis confirmans, ex illo, & aliis locis collectivè sumptis, per legitimam consequentiam deduxit, correctionem fraternam (tam admonitionem secretam, quam inductionem testium includentem) ante denuntiationem privatam non esse de necessitate praeccepti. Idque à D. Thoma eodem fundamento de utraque fuisse probatum: & merito, quia Christus Dominus non magis praeccepit praemittere admonitionem secretam, quam inductionem testium, sed hi non sunt de necessitate praeccepti inducendi ante denuntiationem privatam, ergo neque admonitio secreta. Hic est Amadaei discursus ex pluribus D. Thomae locis deductus, qui si Baronio displicuit, argumento satisfacere debuisset, non amadaei accusasse fidem.

CAPUT V.

Ad trutinam revocantur loca, quae circa praecceptum amoris Dei falsata contendit Baronius.

- Pag. 312. De speciali dilectione Dei mala fide relati Serra, & Bannez.
- Pag. 314. Contra idem praecceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma de promptum.
- Pag. 315. De contritione intempestiva reprehensio Cajetani.
- Pag. 316. Contra praecceptum speciale charitatis pessime adnotatus D. Thomas.
- Pag. 318. Contra idem praecceptum fraude relatus ex Thoma locus.
- Pag. 326. In idem praecceptum fallax consecutio ex D. Thoma de prompta.

Hic claudit Baronius syllabum locorum, quae in toto Opusculo Amadaei Guimenii falsata, truncata, aut in alienum sensum detorta expostulat.

§. I.

DE speciali dilectione Dei, mala fide relatus Serra, & Bannez, dicit Baronius, fol. 312 sed mala haec fides Baroniana est. Refert Amadaeus, tract. de charit. prop. 1. quorundam opinionem asserentem praecceptum charitatis non esse speciale, sed generale, cui per aliorum adimpletionem satisficit. Quam Amadaeus nullatenus sequitur (ut falso ei im-

ponitur) sed potius exterminandam tenet, & nullam defendere licet, tum quia prorsus falsa, nam charitatis speciale praecceptum maximum omnium est, pluribus Evangelii locis commendatum: tum quia Sanctissimus noster Alex. VII. die 24. Septembris anno 1665. propositionem negantem speciale praecceptum charitatis, ut minimum ut scandalosam damnavit, & ejus praxim prohibuit. H. praemissis.

Mitum sane erit legenti Amadaeum, quod male de relatu Serra dicitur. Quandoquidem ejus verba mala verba pro vera, & tenenda sententia, sibi adducuntur, in quibus expressè dicit: (Certum esse praecceptum charitatis obligare, ut pluries disticta verba actum dilectionis Dei, & proximi etiam hominum. Unde ex incuria forsan Amanuensis male citatus dicitur: quod inde mihi suadeo, qui licet Baronius, pag. 312. falso asserat Amadaeum contra praecceptum dilectionis Dei testimonia Thomae Serra, & Bannez allegare; nil tamen de Magistro Serra vindicando curavit. Neque erat, quod videri dicitur.

Quod Bannez frustra tentavit. Nam hic expressè asserit, satisfacere praeccepto speciali charitatis, qui semel in anno dignè sumit Eucharistiam. Quae sola confessione, ex attritione procedente, dignè sumitur; & praeccepto tam divino, quam humano secundum omnes satisficit, licet nullis specialis charitatis actus ad communionem praecedat; ergo juxta doctrinam Magistri Bannez, in lege Evangelica, qui post usum rationis, singulis annis nullo adhibito mortali communicaverit, satisfacit praeccepto dilectionis Dei, licet nullum speciale actum charitatis eliciat. Hanc consequentiam evidenter deduci ex doctrina Magistri Bannez, nemo Logicus dubitare potest. Quapropter non incongruè dicit Amadaeus: Videretur M. Bannez commutasse praecceptum speciale charitatis in praecceptum sumendi Eucharistiam, quod si aperte illud negare.

Instauratur Amadaei argumentum ex alio quoque M. Bannez impetitur. Sotum asserentem in Baptismo adimpleri praecceptum, quo omnes tenentur diligere Deum super omnia, cum ad usum rationis pervenerint. Sic enim in illum insurgit 2.2. quaest. 44. art. 1. dicitur. (Dicit Sotus, quod in Baptismo impletur istud praecceptum; quia tunc dat homo nomen suum in militiam Christi. Sed tamen non video, quomodo istud speciale praecceptum charitatis adimpleatur, quoniam parvuli habitualiter amant, sicut & cretulae. Adulti vero (attendit) cum sola attritione dignè suscipere possunt Sacramentum Baptismi, ergo in susceptione Baptismi non adimpletur speciale praecceptum dilectionis Dei.) Haec Bannez. Ex quo in illud retorquet Amadaeus. Adulti cum sola attritione dignè suscipere possunt Eucharistiam, ergo in susceptione Eucharistiae non adimpletur praecceptum dilectionis Dei; ergo si ad illud aliter adimpletum non tenentur, evidens est, speciale praecceptum charitatis in dignam communionem esse commutatum. Sane vel argumentum M. Bannez contra Sotum nullum est, aut Amadaei contra Bannez rem evincit.

Sed instat Baronius mala fide creatum Bannez. Quia licet dicat satisfieri huic praeccepto charitatis, cum quis semel per annum dignè sumit Eucharistiam; tamen quasi huic responsioni diffusè addit, (quod non debuerat tacere Amadaeus,) hanc praeccepti omissionem nobis ignorantibus, posse ad peccatum lethale imputari. Verum si haec expostulatio iusta foret; potuisset contra Magistrum Petrum de Bessema eandem urgere, qui cum ex eadem familia

fir, non aliter citatum Bannez adducit: (La sexta sentencia inquit tom. 2. sum. tract. 3. cap. 5. p. 6. conclus.) es, que el que cumple con el precepto de la comunión, recibiendo dignamente el Sacramento del Altar, cumple con el precepto de amar a Dios sobre todas las cosas Esta sentencia tiene el Padre Maestro Bannez en el lugar alegando. Esta manera de decir, me parece muy dificultosa, porque el precepto del amor de Dios es muy diferente del de la Eucaristia. Luego con comulgar no cumple uno con el precepto de amar a Dios.) Hæc Ledesma. à quo tamen mala fide fuisse citatum M. Bann. nec ipse Baronius dicit, cur ergo Amadæum calumnia impetit?

Et quidem neuter malæ fidei redargui potest, ex eo quod ultimam, circa præceptum amoris Dei, conclusionem omiserit, quia licet post supra traditam de adimplentione hujus præcepti per dignam singulis annis communionem. M. Bannez subnectat: Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omisso hujus præcepti, sicut etiam solet esse omisso orandi Deum: non dicit esse peccatum mortale, nec ideo scripsit, quia alteri conclusioni diffusus fuerit; sed quia forsitan pluries in anno per se obligat charitatis præceptum, cum plures intra annum casus occurrant, in quibus disputant Doctores, an sit obligatio eliciendi actum specialem amoris Dei, v. g. An quisque per se ad illum teneatur, quoties contritionem peccatorum haberet teneatur, aut veram eorum detestationem extra Sacramentum? An quoties aliquem in Deum blasphemantem audit? An quoties beneficium magnum à Deo accepit? (An quando graves odii Dei tentationes sustinet? Et similes, in quibus omisso hujus præcepti fortassis nobis ignorantibus datur. Quæ quidem ignorantia esse potest inculpabilis, ut conitatur ex Granado 2. 2. contr. 3. de charit. comment. in quest. 44. tract. 14. dicens: (Quoniam tempore obliget hoc præceptum? Res est occulta, quod deservit, ut facile admittamus invincibilem ignorantiam, quæ excuset à culpa plures, qui hoc præceptum fortasse non impleverunt.) Hæc Granado universaliter de tempore obligationis hujus præcepti charitatis loquens, quæ potiori jure militat in sententia M. Bannez, quia licet præceptum amoris Dei per se sufficienter adimpleri existimet, digna summatione Eucharistia, singulis annis; censet tamen fortasse, aliis etiam temporibus, per se obligare, & per ignorantiam omisionem inculpabilem contingere. Hoc autem eodem tenore verborum dicere potuisset, quamvis ad actum speciale amoris semel singulis annis per se eliciendum obligasset, ut plures alii dicunt: sicut ergo, si hanc communem conclusionem præmississet, non esset argumentum diffidentia, quam post illam adjungeret: (Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omisso hujus præcepti.) Ita similiter, nec quod post doctrinam de adimplentione præcepti charitatis, per dignam susceptionem Eucharistia, adjecerit. Nihil ergo in M. Bannez peccavit Amadæus, sicut nec M. Ledesma, nec mala fide citasse dici potest, quod ultimam conclusionem nuper explicitam subtraherit. Hæc enim alteram in suo robore reliquit.

§. II.

Contra præceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma depromptum, condoleat Baronius, pag. 314. Casus est, tract. de charit. prop. 1. num. 4. Supposita vera sententia de præcepto

speciali actus charitatis refert, & à censura liberat Amadæus quorundam opinionem asserentium hoc præceptum per se non obligare extra articulum mortis, & hujus sententia indagans fundamenta, inquit: (Non deerit forsitan, qui existimet de hoc præcepto, eodem modo philosophandum, ac de præcepto Baptismi, quod pro nullo tempore determinato ante finem vitæ obligare, tradit M. Martinus de Ledesma apud Leandrum, & est doctrina expressa D. Thom. in Addit. ad 3. part. quest. 6. art. 5. in corp. ubi ait: (Ad Baptismum non est aliquod tempus determinatum, ultra quod si Baptismum differat, peccatum incurrat Argumentum hoc idem tempus utriusque præcepti obligationi determinans fallax, & vitiosissimum Baronius appellat. Quia non est, inquit, idem judicium de utroque præcepto: Nam præceptum charitatis ad finem pertinet, & Baptismi ad media. Verum hoc fundamentum levissimum est, quia actus charitatis non cadit sub præcepto, ut finis aliorum præceptorum est, sed ut medium ad consequutionem gloriæ. Ut bene ait M. Bannez 2. 2. quest. 44. art. 1. concl. 3. (Actus, inquit, charitatis est etiam medium maxime necessarium ad assecutionem finis, & eatenus est de illo præceptum speciale; non ut habet rationem finis aliorum præceptorum, sed ut habet rationem ultimi, & perfectissimi medii ad assecutionem finis.) Ergo ex eo quod præceptum charitatis, ad finem aliorum præceptorum pertinet, & Baptismi ad media: cum tam actus charitatis, quam Baptismus, ut media tantum sub præcepto cadant, insufficientis valde est disparitas à Baronio tradita, maxime ut ex illa argumentum fallaciæ convincatur.

Vitiosissimum etiam vocat, quia D. Thomam neutiquam docere putat, quod de Baptismi dilatione in loco citato illi adscribitur: Nec potest, inquit, illi adscribi nisi per summam calumniam, legi, & relege D. Thomæ locum supra citatum ex Addit. ad 3. p. quest. 6. art. 5. in editione Salmanticensi (qua utor) anno 1553. & verba quæ ex illo adducit Amadæus, fideliter excerpta reperio. Et claritatis gratia, antecedentia, & subsequencia subjungam. Disputat ibi D. Thomas: (Utrum peccator teneatur statim confiteri?) Et postquam statuit ratione communionis teneri. Sic prosequitur: (Alto modo obligantur aliqui ad confessionem per se: & sic videtur eadem esse ratio de confessione, & de Baptismo differendo, &c. Ad Baptismum autem percipiendum non tenetur aliquis statim, postquam habuit propositum Baptismi: (attende) Nec est aliquod tempus determinatum, ultra quod si Baptismum differat, peccatum incurrat.) Et infra. (Quia ea quæ sunt de necessitate salutis, tenetur homo in hac vita implere; ideo si periculum mortis imminet, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad confessionem faciendam tunc, vel Baptismum suscipiendum.) En aperite in his locis traditum à D. Thoma, nullum esse tempus ultra quod si Baptismum quis differat, peccatum incurrat, & in articulo mortis teneri suscipere. Cujus fundamento innixi Scotus, Durandus, Gabriel, Ricardus, Paludanus, Suarez, Valentia, Lugo, & alii apud Leandrum, tom. 1. tract. 5. disp. 3. quest. 13. asserunt, secluso articulo mortis, & lege Ecclesiastica de confitendo semel in anno, non obligare per se divinum præceptum confessionis. (Quia præceptum, inquit, affirmativum per se non obligat, nisi in articulo necessitatis, qui per se loquendo, nullus est dabilis ante mortem.) Quod prædocuerat D. Thom. ubi supra dicens: Præcepta affirmativa non obligant

ad

ad statim, sed ad tempus determinatum, non quidem ex hoc, quod tunc commode impleri possunt, sed ex hoc, quod tempus urgentem necessitatem adducit.) Cum autem nullum sit peccatum ante mortem, quod urgentem necessitatem ad Baptismi præceptum adimplendum adducat, cum nullum sit, ultra quod si quis differat, peccatum incurrat: & eodem modo de Baptismi, ac de confessionis præcepto discurrendum sit, plane sequitur ex mente D. Thomæ, extra articulum mortis per se non obligare præceptum Baptismi, sicut nec confessionis: attento dumtaxat præcepto divino; nam certissimum est præcepto Ecclesiastico dilationem utriusque prohibitam esse.

Faciunt discursui Amadæi, M. Bann & M. Soto, qui (ut testatur Baronius *sup. fol. 312.*) asserunt, quod nisi præcepto charitatis adactus, in primo instanti usus rationis teneatur. (Vix ullum præter articulum mortis assignari potest.) Ergo homini, qui in primo instanti usus rationis actum charitatis elicerit, nullum tempus ante articulum mortis assignari potest, in quo ad actum illum charitatis eliciendum teneatur & consequenter omnes qui talem obligationem pro primo instanti usus rationis non agnoscunt, tenentur fateri, extra articulum mortis præceptum speciale charitatis non obligare. Adde quod omnes Thomistæ defendunt cum D. Thomæ præceptum Baptismi non obligare in primo instanti usus rationis, ergo pro Baptismo juxta Sotum, & Bannez, *Vix ullum præter articulum mortis assignari potest.* Ergo licet D. Thomas verbis supra datis, id non expressisset, hæc sententia vi argumenti illi adscribi posset. Non ergo vitiosum adeo fuit Amadæi argumentum. Nec falso D. Thomæ adscripsit verba, ut Baronius dixit, sed ex illo circa Baptismi dilationem fideliter excerptis.

Instat Baronius D. Thom. ibidem addidisse: (Potest contingere, quod in dilatione Baptismi mortale erit peccatum, vel non erit, & hoc pensandum est ex causa dilationis. Unde si causa dilationis Baptismi mortale peccatum annexum habeat, ut potest propter contemptum, vel aliquid hujusmodi, Baptismus differat, dilatio erit peccatum mortale, aliàs non.) Fateor D. Thomæ hæc esse verba, quæ licet Baronius non adducat, referre placuit, ut ex illis apertius D. Thomæ sensus percipiatur: concedit Amadæus dilationem Baptismi ex contemptu, aut inobedientia posse esse peccatum mortale: contendit vero, vi consequentiæ idem profus de dilatione actus charitatis dici posse; & ideo quod deficiente simili causa dilationis, sicut non peccat lethaliter omittens Baptismus usque ad articulum mortis (attento jure divino) ita neque qui actum charitatis. Ex nullo ergo capite Amadæi argumentum fallax, & vitiosissimum ostendit Baronius.

§. III.

DE contritione intempestive reprehensum Cajetanum, dolet Baronius, *pag. 315.* sed quidem laudi ei verteretur, si esse placuisset. Sic res se habet. Secundum argumentum, quo Amadæus excusat asserentes præceptum amoris Dei differri posse usque ad articulum mortis, sumpsit à paritate præcepti contritionis, quod post peccatum commissum, non minus urget, quam præceptum amoris Dei: quia contritio, secundum communem Theologorum sententiam, est formaliter actus charitatis, & è contra, actus charitatis est formaliter, aut virtualiter actus contritionis, ut tradit D. Thom. *in 4. sentent. dist. 17*

quest. 1. ad 4. quest. ad 1. Dicendum, quod fervor dilectionis de necessitate secum conjunctum habere potest differri contritio, usque ad articulum mortis, ergo & actus charitatis. Hæc consequentia quævis ponderis esse debet Cajetano, & aliis, qui remissam propositionem concedunt, & gratiam pluribus Doctoribus, qui ante commissum peccatum, in primo instanti usus rationis, præceptum charitatis urgere negant. Postquam igitur Amadæus Cajetani verba pro dilacione licita contritionis usque ad articulum mortis fideliter excerptis, adnectit alia ejusdem verba, quæ ibidem addit, dicens: (Scito quod ejusmodi vera contritio dupliciter venire potest; scilicet formata, vel informis, hæc est, cum gratia, & charitate, & sine illa.) In quem de Amadæus: *Mirabile quidem dictum! Quomodo sine gratia, cum sit ultima dispositio ad gratiam? Quomodo sine charitate, si cum remissione peccati necessarium junctura est.* Hæc est acris illa reprehensio, quam Baronius adeo acre tulit, cum Amadæi potius modestæ congratulati debuisset: & in eum solum intrehitur, etiam plures ibidem referat, quorum alii Cajetani opinionem parum tutam in fide, alii errorem appellaverunt. Sed Baronium excuso, quia prædictam sententiam, sibi non displicere significat, dicens: *Nolim, hæc ex Cajetano defendere, quam profero non sensu interpretari.* Hoc Baronio non conceditur bene tamen quod si vera contritio, cujus præceptum post lapsum per se non obligare, usque ad articulum mortis, dicit Cajetanus, possit esse sine gratia, & charitate; imbelli foret argumentum de præterite contritionis ad actum charitatis. Quapropter optus fuit Amadæo præfata opinionem extenuare, & eam, quam *intempestivam*, abs relat, Baronius vocavit, reprehensionem non prætermittere, ut illa rejecta, argumentum in suo ore maneret, & solutionem non pateretur.

§. IV.

CONTRA præceptum speciale charitatis postulat Advocatum D. Thomæ, expostulat Baronius, *fol. 316.* cui ut plene satisfaciam, in memoriam revocare oportet, Amadæum, *prop. 2. de charitate, num. 7.* adducere D. Thom. expresse asserentem de speciali præcepto charitatis, ejusque transcripta referre verba *ex 1. 2. quest. 100. art. 10.* ubi sic ait: (Actus charitatis, secundum quod est quidam actus, potest cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur. Diliges Dominum Deum tuum, & diliges proximum tuum.) In quibus tam charitatis Dei, quam proximi speciale præceptum aperit illud dicit. Quod iterum tradit *2. 2. quest. 44. ubi dicitur hæc specialia præcepta ex professo explicata, & art. 7. articulum dilectionis contentum illis verbis: Diliges proximum sicut te ipsum, exponit. Nec mihi de te hæc dubium ullum est. Quia Christus Dominus, Matth. 22. eodem modo de præcepto amoris proximi, ac Dei loquutus est, dicens: Diliges Dominum Deum tuum, &c. Hoc est maximum, & primum mandatum, secundum autem simile est huic: diliges proximum tuum sicut te ipsum. Quapropter jure optime D. Thom. ubi *supr. de utroque actu speciale esse præceptum, nos edocuit.**

Nihilominus non esse obligationem diligendi proximum actu interno, & speciali charitatis nisi casu quo id esset necessarium ad vitandum odium, tradit ex Dominicis tanquam D. Thom. sententiam, *M. Ac...*

Acacius de Velasco apud Amadæum, dicens: (San-
to Thomas, y comunmente los Doctores enseñan,
que no debemos amar al proximo con afectos internos
especiales, sino es en caso que fuesse necesario para
evitar el laborrecimiento.) Ex quibus sic Amadæus:
Quid ergo? dicemus in doctrina D. Thom. neminem teneri
amare Deum actibus internis specialis amoris, nisi cum
opus fuerit ad vitandum odium? Expende vim consequen-
tiæ. Quod ut melius præstes: sic instans argumen-
tum. De utroque actu charitatis Dei, & proximi, da-
tur speciale præceptum, sed speciale præceptum cha-
ritatis proximi non obligat ad actum internum, nisi
cum opus fuerit ad vitandum odium; ergo neque
speciale præceptum charitatis Dei. Hæc est conse-
quentia illa, quam ex præmissis inferri putavit Ama-
dæus, ideòque ad eam vitandam, jure censuit, illam
aliquam claudicare. Non majorem, ut alii,
quos ibi citat, voluerunt, sed minorem. Nam cum
speciale præceptum charitatis negari nequeat, & de
utroque amoris actu, Dei scilicet, & proximi, specia-
liter datur, ut ex Matth. 22. constat, nequit consequen-
ter asseri actum internum amoris Dei per se cadere
sub præcepto, non vero amoris proximi.

Verum, utraque præmissa concessa, Baroni-
us consequentiam ridet. Nec miror, cum præceptum spe-
ciale amoris Dei, & proximi, exponere non erubescat,
illo proverbio, *Qui amat me, amat & canem meum.*
Quasi præceptum amandi proximum ea ratione se
habeat, respectu præcepti amandi Deum, ac præcep-
tum amandi canem cum præcepto amandi proximi-
mum: & quasi proximi, & canis amandi, daren-
tur duo specialia præcepta inter se connexa, sicut &
amoris Dei, & proximi dantur. Unde concluditur tri-
dualam esse argumentationem à præcepto speciali
amoris proximi, ad amoris Dei speciale præceptum,
dicens: *Canem amici non debeo singulari affectu pro-
sequi, sed juri amicitie satisfacere, si habeam animum pa-
ratum ad canem diligendum, cum occurrerit occasio amico
testandi affectum, etus cane non omnino neglecto.* Unde
deducit, quod licet amoris proximi speciale præcep-
tum non obliget ad actum internum amoris; nisi
unde concludi potest contra obligationem ad actum
internum, & specialem amoris Dei; aliàs inquit, sa-
tisfaciam præcepto charitatis in Deum, si illum eodem lo-
co, quo canem reponam. Verba hæc, cui veritatem, nescio,
quod. Sane si in obligat one amandi Deum, non alia
amandi proximum contineretur, quam in præcepto
amandi proximum, obligatio amandi etus canem:
& præceptum amandi canem daretur simile præcep-
to amandi proximum, quod simile est præcepto
amandi Deum, discutis Baroni-
i irridendus non foret. Sed cum omnia se habeant, & se ignora-
re non possit, consequentiæ, & conscientiæ morsus
fugere non poterit.

Et ut res magis innotescat, sic formo argumen-
tum: Ex eo quod Christus Dominus eodem modo
de præcepto charitatis Dei, & proximi loquutus
fuerit, inferunt Doctores, dari præceptum specia-
le divinum, & supernaturale charitatis proximi,
quo ex charitate, & amore supernaturali tenemur
proximum diligere (quod esse de fide dicit Trul-
lenc. lib. 1. Decalog. cap. 5. dub. 4. num. 4.) ergo ex eo
quod Christus Dominus eodem modo de utroque
præcepto loquutus fuerit. Legitima hæc erit conse-
quentia: Actus internus supernaturalis charitatis Dei per
se cadit sub præcepto, ergo & actus internus supernatura-
lis charitatis proximi; ergo ab opposito consequentis
validum erit argumentum: Sed actus internus, & su-
pernaturalis charitatis proximi, in opinione D. Thom. per
Part. II.

se (ut ait Acacius) non cadit sub præcepto, ergo neque
actus charitatis Dei. Ergo ex negata obligatione di-
ligendi proximum actu interno charitatis supernatu-
ralis, non inefficaciter arguitur contra obligatio-
nem amandi Deum actu interno charitatis. Non
ergo ineptè vim consequentiæ expendendam com-
mendavit Amadæus. Ad vitandum igitur absurdissi-
mum istud consequens, satius fuisset Baronio ex-
plicare duo D. Thomæ loca, quæ ex 2. 2. quæst. 25. art.
8. & ex Quodlib. 4. art. 24. ad 1. adducit Amadæus,
ex quibus Acacius de Velasco, & alii ei adscribunt,
negasse obligationem diligendi proximum actu in-
terno charitatis supernaturalis. Posset inquam ex-
plicuisse, juxta ea, quæ 2. 2. quæst. 44. art. 7. dicit An-
gelicus Doctor, ubi explicans verba Christi Do-
mini, Matth. 22. *Diligens proximum tuum sicut te ipsum,*
sic ait: *Modus dilectionis tangitur, cum dicitur,*
sicut te ipsum, &c. Et hoc tripliciter: Primo, qui-
dem ex parte finis, ut scilicet aliquis diligat proximi-
mum propter Deum, sicut se ipsum propter Deum
debet diligere, ut sic sit dilectio proximi sancta, &c.)
Diligere autem proximum propter Deum, nequit
contingere absque actu interno charitatis supernatu-
ralis proximi, qui proinde juxta D. Thom. ibidem,
art. 4. sub præcepto cadit: & ideo aliquando per se
debet obligare: nempe saltem semel in anno, ut cum
Magistro Bannez tradit M. Petrus de Ledefin. ubi su-
pra tom. 2. sum. tra. 3. cap. 5. & sic dicendum cenfeo, ut
vi argumenti nequeat D. Thom. ullo modo advocari
contra præceptum speciale actus interni charitatis
Dei, quod alibi ut certum, & indubitatum supponit,
ut supra notavi.

§. V.

Contra idem speciale præceptum charitatis Dei,
& fraude relatum D. Thom. locum, contendit Baro-
nius, pag. 318. & in Amadæum (cui sententiam im-
ponit) acriter invehitur: cum tamen ipse nullibi ne-
get præceptum hujusmodi, nec D. Thom. negasse
dixerit, sed pro affirmativa sententia, illius expressa
verba produxerit; et si Doctores negativæ non leve
pro illa, apud D. Thom. fundamentum invenisse pro-
nuntiet. Tria igitur D. Thom. loca adducit Amadæus
tract. de charit. prop. 1. num. 9. quibus prædicti Doctores
inniti potuerunt. Primum ex 2. 2. quæst. 44. art. 1.
ad 3. ubi cum sibi objecisset. (Si de charitate dantur
aliqua præcepta, deberent poni inter præcipua præ-
cepta, quæ sunt præcepta Decalogi, non autem po-
nuntur, ergo. Respondet: (Dicendum, quod omnia
præcepta Decalogi ordinantur ad dilectionem
Dei, & proximi; & ideo præcepta charitatis non fue-
runt connumeranda inter præcepta Decalogi, sed in
omnibus includuntur.) Ex quibus sic argui potest.
Præcepta charitatis includuntur in aliis præceptis
Decalogi, ergo & observatio præceptorum charitatis
includitur in observatione aliorum Decalogi. Sed
præcepta Decalogi observari possunt absque actu
speciali charitatis Dei, & proximi, ergo & præcepta
charitatis. Minor constat ex D. Thom. 1. 2. q. 100.
art. 10. & 2. 2. q. 44. art. 1. ad 1. ergo.

Secundum præfatæ sententiæ fundamentum de-
dit locus alius D. Thom. ex eadem quæst. 44. art. 4. ubi
præceptum diligendi Deum ex toto corde, sic expo-
nit: (Ad secundum dicendum, quod dupliciter con-
tingit ex toto corde Deum diligere. Uno quidem
modo in actu, id est, ut totum cor hominis semper
actualiter in Deum feratur, & ista est perfectio pa-
triciæ. Alio modo, ut habitualiter totum cor hominis
N in

in Deum feratur; ita scilicet, quod nil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat, & hæc est perfectio viæ.) Ex quibus sic arguitur. Qui diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viæ, verè observat præceptum charitatis Dei, sed qui habitualiter Deum diligit, nil contra Dei dilectionem agens, diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viæ, ergo. Cum autem habitualis hæc dilectio, & nil contra Dei dilectionem agere, absque actu interno amoris Dei contingere possit, servando scilicet Decalogi præcepta, & habendo animum præparatum ad dilectionem Dei, sicut de dilectione proximi tradit Angelicus Doctor 2. 2. *quest. 184. art. 2. ad 3.* (Sufficit, inquit, ut feratur in singulos habitualiter, & secundum animi præparationem.) Inde non leviter concludi nonnullis videtur, præceptum diligendi Deum ex toto corde, cui præceptum dilectionis proximi simile est, satis adimpleri juxta principia D. Thom. si voluntas in Deum habitualiter feratur, secundum animi præparationem, nil contra Dei dilectionem agens.

Tertium D. Thomæ locum huic parti faventem excerptit Amadæus ex 2. 2. *quest. 184. citata, art. 3. ad 2.* ubi ait: (Perfectio divinæ dilectionis univèrsaliter cadit sub præcepto; sed transgressionem præcepti evadit, qui quomodocumque perfectionem divinæ dilectionis attingit: est autem infimus dilectionis gradus, ut nil supra eum, aut contra eum, aut æqualiter eidiligatur.) Et infra. (Non est transgressor præcepti, qui non attingit ad medios perfectionis gradus, dummodo attingat ad infimum.) Ex quibus sic. Qui nil supra Deum, aut contra Deum, aut æqualiter, ac Deum diligit, adimplet præceptum dilectionis Dei: sed nullo actu charitatis elicit, verificari potest, nil supra, aut contra, aut æqualiter, ac Deum diligij; ergo & adimpleri præceptum.

Propter hæc præfatam sententiam non leve fundamentum apud D. Thom. habuisse, non renuit dicere Amadæus. Non dubito apud Dominicanos levissimum, & nullum omnino censendum: an vero tale sit, judicabunt alii. Et enim argumenta, quæ ex D. Thomæ doctrina conficiunt Jesuitæ ad probandum physicam prædeterminationem pugnare cum libertate, & illa requisita ad operandum, & independente à nostra potestate, ut à Dominicanis adstruitur, deficere auxilium sufficiens in eo, qui non operatur, ac proinde quicumque non operatur, non posse operari, & similia; levia vocant et si efficacia senserint adversarii. Cum tamen alii efficacissima censeant, & clamant. Nil ergo mirum, quod præjacta Amadæi argumenta doctrinæ D. Thom. innixa nullius ponderis ab aliquibus judicentur, aliis forsitan non levia erunt. Et, ut credo, graviora censebunt, qui Baronium vindicem legerint, quia post multa prolixè satis ad ea diluenda congesta, illibata fere reliquit. Non tamen propterea nego congruam, & valde probabilem solutionem admittere, quæ D. Thomam ab scandalosa illa doctrina excludat, non vero adeo apertam, & evidentem Amadæus censuit, ut præfatæ opinionis pattoni; illius autoritate non leviter innixam intendere nequiverint. Nec novum est Thomistis opinionem aliquam, ut expressam D. Thomæ defendere, & tamen contrariam in via etiam D. Thomæ probabilem esse, statuere: quatenus plura possem adducere exempla, & ex locis forsitan minus urgentibus de prompta. Hæc si expendantur, consequutio illa Amadæi, tum ex D. Thom. locis nuper adductis, tum ex alius de dilectione proximi, non adeo fallax lectori videbitur, ut Baronio *supr. pag. 326.*

Conclusio ex præmissis.

Omnia D. Thomæ, & Thomistarum loca, quæ Vincentius Baronius in suo opere, edito Parisiis anno 1663. ab Amadæo fallata, & truncata, ad modum ei conciliandam in syllabo congesta obijcit sigillatim expensa, & ad trutinam vocata expolita, nullius rigorosum examen prætermisi. Et mirabile dictu! Cum tot ipsius, & aliorum inducitur, ut vindictas undique conquirit traxerit, nullum fideliter, sed per fraudem, aut calumniam in Amadæum rectorum demonstravi. Doctores judices adlocuti. Ea est veritatis natura, ut undemagis obtegatur, unde magis eluceat. Quapropter satis mirari non possum Vincentii Baronium ausum, dum Authorem hæc familiarè ab opinionibus, quas, eorum expressis verbis, Amadæus refert, eximere tentavit. Cuius facti quæstio sit, unusquisque facile, collatis locis sententiam ferre poterit, & de falsitate convincere parvipendere. Omnes Hispani pro Amadæo viderunt. Eius fidelitatem in Authorebus citandis, Almam facultatis Parisiensis Doctores, & ex Carmelitana Familia viri doctissimi, in approbatione Operculi die 7. Martii anno 1664. Lugduni commendarunt. Fidem, inquit, facimus, Authorem libri, cui titulus est, Adversus quorundam expositulatores, ac fideliter citare Authores per celebres, ac de diligente orthodoxa bene meritos, qui easdem hic rescriptis operantur.

Unus Vincentius Baronius fidelitatem hanc attetare suo libro, molitus est. Sed ut ait Sanctus Gregorius Nyssenus lib. 7. contra Eunom. *Sufficienter ratio vanitatis eorum, qua dicuntur, est ipsemet liber spiritus se ipsum imbecillitatem sonora quasi voce patiens.* Sed quod mirabilis, cum totum eorum Baronium præderit, hanc confidenter pro suis contra Amadæum, pag. 334. sententiam profert. *Sivera sit hæc Amadæi excusatio, non deprecor quas commenterit panas hæc scripta patiari libentissime nos divinis omnium gentium decernere, & flammis nos, libroque nostros absumi. At si falsæ sint hæc ex Dominicanis testimonia, si corrupta, si in alienum sensum detorta, si denique ad calumniam instruita, sumus lector, quid tot interpolationum artifices commorantur. Ostendi jam falsam non esse ex Dominicanis testimonio, non corrupta, non in alienum sensum detorta, sed omnia vera, & fideliter, & in sensu ad eum intento producta, idèque quod libentissime Baronius passurum offert; alii, ut credo, referent. Lectorem judicem statuo, ut Baronius, & Amadæi causâ cognitâ, suum ius antequam tribuat.*

O quantum meriti causæ Amadæi accretet, si hic se locus daret exferendi loca, quæ ex ipso Baronio, vel non calluit, vel in detortum, & contra doctrinam sensum voto finxit! Nullam fere opinionem singularem, ut ab aliis traditam refert Amadæus, cuius eum Baronius Authorem non traducat, & illi invito non adscribat; ut ex sui operis famulo communitu aperte constat. Plures Dominicanis impostulatores, ipse illi imponit, ut inde Sycophantiæ redarguatur, prout in hac opella, collatis locis demonstravi. Quæstiones quandoque permiscet, & irretitur, ut innotescat lectorem deceptum in Amadæum provocari. Amadæus victor appareat. Exemplo rem explico. Amadæus *tratt. de panit. prop. 7.* plures refert Doctores, nonnullos ex Ordine Prædicatorum, aliterentes eum, quæ unica actione plures lædit personas, unum peccatum committit.

committre: inter quos M. Serra 2. 2. *quæst.* 76. cuius fortis adducit verba, quæ non inficiatur, sed repetit Baronius fol. 234. Nihilominus Amadæo in-
 saltat, dicens: *Quæ tibi fides imposturæ Amadæi adeo
 saltat, fraudis convicto? Sed cuiusnam? Quia sup-
 prellit, inquit, alia verba ejusdem Serra infra docen-
 nis: Aperiendum esse in confessione, quod homines male-
 dixerit. Verba Baronius refert, sed extra chorum
 saltat. Quia quæstio, quam Amadæus ibi versat,
 non est an numerus personarum, quibus fit injuria,
 sit necne in confessione aperiendus? Sed an qui una
 actione plures lædit, unum peccatum committat? Et
 pro parte affirmante adduxit fideliter M. Serra, &
 alios Doctores, præcindens omnino quæstionem alia
 de modo confitendi ejusmodi peccatum, quæ longè
 diversa est. In qua præfati Doctores non conveniunt
 (licet gravius fateantur peccatum, quo plures fue-
 rint personæ læsæ) sed alii numerum exprimendum
 affirmant, alii negant, juxta diversas opiniones circa
 obligationem confitendi circumstantias aggravantes,
 ut notat supra M. Serra, cui probabilis videtur
 appertendum. Quem proinde Amadæus, quando,
 hanc secundam quæstionem exagitet, pro hac parte
 adducere promittit, & eius verba referre. Quan-
 do autem primam de uno, vel pluribus peccatis at-
 tigit, ad rem non erant, & ideo prudenter omi-
 fit. Quæ ergo fronte aperte fraudis Amadæum
 convictum garrit Baronius? Omitto hujus generis
 alia.*

Insuper quandoque, ut suæ familiæ Authores ab
 opinionibus, quas verè tradunt, excimat, in con-
 tradictorium sensum trahit, licet formalia eorum
 verba apud Amadæum prælegerit. Exemplum sit
 Proposit. 16. de pœnitent. adducit Amadæus ex-
 pressa Sylvestri verba (*confes. 1. quæst. 8. ex editione
 Antverpiensi, anno 1559.*) asserentis cum Petro de
 Palude, contra Hostiensem, Panormitanum, &
 Angelam, quod exempti habentes immediate supra
 se Abbatem, vel Generalem, & hujusmodi possunt
 communi jure eligere confessarium. Et tamen con-
 trariam sententiam Sylvestrum tenere, auctoriter,
 & intrepide Baronius asserit fol. 245. dicens: *Quoad
 Sylvestrum attinet, adverte non bona fide referri; sic enim
 habet: præter exemptos, qui immediate subduntur Papa,
 Prælatos qui habent supra se Abbatem Generalem, vel ejus-
 modi, id est, Episcopum, eligere communi jure non posse
 quilibet Sacerdotem in confessarium. Hæc Baronius
 imponens Sylvestro sententiam, quam ab Hostien-
 si, & aliis traditam deserit. En Sylvestri verba: Ex-
 empti habentes immediate supra se Abbatem, vel Genera-
 lem, & hujusmodi, eligere communi jure non possunt, se-
 cundum Hostiensem, quod ibi Panormitano placet, & hoc
 sequitur Angelus. Sed Petrus Palude (attende) tenet
 contrarium, dicens: Quod Prior si est Prælati, & ex-
 emptus, licet subdit Abbati & Majoribus, hoc potest sine
 licentia eorum, quia hoc privilegium, inquit, de eligendo
 Confessorum equaliter, conceditur Episcopis, & mino-
 ribus Prælati exemptis. Hoc sequitur Arbi. & hoc tene:
 quæ constitutio est gratiosa, & late interpretanda. Ecce
 aperteissime Sylvestri contradicit Baronio, quia aut
 causam eum legit, & ideo sententiam quam rejicit,
 attribuit, aut ex malitia imponit, ut Amadæo cal-
 umniam inferat. Plura possem ad hoc argumen-
 tum congerere, quibus parco, ut brevitati non par-
 cam.*

Aliqualem ego, etiam prætentam, Baronio excusa-
 tionem meditabar, ut à temeritatis nota, eius ausum
 excimerem, quod in quæstione facti sic scripserit,
 quasi ad nullius viri docti oculos, nec aures, eius
 Pars II.

opus perventurum esset, sed solum apud imperitos,
 & ignaros evolvendum, qui juxta ipsius dictorio-
 rum, calumniarum, & convitiarum collivem, causæ
 justitiam metientes, in Amadæum concitarentur.
 Sed jam neque apud istos Baronium fidem ullam fa-
 cturum video, postquam illum inveni serio negan-
 tem in universo extitisse Reverendissimum Patrem
 Fratrem Luifium de Valentia ex Capucinarum Or-
 dine, virum gravissimum, & in Hispania, præcipuè in
 Regnis Valentia, & Murcia, doctrina, prudentia, &
 Religione notissimum, qui ex præscripto Vicarii Ge-
 neralis Archiepiscopi Valentini, Amadæi opusculum
 anno 1660. ad prælum Valentia approbavit, ut in
 fronte operis præmittitur, his verbis: *Approbatio ad-
 modum R. P. Fr. Luifii à Valentia Ministri Provincialis se-
 mel, & iterum, Ordinis Fratrum Minorum Franciscanum
 Capucinarum, Provincia Sanguinis Christi, in Regnis Va-
 lentia, & Murcia, Sacre Theologia Antecessoris, ac Lectoris
 jubilati, & apud fidei judices sacros, in utriusque Corona
 Senatibus Constituti Qualificatoris.* Hujus ergo tanti
 viri (qui hoc anno 1666. paucis ab hinc mensibus
 plenus meritis natale solum cum cœlesti solio com-
 mutavit) non solum memoriam abolere, sed nec in-
 ter vivos usquam extitisse, Baronius suadere tenta-
 vit. Imo parum id censens, nec Capucinarum
 Provinciam Sanguinis Christi, in universo Ordine
 esse, nec fuisse testari, & comprobare ausus est
 (pag. 267. disp. 2. sect. 5. ar. unic.) Plures, inquit, su-
 spicabantur commentitium esse illud Capucini elogium, &
 fraude authoris ingestum suo Opusculo. Ea opinione nil ve-
 rius probant Capucinarum querimonia justissima & Prepo-
 siti Capucinarum Generales omni exceptione majus testimo-
 nium, cui cum sui Ordinis res omnes sint notissima, nec Pro-
 vincialium, aut celebriorum virorum nomen illum lateat,
 ut ab uno illustri Capucino accepti, sanctè juravit, nullam ex-
 tare hoc nomine Sanguinis Christi sui Ordinis Provinciam,
 nec ullum cognomen Luifium à Valentia Exprovincialem.
 Hæc Baronius, & unus ille privatim asserere, ne-
 dum scribere, & typis mandare auderet. Quæ non
 solum Doctores, & viri Religiosi Universitatis Val-
 entia, & Vicarius General. illustrissimi Archipræsu-
 lis, ex cujus mandato approbatio ad prælum præcel-
 sit, sed & utriusque Regni Murcia, & Valentia
 S. Tribunalis D. D. Inquisitores, imo & incolæ om-
 nes, cum ad aures pervenerint, cachinnis excipient,
 & inde ortis præconis Baronianam fidem, ut in pro-
 verbum maneat, commendabunt. Et veluti ex un-
 gue leonem, ex hac quæstione facti, in qua tot testes,
 & judices falsitatis existunt, calliditatem hominis ag-
 noscentes, in quæstionibus aliis facti, quas non om-
 nibus examinare vacat, nec licet, non majorem sibi
 fidem arrogare debere, conclamabunt: ut Amadæus
 non solum ex Doctorum, sed ex infantium etiam,
 & lactentium ore laudem perficiat.

Testimonia ex Dominicanis ad calumniam instu-
 cta, nemo cordatus crederet; Amadæi unus scopus
 fuit, suas unicusque opiniones restituere, & Jesuitas
 ab imposturis vindicare, non aliis imponere, non ex-
 traneos accusare, non illorum sententias mordere,
 sed eas relativè tantum in Jesuitarum subsidium ad-
 ducere, ut vel sic accusatores novitatis, & laxitatis ab
 illis inductæ meliora sapientes, palmodiam decan-
 tare cogeret. Nullam enim opinionem ex Jesuitis
 refert, quæ vere, aut per imposturam præobjecta non
 fuerit, nullam ex extraneis, quam sui fidei relatam ab
 Authore attente relicto, fideliter non exscripserit.
 Omnes de fide Orthodoxa benemeritos agnos-
 cunt patronos, licet me iudice, plures adhuc spon-
 gia indigeant. Quamvis enim illam supra viginti
 propo-
 N 2

propositionibus ab Amadæo, ex variis Authoribus excerptis, Sanctissimus noster Alex. VII. applicuerit, restant adhuc nonnullæ, quas Amadæum reprobare, & suam de singulis iudicium ferre, valde oporteret. Nam cum illius Opusculi copiosæ quatuor editiones totam fere Europam repleverint, & nulli confixio libri singularum opinionum transumptum prohibeat, non solum apud se quisque retinere poterit, sed quascunque à Sede Apostolica, aut ab alio inferiori Tribunali fidei non damnatas docere: & cum exceptio regulam in contrarium firmare videatur, ex aliarum damnatione deducere, reliquas in Amadæi Opusculo ex variis Authoribus adductas, probabiles esse, & in praxi securas reputari debere. Vel è contra spargere, propositiones morales Jesuitarum in præfato libro contentas, eo confixio, corrumpisse, & damnatas fuisse, ut ignorantibus nonnulli divulgant, non considerantes vix unam, aut alteram opinionem unius, vel alterius Jesuitæ, ex tot in Opusculo contentis fulmen Apostolicum percussisse, sed solum imposturas, à quibus Amadæus evidenter vindicat, & exterorum opiniones iusto laxiores, quas inculpata tutelæ ius traducere coëgit.

Quibus, ut occurratur, & opportunè medicina pareatur, Eminentissimos D. D. Cardinales Sacræ Congregationis indicis supplex exoro, ut novæ editioni Opusculi Amadæi Guimenij facultatem faciant, in qua notatis propositionibus à Sanctissimo nostro Alex. VII. damnatis, & prohibitis, aliæ iudicio Authoris de singulis ferendo committantur, quo

probabilitate destitutas ostendat, ut in Summis passim repertæ, & à nonnullis traditæ nullatenus. Et sane cum nulla à proprio Authore excedenda precipiatur, & eorum nulli penuria detur; Apostolica prohibitionem, decursu temporis, memoria evadente; Moralem studiosi confixionis insicili, in Authoribus, facile ebident, quas in brevi, & humilis Opusculo notatas enixe fugient. Cui gravissimo damno nova editione præcavebitur, & fructum ab Amadæo intentum Jesuitæ colligent, cum ex Opusculo edito manifestum fiat, non illos conscientias benignas laxasse, sed opiniones medias inter animositas, & laxiores tenuisse, & solum homines invidiosos obsecatos in illos oblatrante: Quo circa (ait Gregorius Nyssenus sup. lib. 4. contra Eunom.) neque quomodo, quod asserunt, everti possit, animadvertunt & quidquid ad ipsos venerit, absque ulla inquisitione arripant. An doctrino id contigerit? Qui legerint iudicent: licet si quas commereatur penas homo, qui tot probas, contumelias, calumnias & falsas criminationes ad veritatem obscurandam in Amadæum conglomavit. Ego libentissimè condono. Utinam de sepe niteat, & de crimine convictus resipiscat. Si autem Amadæus, his ponderatis, in aliquo defecisse, additis censetur, correctioni Eminentiss. subijcio, & quam Opusculum commertum fuerit, supplex hic libellus humiliter exorat.

* *

